

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASI
A.A. Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutu

AZƏRBAYCAN TARİXİNƏ DAİR MƏNBƏLƏR

ERMƏNİLƏRİN
OSMANLI İMPERİYASINDAN
ŞİMALİ AZƏRBAYCAN
TORPAQLARINA KÖÇÜRÜLMƏSİ

SƏNƏDLƏR TOPLUSU

2 cildə

I cild

Türkiyə Cümhuriyyəti
Cümhurbaşkanlığı Osmanlı Arxivinin sənədləri

BAKI-2026

**AMEA A.A.Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutunun
Elmi Şurasının qərarı ilə çapa məsləhət görülmüşdür**

Layihə rəhbəri:	<i>t.e.d., dosent</i> Tofiq Nəcəfli
Tərtibçilər:	<i>t.e.d., dosent</i> Güntəkin Nəcəfli, <i>t.ü.f.d., dosent</i> İradə Məmmədova, <i>böyük elmi işçi</i> Aynur Əmənova
Rəyçilər:	<i>t.ü.f.d., dosent</i> Fərəh Hüseyn, <i>t.ü.f.d., dosent</i> Əhməd Quliyev
Dizayner və texniki redaktor:	<i>r.ü.f.d., dosent</i> Mehri Xanbabayeva

Ermənilərin Osmanlı imperiyasından Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi (sənədlər toplusu), 2 cildə, I cild. Bakı, "Nəşriyyat" şöbəsi, 2026,-292 s.

Osmanlı və Rusiya imperiyaları arasında bağlanmış Ədirnə müqaviləsinə görə Osmanlı imperiyası ərazisində yaşayan ermənilərin Azərbaycan torpaqlarına kütləvi köçürülməsi hüquqi cəhətdən rəsmiləşdirilmişdi. Təqdim olunan sənədlər 1829-1830-cu illərdə ermənilərin Osmanlı imperiyasından çar Rusiyasının işğal etdiyi Şimali Azərbaycan ərazilərinə, əsasən İrəvan və Zəngəzur bölgələrinə köçürülməsi prosesinin təşkili, icra mexanizmləri və köçürülmüş əhalinin yerləşdirilməsi məsələlərini ətraflı əks etdirir. Bu sənədlər köçürülmənin mərkəzləşdirilmiş dövlət siyasəti çərçivəsində həyata keçirildiyini, köçürülən əhalinin sayının, marşrutlarının, maddi təminatının və yerləşdiriləcəyi ərazilərin əvvəlcədən müəyyən edildiyini göstərir. Sənədlər toplusu təkcə ermənilərin köçürülməsi faktını deyil, eyni zamanda bu prosesin rus imperiya siyasətinin tərkib hissəsi olduğunu, onun uzunmüddətli tarixi nəticələrini və Cənubi Qafqazın etno-demoqrafik inkişafına təsirini araşdırmaq baxımından mühüm elmi əhəmiyyət daşıyır.

ERMƏNİLƏRİN OSMANLI İMPERİYASINDAN ŞİMALİ AZƏRBAYCAN TORPAQLARINA KÖÇÜRÜLMƏSİNİ SÜBUT EDƏN QİYMƏTLİ ARXİV SƏNƏDLƏRİ

XIX əsrin birinci rübündə Qafqaz uğrunda apardığı müharibələrdə Qacarlar İrani və Osmanlı dövlətinə qalib gələn Rusiya imperiyası Cənubi Qafqazda möhkəmlənmək və özünün gələcək işğalçılıq planlarını həyata keçirməkdən ötrü bir sıra tədbirlər həyata keçirməyə başladı. Türkmənçay* və Ədirnə** müqavilələrinin şərtlərinə əsaslanan Rusiya imperiyası erməniləri dərhal İran və Osmanlı ərazisindən kütləvi surətdə Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürməyə başladı.

1829-cu ilin avqustunda rus ordusu Balkan cəbhəsindən İstanbula yaxınlaşdıqda II Sultan Mahmud Rusiyaya barışıq təklif etdi və sentyabrın 2-də (14)-də Ədirnədə sülh müqaviləsi imzalandı. Yeni təyin olunan rus-türk sərhədinə görə, Axalkələk qalası və Ahıska şəhəri Rusiyaya ilhaq olundu, müharibə zamanı ruslar tərəfindən zəbt edilmiş Qars, Trabzon, Bayazid və Ərzurum paşalıqları isə Türkiyəyə qaytarıldı. ¹

Rus qoşunlarının Qars, Ərdəhan, Bayazid, Ərzurum və

* 1828-ci il fevralın 10-da Cənubi Azərbaycanın Türkmənçay kəndində Qacarlar İrani və Rusiya imperiyası arasında bağlanmış müqavilə. Rusiya tərəfinin təkidi ilə bu müqavilənin 15-ci maddəsinə əsasən İran ərazisində yaşayan ermənilərin kütləvi şəkildə Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi rəsmiləşdirildi.

** 1829-cu il sentyabrın 2-də Ədirnədə Osmanlı və Rusiya imperiyaları arasında bağlanmış müqavilə. Rusiya tərəfinin təkidi ilə bu müqavilənin 13-cü maddəsinə əsasən Osmanlı imperiyası ərazisində yaşayan ermənilərin kütləvi şəkildə Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi rəsmiləşdirildi.

¹ Bax: Qafqazda "erməni məsələsi". Rusiya arxiv sənədləri və nəşrləri üzrə (Ön söz: Tale Heydərov. Tərtibçi-müəlliflər: T.K.Heydərov, T.H.Bağiyev, K.K.Şükürov), I cild. 1724-1904. Bakı, "Elm", 2010, s.177-186.

digər bölgələrdən geri çəkilməsi hərbi əməliyyatlar zamanı ərazisində yaşadıkları Türkiyəyə xəyanət edən erməniləri çıxılmaz vəziyyətə saldı. Buna görə də, Rusiya tərəfinin tələbi ilə Ədirnə müqaviləsinə ermənilərin Rusiya hüduqlarına köçməsinə icazə verən maddələr daxil edildi. Ədirnə müqaviləsinin XIII maddəsinə əsasən Türkiyənin işğal olunmuş ərazilərindəki ermənilərə 18 ay müddətində daşınan əmlakları ilə birlikdə Rusiyanın təbəəliyinə keçmək hüququ verildi. Bununla da, Osmanlı imperiyası ərazisində yaşayan ermənilərin kütləvi şəkildə Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi rəsmiləşdirildi.¹

14 sentyabr 1829-cu il tarixli rəsmi sənəddə isə artıq Rusiyaya təslim edilən Osmanlı ərazilərindən bütün hərbi sursatın və rəayə*ⁿin Rusiyanın yenicə hakimiyyəti altında keçmiş torpaqlara (Şimali Azərbaycan ərazisi nəzərdə tutulur – G.N.) köçürülməsinə başlanmasi qeyd olunur.²

Qars və onun ətraflarından köçürülən ermənilər yaşadıkları yerlərin iqlim şəraitinə uyğun olan Ələyöz (Alagöz) dağı ətrafındakı boşaldılmış Azərbaycan kəndlərində məskunlaşdırıldı. General Pankratyev Paskeviçə xəbər göndərdi ki, *Loru dərəsində yerləşmək üçün 95 erməni ailəsinə sənəd verilmişdir. General-mayor Bereman da Qarsdan Gümrüyə yola düşən 400 erməni ailəsinə sənəd verdiyini* bildirirdi. Ərdahan generalı Əli paşa tərəfindən Çıldır valisinə göndərilən bir

¹ Договоры России с Востоком: политические и торговые. (Собрал и издал Т.Юзефович). Санкт-Петербург, «Тип. О.И.Бакста», 1869, с.78-79; Qafqazda “erməni məsələsi” .., s.16-17, 177-186.

***Rəayə (reaya)** – rəiyyət, təbəə mənasındadır. Osmanlı dövlətinin ərazisində yaşayan bütün xristianlar, o cümlədən ermənilər rəsmi sənədlərində çox zaman “erməni” deyil, “rəiyyət” və ya “reaya” adlanırdı.

² Rusçuk muhafızı Ahmet Paşa'nın kaimesi (14.09.1829) // TC COA, Xətt-i Hümayun fondu, №1075/43938J; bax: Nəcəfli G.C. Rusiya imperiyası və ermənilərin Azərbaycan torpaqlarında erməni dövləti yaratmaq fəaliyyəti (XVIII-XIX əsrin əvvəli). Bakı, “Ocaq”, 2025, s.257.

məktubda Qars və Ərzurum rəiyyətlərindən olan bir neçə erməni ailəsinin də Gümrü ətraflarına köçürülməsi haqqında məlumat verilmişdir.¹

Qeyd etmək lazımdır ki, erməniləri Rusiya tərəfindən işğal olunmuş Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürərkən könüllülük prinsipi nəzərdə tutulsa da, dövrün həm Osmanlı, həm də rus qaynaqları bunun tam əksini sübut edir. Rusiya hakim dairələri ermənilərin köçürülməsi zamanı könüllülük deyil, məcburetmə prinsipini əsas götürdü. Rusiya imperiyasının məqsədi hansı yolla olursa-olsun Osmanlı dövləti və Qacarlar İrəni sərhədi boyu bufer xristian zolağı yaratmaqdan ibarət idi.

Rusiya hakim dairələri ermənilərin məcburən köçürülməsi üçün ilk öncə Osmanlı dövləti ərazisində olan nüfuzlu rus hərbiçilərdən istifadə etmişdi. Təqdim edilən sənədlərdə Ədirnə müqaviləsinin şərtlərinə əsasən Rusiya tərəfindən boşaldılmalı olan *“Ərzurum, Qars, Bayəzid və Ələşgird kimi yerlərdə yaşayan ermənilərin rus hərbiçiləri tərəfindən yoldan çıxarılaraq köçürülməyə sövq edildiyi”* Osmanlı dövlət məmurlarının isə *“bu prosesin qarşısını hər vasitə ilə almağa çalışdığı”* qeyd olunur.² Bu sənədlərdə, həmçinin şəxsən general Paskeviçin başçılığı ilə rus hərbiçilərinin Ərzurumda yaşayan erməni əhalisini qızıqdıraraq Osmanlı dövlətinə qarşı qaldırmaq cəhdləri haqqında məlumatı da izləmək mümkündür.³ Osmanlı dövlət nümayəndələri Ərzurum, Qars, Bayəzid, Ələşgird və digər istila olunmuş yerlərdəki ermənilərin öz yerlərində qalmasına və bunun təminatına

¹ Nəcəfli G.C. Rusiya imperiyası və ermənilərin..., s.258.

² Erzurum Vəlisi Hasan Paşa'nın kaimesi (05.07.1829) // TC COA, Xətt-i Hümayun fondu, №1039/43022; bax: Nəcəfli G.C. Rusiya imperiyası və ermənilərin Azərbaycan torpaqlarında erməni dövləti yaratmaq fəaliyyəti (XVIII – XIX əsrin əvvəlləri). “Ocaq” nəşriyyatı, Bakı, 2025, s.259.

³ Erzurum Vəlisi Hasan Paşa'nın kaimesi (26.01.1830) // TC COA, Xətt-i Hümayun fondu, №1039/43022I.

cəhd göstərsə də, Ərzurumda Kosaoğlundan və digər yerlərdən göndərilən məkrublarda *“rusların xristian əhalini təhrik və məcbur etməsi”* haqqında məlumatlar verilirdi.¹

Rusiya hakim dairələri ermənilərin məcburən köçürülməsi üçün digər vasitə kimi erməni keşişlərindən istifadə edirdi. Rusiya tərəfi müharibədən əvvəl Türkiyədə yaşayan ermənilər arasında böyük nüfuza malik erməni din xadimlərini ələ alaraq müharibə zamanı onların Rusiyanın tərəfinə çəkməyə nail olmuşdu. *“Ərzurumda yerləşən rus generalı Pankratyevin rəhbərliyi altında xristian əhalisini köçməyə məcbur etmək məqsədilə bir sıra tədbirlər həyata keçirildi. Yerli xristian əhalisi müxtəlif tədbirlərlə - güclü təbliğat, psixoloji və iqtisadi təzyiq altında köçürülməyə məcbur edilirdi. İlk növbədə erməni keşiş və rahibləri, sənədlərin dili ilə “qarabaş və ruhbanları” “cəbr-ü təzyiq ilə” köçürməyə sövq edilirdi”*.²

Belə ki, Rusiya hərbciləri ilə iş birliyinə girən Qarabaş (qara keşiş – G.N.) özü ermənilərə təzyiq edirdi. *“Qarabaşın dəftərləri”* adlanan xüsusi siyahların tərtib edilməsi qorxunc təzyiq vasitələrindən biri idi. Qarabaş *“Rusiyaya getmək istəyənlər Qarabaşın dəftərinə, istəməyənlər isə məhəllə imamlarının dəftərinə yazılısınlar”* - desə də, *“məhəllə imamının dəftərinə yazılanların malları talan ediləcək, evləri isə yandırılacaqdır”* təhdidi ilə erməniləri köçməyə məcbur etdirirdi. Mənbənin məlumatına görə: *“...təhdidə rəğmən getmək istəməyənlər şiddətli şəkildə döyülərək zülm və əziyyətə düçar olmuşlar. Bu surətlə erməni rahibləri vasitəsilə Qarabaş adına Ərzurumun bir sıra kəndlərində*

¹ Erzurum Vâlisin'den Kapı Kendhudasına ünvanlanan mektup (25.01.1830) // TC COA, Xətt-i Hümayun fondu, №1039/43022B.

² Fərəh Hüseyin. İrəvan xanlığının işğalı və ermənilərin köçürülməsi Xətt-i Hümayunlar işığında // AMEA Tarix İnstitutu “Elmi Əsərlər”. “XIX əsrin əvvəllərində Qafqaz müharibələri və onların nəticələri” mövzusunda beynəlxalq elmi konfransın materialları. Xüsusi buraxılış: Bakı, 2013, cild. 44,45,46,47, s. 255.

hayata keçirilən hər müxtəlif təbliğat və qorxu ilə ermənilər Qarabaşın dəftərinə qeydiyyata düşürdülər”.¹

Osmanlı dövləti ərazisində yaşayan ermənilərin Rusiya sərhədlərinə köçürülməsinin qarşısını almağa hər cür cəhd göstərsə də, Rusiya hərbciləri və onların əlaltısı olan yerli erməni din xadimləri hər vasitə ilə onları köçməyə məcbur edirdi.

Osmanlı dövləti ərazisində yaşayan ermənilərin ruslar tərəfindən köçürülüb sərhəd boyunca kompakt şəkildə yerləşdirilməsindən ehtiyat edirdi. Ona görə də hökumət bu köçün qarşısını almaq məqsədilə Rusiya işğalları zamanı ermənilərin öz dövlətinə etdiyi xəyanəti, törətdikləri vəhşilikləri bağışlamaq barədə qərar vermiş və 1830-cu il fevralın 17-də yerlərdəki ermənilərə “Əfvnamə”lər göndərmişdi.² Hətta Ərzurumun Xınıs bölgəsində *“bəzi təşviş içində olan şəxslərin bağışlandığı və hər kəsin öz yerinə qayıdıb işgücü ilə məşğul olması haqqında”* Osmanlı dövləti tərəfindən göndərilən fərman bütün əhalinin qarşısında elan edilmiş və bu fərmanın yerinə yetirilməsinə nəzarəti dövlət öz üzərinə götürmüşdü.³

Ədirnə müqaviləsinin şərtlərinə əsasən Rusiya tərəfindən boşaldılmalı olan Ərzurum, Qars, Bayazid, Ələsgird və s. bölgələrə Türkiyə hökuməti dəfələrlə öz nümayəndələrini göndərsə də⁴ ermənilərin köçürülməsinin qarşısını ala bilmədi.

¹ Erzurum Vəlisi Hasan Paşa'nın kaimesi (05.05.1830; 06.05.1830) // TC COA, Xətt-i Hümayun fondu, №777/36432; bax: Nəcəfli G.C. Rusiya imperiyası və ermənilərin..., s.261.

² Beydilli Kemal. 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Doğu Anadolu'dan Göçürülən Ermenilər, Ankara, Türk Tarih Kurumu, Belgeler, Türk Tarih Belgeleri Dergisi, cilt XIII, sayı: 17'den ayrı basım, 1988, s.386-387.

³ Erzurum Vəlisi Hasan Paşa'nın kaimesi (08.03.1830) // TC COA, Xətt-i Hümayun fondu, №1043/431531.

⁴ TC COA, Xətt-i Hümayun, №42741 Ərzurum müftisi İbrahim Ədhəm əfəndinin 15. 02.1830 tarixli möhürlü məktubu; N.42863 A Trabzon valisi və

Ermənilər Qafqazda, o cümlədən Şimali Azərbaycanda gəlmə xalqdır. Bu fakt antropoloji, yazılı və digər qrup qaynaqlarla təkzibedilməz şəkildə sübut olunmuşdur.¹ Osmanlı imperiyası ərazisindən köçürülən ermənilər isə əsasən, Ahısqa, Pəmbək-Şörəyel və “Erməni vilayəti”nin ən münbit torpaqlarına yerləşdirildi.² Rusiya imperiyası XIX əsrin 20-30-cu illərindən başlayaraq erməniləri işğal edilmiş Azərbaycan torpaqlarına köçürüb gətirməklə bu regionun qədim tarixi dövrlərdən bəri davam edən ənənəvi etnik-siyasi və dini mənzərəsini zorla dəyişdirməyə çalışsa da buna nail ola bilmədi.

Təqdim edilən sənəd toplusuna İstanbul şəhərində yerləşən Türkiyə Cümhuriyyəti Cümhurbaşkanlığı Osmanlı Arxivinin ən önəmli və zəngin fondlarından olan *“Xətt-i Hümayun tesnifi belgeleri”* ində qorunub saxlanılan sənədlər daxil edilmişdir. *“Xətt-i Hümayun”* ümumiyyətlə, Osmanlı sultanlarının əl yazılarına verilən ad olub, hökmdarların yazılı əmrləri mənasında istifadə olunmuşdur. *“Xətt-i Hümayun”*lar baş vəzirlər tərəfindən *“telhis”* (qısaldılmış kağız; mühüm məsələlərin qısa məzmunla yazılması – G.N.) deyilən kağızın üzərinə yazılır və əsasən hökmdarın kəlamları olurdu. Osmanlı sultanı III Murad (1574-1594) dövrünə qədər hökmdarlar nadir hallarda və yalnız məhdud məsələlərlə bağlı yazılı əmrlər verərdi. Məhz III Muradın dövründən başlayaraq *“Xətt-i Hümayun”* lar çoxalmışdır.

Şərq istiqamətinin sərəsgəri Osman paşanın 20. 03.1830 tarixli möhürlü məktubu və s.

¹ Azərbaycan tarixi arxiv sənədlərində (XIX-XX əsrlər). Ermənilərin Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi. I cild. (Azərbaycan Dövlət Tarix Arxivinin sənədləri). (Ön söz: Y.M.Mahmudov. Tərtibçi: K.K.Şükürov). Bakı, “Çaşıoğlu”, 2013, s.24.

² Bax: İrəvan xanlığı. Rusiya işğalı və ermənilərin Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi. (Y.M.Mahmudovun rəhbərliyi ilə kollektiv monoqrafiya). Bakı, “CBS” mətbəəsi, 2010, s.394-395.

Sultan Əhməd (1603-1617) dövründən başlayaraq Osmanlı sultanlarının əl yazıları – əmrləri, məktubları, hökmdarlara ünvanlanmış rəsmi əlyazmalar, həmçinin digər dövlətlərin hökmdarlarının Osmanlı sultanına göndərdiyi məktublar, Osmanlı sərhəd valilərinin öz dövlətlərinə göndərdiyi yazıların üzləri köçürülərək mühafizə edilmişdir.

“*Xətt-i Hümayun tesnifi belgeleri*” nə daxil olan sənədlər əsasən Osmanlı sultanı I Mahmud dönəmindən (1730-1754) II Mahmud dövrünün (1808-1839) sonuna qədər bir əsrdən artıq bir dövrü əhatə etməsinə baxmayaraq, sənədlərin çoxu Sultan III Səlim (1789-1807) və II Mahmud dövrünə aiddir. Lakin onların içərisində I Mahmuddan əvvəl və II Mahmuddan sonrakı dövrün tarixi hadisələri ilə bağlı sənədlər də istisna deyil.

“*Xətt-i Hümayun*” larla bağlı ilk bölmə 1883-cü ildə hazırlanmış və bu tarixdə yazılan *fihrist* (mündəricat – G.N.) dəftərləri 1940-cı ilə qədər istifadə olunmamışdır. 1939-1940-cı illər arasında “*Xətt-i Hümayun*” ların bütün bölmələrində qorunan sənədlərin qısa məzmunu 35 cildə kataloqlaşdırılaraq öncə kitab formasında, XXI əsrin ilk onilliklərindən başlayaraq həm də, elektron versiyası ilə istifadəçilərə təqdim olunmuşdur.

“Ermənilərin Osmanlı imperiyasından Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi. Türkiyə Cümhuriyyəti Başbakanlıq Osmanlı Arxivinin sənədləri” (I cild) toplusuna daxil olan sənədlər 1789-1830-cu illəri* əhatə etməklə, əsasən Osmanlı məmurları və sərhəd mühafizəçilərinin Osmanlı sarayına göndərdikləri rəsmi məlumatlardan

* Sənədlərin çoxunun eyni tarixə - ilin orta ayına düşməsi təqribi rəqəmlərdir. Bu sənədlərdə aylar bəlli olmadığı üçün Türkiyə Cümhuriyyəti Cümhurbaşkanlığı Osmanlı Arxivinin mütəxəssisləri tərəfindən orta rəqəm müəyyən edilmişdir.

ibarətdir. Topluya daxil olan sənədlərin əksəriyyəti 1829-1830-cu illərdə ermənilərin Osmanlı imperiyasından çar Rusiyasının işğal etdiyi Şimali Azərbaycan torpaqlarına əsasən İrəvan və Zəngəzur bölgəsinə köçürülməsi faktlarını təsdiq edir. Bu sənədlər içərisində – Ərzurum valiləri Həsən paşa, Qalib paşa və Mehmet Əsəd paşanın, Qars üləması Hacı Mehmet əfəndinin, Trabzon valisi və Şərqi istiqamətinin sərəsgəri Osman paşanın, Muş mühafizi Əli Şəfəq paşanın, Ərzurum müftisi İbrahim Ədhəm əfəndinin, Qars və Ərzurum kadısı Əsəyyid Əli əfəndinin, Bayburt və Ələsgird müftisinin Osmanlı sarayına göndərdikləri məktubları (kaime) mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bölgədə olan Rusiya generalları Paskeviçin, Pankratyevin və Ərzurum ermənilərinin dini rəhbəri (qarabaşı) Karapetin yazıları da bu köçürmə prosesinin müxtəlif tərəflərini izah etməyə imkan verir.

Oxuculara (əsasən tədqiqatçılara) təqdim etdiyimiz **“Ermənilərin Osmanlı imperiyasından Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi. Türkiyə Cümhuriyyəti Cümhurbaşkanlığı Osmanlı Arxivinin sənədləri” (I cild)** toplusuna, ümumiyyətlə 125 sənəd daxil edilmişdir. Sənədlərin adları məzmununa uyğun şəkildə tərtib edilərək kitabın *“Mündəricat”*ında göstərilmişdir. Sənədlərin hər birinin İstanbul Türkiyə Cümhuriyyəti Cümhurbaşkanlığı Osmanlı Arxivinin *“Xətt-i Hümayun tesnifi belgeleri”* kataloqlarındakı qısa məzmunu Osmanlı türkcəsindən Azərbaycan dilinə tərcümə olunaraq kitabın *“Xətti Hümayun” sənədlərinin qısa məzmunu* – bölməsində müəyyən dəqiqləşmələr və əlavə şərhələrlə təqdim edilmişdir. Bununla yanaşı, hər bir sənədin hicri təqviminin miladi qarşılığı da verilmişdir. Bu qiymətli sənəd toplusu AMEA Tarix və Etnologiya İnstitutunun əməkdaşları – *t.e.d., dosent* Tofiq Nəcəfli, *t.e.d., dosent* Güntəkin Nəcəfli, *t.ü.f.d., dosent* İradə Məmmədova və *elmi işçi* Aynur Əmənovanın Türkiyə

Cümhuriyyəti Cümhurbaşkanlığı Osmanlı Arxivindən əldə etdiyi sənədlər hesabına ərsəyə gəlmişdir. Tədqiqatçılara və geniş oxucu kütləsinə təqdim edilən bu sənəd toplusuna daxil edilmiş arxiv sənədləri 1829-1830-cu illərdə Rusiya imperiyası tərəfindən ermənilərin Osmanlı imperiyasından Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi, burada məskunlaşdırılması siyasətinin real mənzərəsini bugünkü və gələcək nəsillərə çatdırmaq üçün misilsiz əhəmiyyətə malikdir. Xalqımızın başına gətirilən çoxsaylı bəlaların kökünün, məhz bu tarixdən reallaşmağa başladığını nəzərə alsaq, gənc tədqiqatçılarımız üçün bu sənədlərin əvəzsiz mənbə rolunu oynayacağına ümid edirik.

Güntəkin Nəcəfli

AMEA A.Bakıxanov adına Tarix və

Etnologiya İnstitutunun

“Azərbaycanın XV-XVIII əsrlər tarixi”

şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, tarix elmləri doktoru,

dosent, Dövlət Mükafatı laureatı

“XƏTT-İ HÜMAYUN” SƏNƏDLƏRİNİN

QISA MƏZMUNU

1. **777/36432G** – *Sənəddə erməni patriarxı Zəkəriyyə və onun 10 nəfər yaxın adamlarından cizyə, əvarız və s. vergilərin tələb edilməməsi və ermənilərin bundan sonra hökumətə tabe olacaqları və s. məsələlərə dair məlumat verilir.* 1203 Z 08 / 30.08.1789
2. **1098/44461** – *Osmanlı dövlətinin Rusiya ilə hərbi-siyasi münasibətləri ilə bağlı məlumat verilən bu sənəddə Rusiya ilə münasibətlərin yoluna qoyulması, göndəriləcək məmurlar vasitəsi ilə Don çayı ətrafında sərhədlərin təyin olunacağı, bu məsələni yoluna qoymaq üçün Osmanlı dövləti tərəfindən Feyzi Ağanın təyin olunduğu və s. məsələlərlə bağlı məlumat verilir.* 1242 Z 29 / 24.07.1827
3. **1088/44264Y** – *Qars mühafizindən Ərzurum valisinə göndərilən bu məktubda Qars qəzasından Sörəyel qəzasına əhalinin köçürülməsi və yerləşdirilməsi haqqında məlumat verilir.* 1243 S 23 / 10.03.1828
4. **1088/44264P** – *Çıldır bəylərbəyindən Ərzurum valisinə göndərilən bu sənəddə Görbil Mamya karısının yaxın adamı Vahtenik Xəndan tərəfindən göndərilən məktubdan bəhs olunur. Onların hökumətə sədaqəti və sairə haqqında məlumat verilir.* 1243 N 25/10.04.1828
5. **1088/44264E** – *Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən bu məktubda Ahalkələk Bəyi Muti Ağanın Tiflisə xəbər almaq üçün göndərdiyi adamından aldığı məlumatlar verilmişdir. Bu məlumatlarda Rusiya generalı Paskeviçin məyyətində olan 20000-ə qədər əsgərini Qarabağdan çəkərək Tiflisə gəldiyi və sairəyə dair xəbərlər əks olunur.* 1243 L 09 / 24.04.1828
6. **1088/44264J** – *Çıldır bəylərbəyisi Rüşdü paşaya göndərilən məktub. Bu məlumatlarda Rusiyanın Təbrizdən Qarabağa göndərmiş olduğu hərbi hissələrin Tiflisə toplandığına və sairəyə dair İrəvandan Xorasanlı Əli Bəyin məlumatları təsvir olunmuşdur.* 1243 L 09/ 24.04.1828
7. **1088/44264N** – *Ərdahan generalı Əli tərəfindən Çıldır valisinə göndərilən bu məktubda Qars və Ərzurum rəyyətlərindən olan bir neçə ailənin Gümrü tərəflərinə getməsi haqqında məlumat verilmişdir.* 1243 L 09/24.04.1828

8. **1088/44264F** – *Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən bu məktubda duz ticarəti məqsədilə bir neçə gün əvvəl Tiflisdən gələn altı nəfər Axisqalı casusların rus generalı Paskeviçin Tiflisdə gördüyü tədbirlər və hərbi hazırlıq işləri haqqında məlumat verilmişdir.*1243 L 11/26.04.1828
9. **1088/44264G** – *Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən bu məktubda Rusiya generalı Paskeviçin İrandakı hərəkətləri, gördüyü tədbirlər və sairəyə dair məlumat verilmişdir.* 1243 L 15 / 30.04.1828
10. **1088/44264İ** – *Axıləkək qalasından Müti Ağanın oğullarıyla ərizəsində İrəvan tərəfindən geri qayıdan rus əsgərləri haqqında Çıldır valisi Əhməd Rüstü paşadan Ərzurum Valisi Qalib paşaya göndərilən məktub. Məktubda mütəsərrif Əbdürrəhman Paşanın Yusif Paşazadə Əmin bəy və qardaşları tərəfindən qətl edildiyindən yerinə Murad Paşazadə Mehmed bəyin layiq olduğuna və s. dair Muş xalqından Ərzurum valisinə göndərilən ərizədən danışılır.* 1243 L 17 / 02.05.1828
11. **1088/44264T** – *Çıldır bəylərbəyindən Ərzurum valisinə göndərilən bu məktubda rus qoşunlarının dərhal hücum edəcəkləri və bunun müqabilində müdafiəyə hazır olduqlarına və sairəyə dair məlumat verilmişdir.*1243 L 17 / 02.05.1828
12. **1088/44264Ü** – *Çıldır bəylərbəyindən Ərzurum valisinə yazılan bu məktubda rus qoşularının hücum təhlükəsinin qarşısının alınması üçün xəndəklərin qazılması, topxanaların tikilməsi və s. hərbi hazırlıq tədbirlərinin görülməsindən danışılır.*1243 L 17 / 02.05.1828
13. **1088/44264K** – *Çıldır valisi Rüşdü Paşadan Ərzurum Valisi Qalib paşaya göndərilən bu məktubda rus generalı Paskeviçin Tiflisə gəldiyi haqqında məlumat verilir. Bundan əlavə, Tiflisdən gələn Osmanlı casusunun general Paskeviçin Açıqbaşa 1000 və ya 2000 əsgər göndərdiyi və s. məsələlərlə bağlı məlumatı verilmişdir.* 1241 N 25 / 03.05.1828
14. **1088/44264C** – *Muş əhalisinin şahidliyi ilə Ərzurum valisinə göndərilən bu məktubda Axisqada və Açıqbaşada baş verən hadisələrdən bəhs olunur.* 1243 L 20 / 03.05.1828
15. **1088/44264H** – *Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən bu məktubda Mamyə Gurbilin qarısının tamamilə Osmanlı dövlətinə meyl etməsi və Rusiyadan nifrət etdiyi bildirilir. Bundan əlavə, Yusif Paşazadə Əmin bəyin*

- qardaşı tərəfindən Əbdürrəhman paşanın qətl edildiyinə və sairəyə dair Mahmud bin Hacı Ağa və Cəfər imzalarıyla Ərzurum valisinə yazılan ərizə də verilmişdir. 1243 L 23 / 08.05.1828*
16. **1088/44264D** – *Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən bu məktubda rus qoşunlarının sərhəddə toplanmasından doğan narahatçılıqdan bəhs olunur. Axisqa, Kılai və sairənin qorunması üçün hələlik Əhməd bəyin başçılığı ilə 500 və Əli bəyin başçılığı ilə 1000 nəfər əsgərin bir neçə gün ərzində həmin istiqamətə gələcəyi haqqında məlumat verilmişdir. 1243 L 23/ 08.05.1828*
 17. **1088/44264V** – *Qars mühafizindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən bu məktubda rus qoşunlarının hücum tədarüklərinə başladıkları və vaxt itirmədən bu hücumların qarşısının alınması və s. məsələlərə dair məlumat verilmişdir. 1243 L 27 / 12.05.1828*
 18. **1088/44264S** – *Çıldır bəylərbəysi Rüsdi paşadan Ərzurum valisinə göndərilən bu məktubda rus hərbcilərinin hərəkətlərindən bəhs olunur və Ərdahan qalasının təsvir edən Ərdahan hakimi Əli bəyin Ərdahan naibindən aldığı məktubun təqdim edildiyinə və s. məsələlərə dair məlumat verilmişdir. 1243 L 17/ 12.05.1828*
 19. **1088/44264B** – *Çıldır bəylərbəyisindən Ərzurum valisinə göndərilən və Muş valisi Yusif Paşazadə Əmin imzasıyla Ərzurum valisinə yazılan bu məktubda rus qoşunlarının hazırlıqlarını öyrənmək üçün 40 gün əvvəl Açıqbaş yaxınlığına göndərilmiş olan rəiyyətdən birinin verdiyi məlumata görə, Moskvadan 16000-ə qədər hərbcinin gətirilməsi haqqında məlumat verilmişdi. 1243 L 29/ 14.05.1828*
 20. **1088/44264** – *Ərzurum valisi Qalib paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda İranın Rusiya ilə sülh bağladıqdan sonra Təbrizdəki rus generalı Paskevicin qoşunlarını Təbrizdən geri çəkdiyi və orada olan bütün hərbi sursatı Qarabağ tərəfinə keçirdiyi və s. hadisələr haqqında məlumat verilmişdi. 1243 Za 01/ 14.05.1828*
 21. **1088/44264A** – *Ərzurum valisi Qalib paşadan qapı kəndxudasına yazılan bu məktubda İrəvan, Muş və Qarsda baş verən hadisələrdən bəhs olunur. 1243 Za 01 / 15.05.1828*
 22. **1088/44264M** – *Ərzurum valisi Qalib paşadan qapı kəndxudasına göndərilən bu məktubda Axılkələkdə*

- Mustafadan gələn məlumatdan danışılır. Burada casuslardan alınan məlumata görə, İrandan gələn 12000 rus ordusunun 6 mininin Kartli tərəfinə və 6 mininin isə Kotada hazır olduğuna və sairəyə dair xəbər verilir. Bundan əlavə, Rusiya qoşunlarının hərəkətə başlayarsa müdafiə tədbirləri görülməsinin zəruriliyi vurğulanır. 1243 Za 01/ 15.05.1828*
23. **1088/44264Ö** – *Qars mühafizi Əmin paşadan Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən bu məktubda rusların hücumu haqqında Sərtip tərəfindən bu ana qədər göndərilmiş olan xəbərlərin doğru çıxdığı, bundan əlavə, rus qoşunlarının Goril üzərinə yürüşə hazırlaşması haqqında Çıldır bəylərbəyindən alınan məlumat və sairə hadisələr əks olunmuşdur. 1243 Za 01 / 15.05.1828*
24. **1086/44210** – *Vidin mühafizi İbrahim paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Vidində olan əsgərlərin hərbi hazırlıqları və s. dair məlumat verilmişdir. 1243 Za 15 / 29.05.1828*
25. **1088/44264L** – *Acıkbaş xanзадəsi Vahtenik Abahan Cəddin Dövlət-i Aliyyə (Osmanlı dövləti – red.) vətəndaşı olduğuna və sairəyə dair Çıldır bəylərbəyisinin Ərzurum valisinə məktubu. Bundan əlavə, Rusiya ilə sərhəddə yerləşən qalalar haqqında məlumat verilir. 1243 Z 29 / 12.07.1828*
26. **1088/44264R** – *Gorbil Mamya qarısı tərəfindən Çıldır bəylərbəyisinə xitabən gürcü dilində yazılmış bu məktubda orada baş verən hadisələrdən bəhs olunur. 1243 Z 29 / 12.07.1828*
27. **1088/44264U** – *Çıldır bəylərbəyisinin Ərzurum valisinə göndərdiyi bu məktubda Dövləti Aliyyənin orduya sərf olunmaq üçün ayırdığı pulların sərf olunduğunu göstərən dəftər verilmişdir. 1243 Z 29/ 12.07.1828*
28. **1088/44264Z** – *Ərzurum valisinə göndərdiyi bu məktubda İrəvanda olan rus generalı tərəfindən Həsən bəy adlı bir azərbaycanlı ilə göndərilən kağızın təqdim edildiyinə və sairəyə dair məlumat verilir. 1243 Z 29 / 12.07.1828*
29. **088/44264Ç** – *Dərgah-ı Alidən (Osmanlı dövləti – red.) Əhməd bəy tərəfindən Çıldır bəylərbəyisinə yazılan bu məktubda Goril xanının adamı Dədoqpal haqqında xəbərlər, Tiflis tərəfinə mübaşir təyini və sairəyə dair məlumatlar verilmişdir. 1243 Z 29 / 12.07.1828*
30. **1024/42724** – *Sivas və Ərzurum valisi ilə Şərq ordusu başçısı təyin olunan Trabzon valisi Həsən paşadan Sədarətə gələn bu*

- məktubda Şərq sərəsgəri Osman paşa və digər əmirlərlə ittifaqa girərək çalışacağı haqqında məlumat verilir. 1245 S 13 / 14.08.1828*
31. **1024/42724A** – *Sivas valisi Həsən paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Bəhram Paşazadə Hüseyn paşanın keçmiş sərəsgər Saleh paşa ilə Ərzurumda olması və buradakı vəziyyətlə bağlı məlumat verilir. 1245 S 13 / 14.08.1828*
 32. **1024/42724B** – *Kəmah başçılarından Dəmir bəydən gələn bu ərizədə köçmək üzrə olan xalqı yerlərində saxladığı, orada top hazırlamağa başladığı və hər vəchlə çalışmaqda olduğu haqqında məlumat verilmişdir. 1245 S 13 / 14.08.1828*
 33. **1024/42724C** – *Sivas valisi Həsən paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Sivas, Ərzurum, Bayburd və Ərzincanda baş verən hadisələr, bu yerlərin mühafizəsi üçün əlavə ordu göndərilməsi, göndəriləcək topları gözləməkdə olduqları və s. məsələlər haqqında məlumat verilmişdir. 1245 S 13 / 14.08.1828*
 34. **1013/42478E** – *Sivas valisi Mehmed paşadan Ərzurum valisi Qalib paşaya gələn bu ərizədə Mehmed paşanın Axisqadakı hadisələrdən sonra veriləcək növbəti əmrlərə hazır olduğu və Əhməd paşanı Ərdahan yaxınlığında buraxıb özünün Oltuya gəlməsi və s. məsələlər haqqındadır. 1244 S 09 / 21.08.1828*
 35. **1013/42478C** – *Qars mütəsərrifi Mustafa paşa ilə Ərzurum valisi Qalib paşa və Sivas valisi Mehmed paşanın kəndxudalarından birlikdə Qalib paşaya gələn bu ərizədə Axisqanın rus qoşunları tərəfindən işğalı və orada baş verən hadisələr haqqında ətraflı məlumat verilmişdir. 1244 S 11 / 23.08.1828*
 36. **1013/42478D** – *Çıldır bəyi Əhməd Ruşdu paşadan Ərzurum valisi Qalib paşaya gələn bu ərizədə Mehmed paşanın bir neçə adamla Ərdahan tərəfinə getməsi və orada baş verən hadisələr haqqında məlumat verilmişdir. 1244 S 13 / 25.08.1828*
 37. **1013/42478G** – *Maden Emini və Diyarbəkir valisi Saleh paşadan Sədarətə məktub. Sənəd Madeni Hümayundan hərəkət edərək Ərzuruma gəlmiş və Axisqaya getmək üçün əmr almış isə də Axisqanın işğalı xəbəri gəldiyindən Ərzurumda qaldığı və Qalib paşa nə əmr edərsə o cür hərəkət edəcəyi haqqındadır. 1244 S 23 / 04.09.1828*
 38. **1013/42478A** – *Ərzurum valisi Qalib paşadan gələn ərizə. Məktubda rus ordusuna hər tərəfdən yardım olunması və*

- burada yaşayan xristianların müharibəyə meyil etməməsi haqqında məlumat verilmişdir. 1244 S 23 / 04.09.1828*
39. **1013/42478B** – Ərzurum valisi Qalib paşadan qapı kəndxudasına gələn məktub. Sənəd Qars və Axisqanın rus qoşunları tərəfindən tutulması və orada baş verən hadisələr haqqındadır. 1244 S 23 / 04.09.1828
40. **1048/43253** – Osmanlı qayməqamının məktubu. Sənəddə Rusiyaya Osmanlı axcası ilə ödəniləcək təminatın Macar qızıl pulu ilə olan fərqlinin Rusiya tərəfindən tələb edilməsi və bunun dərhal verilməyərək müzakirə edildikdən sonra icra ediləcəyi və s. haqqında məlumat verilmişdir. 1244 Z 29 / 02.07.1829
41. **1039/43022** – Ərzurum Valisi Həsən Paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Ərzurum, Qars, Bayəzid və Aləşgərdin işğal olunmuş yerlərinin reaya*larını rusların yoldan çıxararaq köçürmək istədiyi, bunun qarşısının alınması üçün necə hərəkət etməsi və bu məsələ ilə bağlı müxtəlif yerlərdən alınan ərizə və məktubları öz məktubu ilə birlikdə göndərdiyi haqqında məlumat verilmişdir. 1245 M 03 / 05.07.1829
42. **1066/43722B** – Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan Sədarət qayməqamına göndərilən bu məktubda Səvəhil və Balkanlar sərəsgəri Əbdürrəhim paşanın Cirmən sancağında baş verən hadisələrlə bağlı məlumatı verilmişdir. 1245 M 06 / 08.07.1829
43. **1024/42724H** – Ərzurumda olan rus generalı Pankratyev tərəfindən Ərzurum xalqına gələn məktubun surəti. Sənəddə yerli xristian əhaliyə onların əmin-amanlığının qorunması, hər kəsin əmniyyət içində olub işlərini davam etmələri haqqındadır. 1245 M 17 / 19.07.1829
44. **822/37386G** – Ərzurumdakı hərbi-siyasi vəziyyətlə bağlı olan bu məktubda Ərzurumun rus qoşunları tərəfindən ələ keçirilməsi və təsliminə dair məlumat verilmişdir. 1245 M 17 / 19.07.1829
45. **822/37386D** – Trabzon əyanı İshaq ağanın məktubu olan bu sənəddə Ərzurumun təslim olması səbəbindən müsəlman

* **Reaya** – rəiyyət, təbəə mənasındadır. Osmanlı dövlətinin rəsmi sənədlərində onun ərazisində yaşayan bütün xristianlar, o cümlədən ermənilər belə adlanırdı.

- əhalinin vəziyyətinin ağırlaşması, qəzalarda xalqın müharibə etməyə və müdafiə olunmağa qərar verdikləri və buna görə də onlara hərbi sursat və top göndərilməsi xahiş olunur.* 1245 M 18/ 20.07.1829
46. **822/37386F** – *Harput əhalisinin müraciəti olan bu sənəddə Ərzurum qalasının düşməyə təslim olması, xalqın müharibə etməyə və intiqam almağa qadir olduğu və bu səbəbdən onlara hərbi sursat və ləvazimatın göndərilməsi tələb olunur.* 1245 M 18 / 20.07.1829
47. **822/37386** – *Mədən qaymaqamı Firuz ağanın məktubu olan bu sənəddə Şərq Ordusuna Malatyadan əsgər göndərilməsi, pul tədarükü və s. hadisələrdən bəhs olunur.* 1245 M 19 / 21.07.1829
48. **822/37386A** – *Harput əyanı İshaq ağadan gələn məktubda Şərq ordusunda baş verən pozuculuq halları və bunların səbəbləri haqqında məlumat verilmişdir.* 1245 M 19 / 21.07.1829
49. **822/37386B** – *Mədən qaymaqamı Firuz ağanın məktubu olan bu sənəddə düşmən qərəgahlarından sərhadə doğru xeyli əsgərin hərəkəti etməsi, mədəni humayun və gümüş xəzinəsini buraxıb getməyə cəsarət etmədiyindən lazım gələn təlimatın verildiyinə dair məlumat verilir.* 1245 M 19 / 21.07.1829
50. **822/37386İ** – *Ərzurumdakı hərbi-siyasi vəziyyət haqqında məlumat verən bu məktubda Ərzurum qalasının düşməyə təslim olması haqqında ətraflı məlumat verilmişdir.* 1245 M 19 / 21.07.1829
51. **822/37386J** – *Əyan İshaq ağanın, Ərzurum müftisinin və Kəmahda olan Sağırzadə Timur bəyin məktubları olan bu sənəddə Şərq ordusunun və Ərzurumun hərbi-siyasi durumuna dair məlumatlar təqdim olunmuşdur.* 1245 M 20 / 22.07.1829
52. **1024/42724E** – *Ərzincan naibi Abdullahın məktubu olan bu sənəddə Ərzincanın əhalisinin Həsən paşanın oraya vali təyin edilməsindən və Ərzincanın mühafizəsi üçün əsgər göndərməsindən məmnun olduqları haqqındadır.* 1245 S 10 / 11.08.1829
53. **1033/42894** – *Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu olan bu sənəddə Mustafa Nazif əfəndinin yerinə Teyyubi əfəndinin Şərq ordusu dəftərdarı təyin edildiyinə, Məadin-i Humayun əmini olub əsir düşən Saleh paşanın hökumətə olan borcları məsələlərinə və ordu ehtiyacı üçün Hələb tərtibindən*

- göndərilən pul və hərbi təchizatın tədarükü hazırlıqları haqqında məlumat verilmişdir. 1245 Ra 09 / 11.08.1829*
54. **1033/42894A** – *Şərq sərəsgəri Osman paşanın qapı kəndxudasına yazdığı bu məktubunda rusların Gümuşxanadan qaçdıqdan sonra müxtəlif yerlərdə qala bilməyib Ərzuruma getməsi və Bayburdda yerləşməyə can atmasına dair məlumat verilmişdir. 1245 Ra 09 / 08. 09. 1829*
55. **1033/42894B** – *Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu olan bu sənəddə rusların Gümuşxanadan geri çəkildikdən sonra müxtəlif yerlərdə qalmağa çalışması və nəhayət Ərzurum istiqamətində getməsi və Bayburdda yerləşməyə can atmasına dair məlumat verilmişdir. 1245 Ra 09 / 08. 09. 1829*
56. **1033/42894C** – *Şərq sərəsgəri Osman paşanın qapı kəndxudasına yazdığı bu məktubda onun məktublarına cavab verilmədiyindən Bayburdun müdafiəsinin imkansız olacağı haqqında məlumat verilir. 1245 Ra 09 / 08. 09. 1829*
57. **1033/42894D** – *Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu olan bu sənəddə Bayburdun müdafiəsi üçün göndərilən top və digər hərbi ləvazimatın gəlib çatması, lakin çadır göndərilmədiyi və s. məsələlərlə bağlı məlumat verilir. 1245 Ra 09 / 08. 09. 1829*
58. **1033/42894E** – *Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu olan bu sənəddə topların və digər hərbi ləvazimatın gəlib çatması, qardaşı Məmiş bəyin Trabzon qayməqamlığına təyini, Trabzonu idarə edən Bayazıd mütəsərrifi Əbdülhəmid paşanın əffi məsələsi və bəzi rəiyyətin əsir adı altında satılan ailələr və s. məsələlərlə bağlı məlumat verilir. 1245 Ra 09 / 08. 09. 1829*
59. **1033/42894F** – *Sənəddə Trabzon valiliyinə təyin edilən Seyid Məmiş paşanın təşəkkür məktubundan bəhs olunur. 1245 Ra 09 / 08. 09. 1829*
60. **1030/42864** – *Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu olan bu sənəddə Bayburdda olan rus əsgərinin Bayburdu boşaltdığı, məmurların göndərildiyi və hər tərəfin mühafizə olacağı haqqında məlumat verilir. 1245 Ra 12 / 11. 09. 1829*
61. **1075/43938J** – *Ruscuq mühafizi Əhməd paşadan sədrəzəmə gələn məktubda Rusiyaya təslim edilən ərazilərdən hərbi sursatın və xalqın köçürülməsinə başlanması haqqında xəbər verilir. 1245 Ra 15 / 14. 09. 1829*
62. **1079/43962** – *Sədrəzəmədən Rəşid Məhəmməd paşaya gələn məktubda Ədirnə müqaviləsi imzalandıqdan sonra ordunun*

- necə hərəkət edəcəyi, Rusiya ordusunun işğallarına arxayın olan təbəələrin azğınlaşması, Hüseyn paşanın sərəncamına lazımi miqdarda əsgərin verilməsindən sonra camaatın toplanmasına və s. haqqında məlumat verilir. 1245 Ra 25 / 24. 09. 1829*
63. **1033/42894K** – *Bayburd başçılarından Məmişzadə İsmayıl bəy ilə oğlu Hacı Həsənzadə Təməlli ağanın birgə göndərdiyi məktubda rusların Bayburd qalasını tərk edərək topları ilə birlikdə Ərzuruma cəkilərkən rəayayı da özləri ilə götürdüklərinə dair məlumat verilir. 1245 R 03/ 02. 10. 1829*
64. **1033/42894L** – *Batum əyanı Arslan Əli bəyin məktubu olan bu sənəddə Əhməd paşanın malikanəsinə təcavüz edən rus əsgərlərini külli miqdarda məhv etdiyi, lakin top və digər hərbi sursatını əldən verdiyi üçün malikanəsini yandıraraq oranı tərk etdiyi və təqib olunması haqqında məlumat verilmişdir. 1245 R 05 / 04. 10. 1829*
65. **1085/44171F** – *Muş mütəsərrifi Emin paşadan Şərq sərəsgərinə göndərilən bu sənəddə Muşlu İbrahim bəyin ruslar tərəfinə göndərdiyi oğlunun Muş qəsəbəsi əhalisini itaət etdirməyə çalışması və rus təbəələrindən 5 min nəfərin 7 topla Muş obasına gələrək burada törətdiyi hadisələr haqqında məlumat verilmişdir. 1245 R 19 / 18. 10. 1829*
66. **1085/44171G** – *Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu olan bu sənəddə barışıqdan sonra rus əsgərinin Muşdakı hərəkətlərinin Muş mütəsərrifi tərəfindən Ərzurumdakı rus generalına yazılması və bu barədə Muş mütəsərrifinə də təlimatın verilmiş olduğuna dair məlumat verilmişdir. 1245 R 29 / 28. 10. 1829*
67. **1075/43938D** – *Yergöyü qalasını ələ keçirən generaldan gələn sənədin tərcüməsinə görə qalanın bir quyusunun ruslara təslim edilməsi, əsgərlərin buraxılması və s. haqqında məlumat verilir. 1245 Ca01 / 31. 10. 1829*
68. **1039/43022L** – *Ərzurum valisi Həsən paşa haqqında və digər hadisələr barədə olan məlumatların sərəsgər Osman paşaya çatdırılması haqqında məktubdan ibarət olan bu sənəddə özünün heç bir günahının olmaması Həsən Paşanın iftiracı olduğu, bundan sonra Həsən Paşa ilə əlaqəsinin kəsilməsi və reayyanın köçürülməsi qurtarana qədər ruslarla münasibətlərin pozulmasına yol verilməməsi və s. haqqında məlumat verilir. 1245 Ca 25 / 22. 11. 1829*

69. **1048/43240H** – *Şərq sərəsgəri Osman paşaya kapitan knyaz Kardaşovdan gələn rəsmi məktubda general Paskeviçin Osman paşanın idarəciliyindən razı qaldığı və razılaşmanı qəbul edən kimi əraziləri boşaldacağını və göndərilən hədiyyələrin qəbul edilməsi xahişinə dair məlumatlar verilmişdir.* 1245 Ca 30 / 27. 11. 1829
70. **1035/42930B** – *Rusiya səfirindən Sədarət qaymaqamına göndərilən bu məktubda rus əsgərlərinin geri çəkilməsi zamanı Gəbrova reayasının hərəkətlərindən bəhs olunur.* 1245 C 02 / 29. 11. 1829
71. **1035/42930C** – *Rusiya elçisindən Sədarət qaymaqamına göndərilən bu məktubda Ədirnə sülhünün şərtlərinin yerinə yetirilməsi və s. məsələlər haqqında məlumat verilir.* 1245 C 02 / 29. 11. 1829
72. **1035/42930A** – *Rusiya səfirindən Sədarət qaymaqamına göndərilən bu məktubda Rusiya səfirliyi maiyyətinin olduğu gəminin Qara dəniz boğazından İstanbula girməsinə icazə istənilməsi və s. məsələlər haqqında məlumat verilir.* 1245 C 03 / 30. 11. 1829
73. **1040/43065** – *Ərzurum valisi Əli Şəfəq paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Axisqada olan rus polkovniki tərəfindən ətrafda yaradılan jandarmlar, Vanda cərayan edən hadisələr və s. məsələlərdən bəhs olunur.* 1245 C 04 / 31. 11. 1829
74. **822/37386E** – *Ərzurumdakı hərbi-siyasi vəziyyətdən bəhs edən bu məktubda düşmənin Ərzuruma girib Saleh paşanı əsir götürməsi səbəbindən xalqın bütün yolları tutaraq müharəbə və müdafiəyə qərar verdikləri və Dövləti-Aliyədən əsgər və hərbi sursat göndərilməsi tələbi haqqında məlumat verilmişdir.* 1245 C 13 / 10. 12. 1829
75. **1077/43952** – *Sədrəzəm Rəşid paşadan kəndxudaya gələn bu məktubda Ədirnə qəzalarının və kəndlərinin boşaldılması haqqında feldmarşala gələn müraciət ilə alınan cavab və göndərdikləri xəritənin məktubun içində qoyularaq təqdim edilməsindən bəhs edilir.* 1245 C 13 / 10. 01. 1830
76. **1039/43022D** – *Alaşgird müftisinin Şərq sərəsgərinə məktubu olan bu sənəddə Alaşgird qəzasında yaşayan reayyanın köçməyib öz yerlərində qalmağa razı salındığı və onların köçməməyə söz verdikləri, ancaq 17 evin getməkdə israrlı olması və s. hadisələr haqqında məlumat verilmişdir.* 1245 B 19 / 14. 01. 1830

77. **1039/43022E** – *Sərraf Kosaoğlundan Ərzurum valisinə göndərilən bu məktubda İsmail Ağa Əli ilə gələn əsir üzərinə rəiyyətədən Qarabaşın erməniləri yerlərində qalmağa razı saldığı, Qars xanədanından İbi ağa və tacirlərdən Dikran oğlunun razılıqlarının göndərilməsi və s. hadisələr haqqında məlumat verilmişdir.* 1245 B 19 / 14. 01. 1830
78. **1043/43144B** – *Ədirnədə olan məmur Sadiq əfəndidən Sədarətə gələn ərizədə rusların xristian təbəələrə bir neçə atlı kazak dəstəsi verərək kəndlərdə soyğunçuluq etmələri haqqında məlumat verilmişdir.* 1245 B 29 / 24. 01. 1830
79. **1039/43022B** – *Ərzurum valisindən qapı kəndxudasına göndərilən bu sənəddə Ərzurum, Qars, Bayəzid, Alaşgird və digər istila olunmuş yerlərdəki rəiyyətin Osmanlı ərazisində qalmasına və təminatına cəhd göstərilə də, Ərzurumda Kosaoğlundan və digər yerlərdən gələn sənədlərdə rusların əhalini təhrik və məcbur etməsi haqqında * məlumat verilir. Bütün bunların Bab-ı Aliyyəyə çatdırılması üçün göndərilən sənədin təcili təqdim olunması və nəticəsinin tezliklə bildirilməsi xahiş olunur.* 1245 B 30/ 25. 01. 1830
80. **1039/43022I** – *Ərzurum valisi Hacı Həsən paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Şərq ordusu sərəsgəri Osman paşanın general Paskevic yanına Fateh əfəndi elçi göndərməsi, ona verilən sənəddə rusların Ərzurum əhalisini (ermənilər nəzərdə tutulur – red.) qızıqsdıraraq dövlətə qarşı qaldırması, bu kimi digər hadisələr və Tərcana rus əsgərinin gəlməsi haqqında məlumat verilir.* 1245 S 03 / 26. 01. 1830
81. **1039/43022J** – *Ərzurum valisi Hacı Həsən paşadan qapı kəndxudasına göndərilən bu məktubda Ərzurum məmuru Fateh əfəndinin uyğunsuz hərəkətlərinə dair yazılan bundan əvvəlki məktub ilə eyni məzmununda göndərilən sənədin təqdim olunması və cəzasının icrası haqqında məlumat verilir.* 1245 S 01 / 26. 01. 1830
82. **1039/43022H** – *Ərzurum valisi Hacı Həsən paşadan qapı kəndxudasına göndərilən bu məktubda Fateh əfəndinin uyğunsuz hərəkətindən dolayı cəza olaraq başqa bir*

* Osmanlı dövləti ərazisində yaşayan ermənilərin Rusiya tərəfindən köçürülməsinin qarşısını almağa hər cür cəhd etsə də, Rusiya məmurları hər vasitə ilə - hətta sənəddə qeyd olunduğu kimi xristianları köçməyə təhrik və məcbur edirdi.

- yardəyişdirilməsinin təmin edilməsi haqqında məlumat verilir. 1245 S 03 / 28. 01. 1830*
83. **1025/42741F** – *Ərzurumda olan general Pankratyevdən Sivas valisi Həsən paşaya gələn bu məktubda Vinikov adlı bir nəfərin yanına bir kişi qoşaraq məktub ilə bərabər Qarahisara Osman paşaya göndərməsi və Muş mütasərrifi Əmin paşaya Xınıs işlərinə qarışmaması üçün əmr verilməsi haqqında məlumat verilir. 1245 S 13 / 07. 02. 1830*
84. **1025/42741G** –*Ərzurumda olan general Pankratyevdən Şərq sərəsgəri Osman paşaya gələn bu məktubda general Hüseyn əfəndi ilə göndərilən hədiyyələri aldığı və çox məmnun olduğu, Salam ağası Dəmir əfəndi ilə göndərdiyi ümumi fərmanın oxunduğu və Hüseyn əfəndinin məktub ilə general Paskevicə göndərməsi haqqında məlumat verilmişdir. 1245 S 13 / 07. 02. 1830*
85. **1066/43722A** – *Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan Sədarət qayməqamına göndərilən bu məktubda Şumnu mühafizi Süleyman paşanın Filibədə yaratdığı 3 bölük mənsurə əsgərin fəaliyyətinə icazə verildiyinə və 5 bölük hərbi hazırlamaq üçün hərbi sursatın və sairənin göndərilməsi xahiş olunur. 1245 S 14 / 08. 02. 1830*
86. **1043/43153J** – *Ərzurum patrik vəkili Qarabaş Karapetin ərizəsi olan bu sənəddə hərbi səfərlər zamanı bəzi düzgün olmayan hərəkətlərə yol verən şəxslərin günahlarının bağışlandığı və hər kəsin öz yerinə qayıdıb iş-gücü ilə məşğul olması və kimsənin təqib olunmayacağı haqqında dövlət tərəfindən verilən “fərmanı-umuma”nin* elan olunduğu haqqında məlumat verilmişdir. 1245 S 19 / 13. 02. 1830*
87. **1025/42741E** – *Ərzurum müftisi ilə əyanından Sivas valisi Həsən paşaya gələn bu məktubda general Pankratyevin qalaya xüsusi önəm verdiyi, kəndləri çapıb-talayıb əmlakını Ərzuruma göndərdikləri, bəzi yerli xristianların müsəlman əhaliyə qarşı hücum və təcavüz etməsi haqqında məlumat verilmişdir. 1245 S 21 / 15. 02. 1830*

* Osmanlı dövləti ərazisində yaşayan ermənilərin Rusiya tərəfindən köçürülməsinin qarşısını almaq üçün hətta hərbi əməliyyatlar zamanı öz dövlətinə xəyanət edən erməniləri belə əfv etmiş və bununla bağlı xüsusi fərmanlar vermişdi.

88. **1043/43153K** – *General Paskeviçdən Şərq sərəsgəri Osman paşaya göndərilən bu məktubda Rusiya qoşunları tərəfindən tutulmuş ərazilərin boşaldılması, sülh maddəsi haqqında təqdim olunan sənədlərin təsdiq edildiyi, sülhün şərtlərinin icrası üçün general Pankratyevə əmr verildiyi, Osman paşa tərəfindən göndərilən hədiyyələrin alındığı və bundan çox məmnun olması haqqında məlumatlar verilmişdir.* 1245 S 21 / 15. 02. 1830
89. **1043/43153I** – *Ərzurum naibi Mehmed Nurinin məktubu olan bu sənəddə Xınısda bəzi çaşqınlıqlarda olan şəxslərin bağışlandığı və hər kəsin öz yerinə qayıdıb iş-gücü ilə məşğul olması haqqında dövlət tərəfindən göndərilən fərmanın xalqa elan edilməsi və yerinə yetirilməsinə dair məlumat verilmişdir.* 1245 S 23/ 17. 02. 1830
90. **1025/42741** – *Ərzurum və Sivas valisi Həsən paşadan Sədarətə göndərilən bu sənəddə Ərzurumda olan rus generalı Pankratyevdən Osman paşaya gələn məktubdan bəhs olunur. Bundan əlavə, Ərzurum müftisi ilə əyanından gələn sənədləri göndərdiyi, sərəsgərə gedən məktub ilə adamın daha qayıtmadığı, rusların Ərzuruma və Həsənqalaya daha çox önəm verdiyi və s. məsələlər öz əksini tapmışdır.* 1245 S 25 / 19. 02. 1830
91. **1025/42741B** – *Sivas və Ərzurum valisi Həsən paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Sivasda olan hərbi hissənin zabitləri qalaraq ləvazimatların İstanbula göndərilməsi haqqında gələn əmrə uyğun olaraq məmurlar təyin etmiş və bir neçə günə qədər yola çıxarılacağına dair məlumat verilmişdir.* 1245 S 25 / 19. 02. 1830
92. **1025/42741C** – *Ərzurum və Sivas valisi Həsən paşadan Şərq sərəsgəri Osman paşaya göndərilən bu məktubda Ərzurumda olan rus generalından gələn məktubu və onu gətirən adamı geri göndərdiyi, Ərzurum müftisi və əyanından gələn sənədlərin surətini hələ hazırlamadığı, generalın adamı ilə bu mövzu ilə bağlı görüşməsi və s. haqqında məlumat verilmişdir.* 1245 S 25 / 19. 02. 1830
93. **1046/43192** – *Trabzon valisi Şərq sərəsgəri Osman paşa tərəfindən göndərilən bu sənəddə Axisqa sancağının bəzi yerlərinin Rusiyaya verilməsi xəbərinin yayıldığı və bu səbəbdən orada yaşayan əhəlinin şikayəti və s. məsələlərdən bəhs olunur.* 1245 Ş 27 / 21.02.1830

94. **1025/42741D** – Şərq sərəsgəri və Trabzon valisi Osman paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Ərzurumda ruslar tərəfindən xalqa əzab və əziyyət edilməsinə dair Ərzurum müftisi və əyanından Həsən Paşaya gələn məktubun çatdırılmasına cəhd olunduğu, general Pankratyevdən gələn dostcasına məktubun göndərilmiş olduğu və nə xəbər alınarsa yenə bildiriləcəyi haqqında məlumat verilmişdir. 1245 S 29 / 23.02.1830
95. **1043/43153G** – Muş naibi Süullahın Şərq sərəsgərinə məktubunda hərbi əməliyyatlar zamanı bəzi yolsuz hərəkətə yol verən şəxslərin (ermənilər nəzərdə tutulur – red.) Səfər ayı münasibəti ilə günahlarının bağışlandığı, heç kimin məsuliyyətə cəlb olunmayacağı və hər kəsin öz yerinə qayıdıb sakit olması haqqında gələn əmrin bütün əhaliyə elan olunması və yerinə yetirilməsi haqqında məlumat verilmişdir. 1245 N 05 / 28.02.1830
96. **1043/43153H** – Ərzurum valisi Həsən paşanın məktubunda hərbi əməliyyatlar zamanı bəzi xətalara yol verən əfradi-əhəlinin (ermənilər nəzərdə tutulur – red.) səfər ayı münasibəti ilə günahlarının bağışlandığı və hər kəsin yerlərinə qayıdıb iş-gücü ilə məşğul olmaları haqqında verilən fərmanın xalqa elan olunması haqqında məlumat verilmişdir. 1245 N 13 / 08.03.1830
97. **1030/42863** – Şərq sərəsgəri və Trabzon valisi Osman paşadan göndərilən bu məktubda paşanın Ərzurum reayasının Rusiyaya getməməsi üçün lazım gələn bütün tədbirlərin görüldüyünü, rusların Ərzurumdakı topları Rusiyaya aparmaması üçün divan katibi Hüseyin əfəndini general Paskeviçin yanına göndərdiyini və ondan gələcək cavabı gözlədiyi haqqında məlumat verilmişdir. 1245 N 25 / 20.03.1830
98. **1030/42863A** – Şərq sərəsgəri Osman paşadan qayməqama göndərilən bu məktubda Ərzurum müftisindən gətirilib təqdim olunan sənəddə rusların yerli xalqa zülm etdiyi haqqında olan xəbər yoxlanılaraq rusların zülm və qalanı təmir etməsi

- xəbərinin gerçək olduğu və s. haqqında məlumat verilmişdir. 1245 N 25 / 20.03.1830*
99. **1077/43950F** – *Rusiya feldmarşalı qraf Dibliçdən Sədrəzəmə gələn türkcə məktubun Sədrəzəmə tərəfindən alınması və Bulqar təbəələrinin Rusiyaya köçürülməsi üçün hər hansı bir əmrin verilməməsi, yalnız bəzi təbəələrin köçürülməsinin zəruri olması və s. haqqında məlumat verilir. 1245 N 28 / 25.03.1830*
100. **1066/43722İ** – *Rusiya feldmarşalı qraf Dibliçin Sədrəzəmə cavab məktubunda təxliyəyə bir an əvvəl başlamaqla Devlät-i Aliyyənin etimadını doğrultmağa çalışdıqları, lakin bunun dərhal yerinə yetirilməsinin imkan daxilində olmadığını nəzərə alması, Rumeli Qalasının 15-20 gün ərzində təhvil və təslim olunacağı və sairəyə dair məlumatlar əks olunmuşdur. 1245 L 12 / 06.04.1830*
101. **777/36432H** – *Rusiya generalı Pankratyev tərəfindən Ərzurum və Sivas valisi Həsən paşaya göndərilən bu məktubda Ədirnə sülhünün şərtlərinə görə, bütün millətlərdən olan əhalinin öz mülklərini satıb hər iki dövlətdən birinin tərəfinə keçməkdə sərbəst olması xatırlanır və Rusiyaya getmək istəyən xristianların mallarının alınmaması haqqında əmr verildiyini eşitdiyini, lakin bu xəbərin doğruluğuna inanmadığı və s. məsələlər haqqında məlumat verilir. 1245 L 13 / 07.04.1830*
102. **1043/43153** – *Trabzon valisi və Şərq sərəsgəri Osman paşadan Sədarətə gələn məktubda general Paskevicə hədiyyə ilə göndərilən Hüseyn əfəndinin geri qayıtdığı və yeddi maddədən ibarət bir sənəd gətirdiyi bildirilir. Həmin sənəddə işğal olunan yerlərin yaxın vaxtda təhvil verilməsinin təmin edildiyi bildirilir. Bundan əlavə, Qars mühafizi Mustafa paşadan əhalinin narazı olması səbəbindən yerinə bir münasibinin təyin olunması və s. məsələlər haqqında məlumat verilir. 1245 L 13 / 07.04.1830*
103. **1043/43153B** – *Şərq sərəsgəri Osman paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda general Pankratyevə məktub yazdığı, Xınıs kürdlərinin pozuculuq fəaliyyətinin qarşısını almaq üçün*

- Muş mütəsərrifinə dərhal əmr verdiyi və sərhədlərin təyin olunması məsələsi ilə bağlı Teyyub əfəndinin təyin etdiyi və s. məsələlər haqqında məlumat verilir. 1245 L 13 / 07.04.1830*
104. **1043/43153C** – *Sənəddə Bayəzid reayasının təmini üçün yerli bəyzadələrdən Bəhlul paşanın Bayəzidə mütəsərrif təyin edilməsi, keçmiş mütəsərrif Əbdülhəmid paşaya münasib bir maaş verilərək Sivas və ya başqa bir yerdə yerləşdirilməsi və s. haqqında məlumat verilir. 1245 L 13 / 07.04.1830*
105. **1043/43153D** – *Trabzon valisi və Şərq sərəsgəri Osman paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Trabzon, Canik və Qarahisardan Mənsurə əsgərləri və topçu bölükləri üçün tələb edilən ləvazimatların yaxında göndəriləcəyi və s. haqqında məlumat verilir. 1245 L 13 / 07.04.1830*
106. **1043/43153E** – *Şərq sərəsgəri Osman paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Ərzurumda olan general Pankratyevə göndərdiyi hədiyyələrə müqabil 3 min quruş qiymətində bir qol saati və məktub göndərdiyi, Ərzurum patrikinin vəkilinin məktubunun təqdim olunduğu haqqında məlumat verilir. 1245 L 13 / 07.04.1830*
107. **1043/43153 F** – *Şərq sərəsgəri Osman paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Qarsın istilasız zamanı timar və ziyamətə sahib olan bəzi şəxslərin timarlarını erməni və Tiflis rəayasına sataraq pulunu hələ də ala bilmədikləri, olan Qars mühacirlərinin haqqının qaytarılması üçün Sivas və digər yerlərdəki məmurlara buyruqlar göndərildiyinə dair məlumat verilir. 1245 L 13 / 07.04.1830*
108. **1077/43950B** – *Sədrəzəm Rəşid paşadan kəndxudaya gələn bu məktubda İslimye və Yanbolu sərhəddindəki təbəələrin Rusiyaya aparılması haqqında feldmarşala yazdığı məktubun cavabının mündəricatından bəhs edilir. 1245 L 16 / 10.04.1830*
109. **1066/43722G** – *Məmur Mehmed Ləbib əfəndidən Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşaya göndərilən bu məktubda Rəfiki Mustafə Rəşid əfəndinin vətəni tərk etməyə hazırlaşan reayya tərəfindən Hacı Yusif paşaya əziyyətin verilməsini sübut etmək məqsədi Ağyolu ilə gələrək Aydos istiqamətinə getdiyi və*

- bütün baş verən hadisələrin ruslar tərəfindən qızıqdırıldığı və təşkil edildiyi həmin ərazidəki quldurlar və s. məsələlərlə bağlı məlumat verilir. 1245 L 20 / 14.04.1830*
110. **777/36432J** – Rusiya generalı Pankratyev tərəfindən Ərzurum və Sivas valisi Həsən paşaya göndərilən bu məktubda Sivasda olan 9 rus əsirinin azad olunaraq Rusiya tərəfinə göndərilməsi səbəbindən general öz məmnuniyyət və təşəkkürünü bildirir. 1245 L 21 / 15.04.1830
111. **1068/43746** – Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan Sədarət qaymaqamına göndərilən bu məktubda Ədirnədə olan reayyanın Rusiyaya köçürülməsi səbəbindən onlara məxsus olan əşya və əmlaklarını satmaq üçün təlaşa düşməsi və s. məsələlərdən danışılır. 1245 L 22/ 16.04.1830
112. **1066/43722C** – Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan Sədarət qaymaqamına göndərilən bu məktubda Mükəddəmə özünün ehsanı olan xeyli sayda hərbi yükü, 500 kisə axca və s. yükləri Şumnudakı orduya götürərkən İslimyə tərəflərinin düşmən tərəfindən tutulması üzündən Ədirnəyə geri dönmüş və bu axcanın bir hissəsinin Ədirnəyə verildiyi və sairəyə dair məlumat verilir. 1245 Za 01 / 24.04.1830
113. **1066/43722Ç** – Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan Sədarət qaymaqamına göndərilən bu məktubda Samako nazırı Yusif paşadan cana doyan reayyanın vətəni tərk etməyə hazırlaşdığı xəbəri söyləndiyindən bütün bu məsələləri araşdırmaq üçün məmur Ləbib əfəndi ilə rəfiki Rəşid əfəndinin qabiliyyəti ilə lazımı tədqiqatın aparıldığı, Ədirnə mitropoliti ilə Bərgos yepiskopu tərəfindən gələn məktublarda Yanbolu və İslimyə reayyasının da vətəni tərk etdikləri bütün bunların rus voyevodasının təhrik və təbliğatı ilə olduğuna və sairəyə dair məlumat verilir. 1245 Za 02 /25.04.1830
114. **777/36432E** – Ərzurum müftisi İbrahim Ədhəm əfəndi və qarıçıbaşı Ömər və Əli Rəşid möhürləri ilə olan bu məktubda Axisqa əyalətinin ruslara qaldığı haqqında qərar çıxarıldığından buranın Dövlət-i Aliyyəyə ordusu tərəfindən boşaldılmasının rus generalı tərəfindən elan edilməsi, Xınıs və Təkman qəzalarının da qışlaq yeri kimi verilməsinin uyğun

- görüldüyü buyruğunun göndərilməsi, Qarabaşın reayyayın heç bir qorxu və təziqə məruz qalmadığı və s. hadisələrə dair məlumat verilir. 1245 Za 05 / 28.04.1830*
115. **1042/43120** – *Yanbolu nahiyəsi ayanlarının məktubu olan bu sənəddə müsəlman və digər təbəələrə zülm edən Panta quldurlarına qarşı hücum keçildiyi, tutulan yerləri boşaltmaqda olan rus hərbiçilərinin xristian təbəələri köçürmək istədiyini, yerində qalmaq istəyən təbəələr üçün lazımi tədbirlərin görüldüyü və s. hadisələrə dair məlumat verilir. 1245 Za 09 / 02.05.1830*
116. **1085/44179** – *Ordu kəndxudası Hadi əfəndinin bu məktubunda rusların Ədinə və digər yerləri tərk edərkən oralardakı xristian təbəələrin özlərinin və ya könüllü əsgərlərin təzyiqi ilə yaşadıkları əraziləri tərk etdikləri, bir qisminin təzyiqə müqavimət göstərdikləri və s. haqqında məlumat verilir. 1245 Za 10 / 03.05.1830*
117. **1085/44180A** – *Ordu kəndxudası Hadi əfəndinin bu məktubunda Rusiya tərəfinə keçən Osmanlı təbəələrindən bəzilərinin borcu olması səbəbindən geri istənilməsi, bəzi təbəələrin isə gəmilərlə getmələri və s. haqqında məlumat verilir. 1245 Za 11 / 04.05.1830*
118. **777/36432** – *Ərzurum Valisi Həsən Paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Rusiyanın təsirinə düşən Ərzurumdakı erməni Qarabaşının fəna hərəkətlərə curət etdiyini, xalqa əziyyət verməsi və s. haqqında məlumat verilir. 1245 Za 13 / 06.05.1830*
119. **777/36432B** – *Trabzon Valisi Osman Paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda Ərzurumdakı rus generalının reayyanı təhrik etməsi və Rusiyanın təsirinə düşən erməni Qarabaşının xalqı o tərəfə ruslar tərəfə köçməyə məcbur etməsi və s. haqqında məlumat verilir. 1245 Za 13 / 06.05.1830*
120. **777/36432C** – *Trabzon valisi Osman paşadan Sədarətə göndərilən bu məktubda rusların törətdikləri əməlləri haqqında Muş müttəsərrifi Əmin paşanın, Ərzurum valisi*

- Həsən paşanın şikayətləri və s. haqqında məlumat verilir. 1245 Za 13 / 06.05.1830*
121. **777/36432D** – *Ərzurum valisi tərəfindən qapı kəndxudasına göndərilən bu məktubda Ərzurumda olan rus generalı Benkendorfun Ərzurumdakı vəziyyətə və rus əsirlərinin durumuna dair məlumat verilir. 1245 Za 13 / 06.05.1830*
122. **1085/44180** – *Ordu kəndxudası Hadi əfəndinin göndərdiyi bu məktubda təbəələrin köçürülməsi zamanı onların fərariliyə təşviq edilməsinin narahatçılığa səbəb olması haqqında məlumat verilir. 1245 Za 14 / 07.05.1830*
123. **1039/43027** – *Ağyolu, Misivri və Berqos qəzalarına yenidən naib təyin olunmasına dair Sədarətə göndərilən bu məktubda Samakocuq naziri Vəcihi paşanın Qırxkilsə və Pınarhisara, Vizeyə, Midyəyə və digər yerlərə gedərək lazım olan yerlərə adamlar göndərərək təbəələrin geri qayıtmalarını təmin etməsi, Çırpan, Gümülcinə, Fillibə və s. yerlərə gedən müsəlmanların öz yerlərinə qayıtmasına təşəbbüs göstərilməsi və s. haqqında məlumat verilir. 1245 Za 17 / 10.05.1830*
124. **1040/43065F** – *Çıldır mütəsərrifi Əhməd Tefiq paşadan Ərzurum valisinə göndərilən bu məktubda Qarslı iki zimmi tərəfindən göndərilən yazıdan bəhs olunur. Burada Axisqa müdüründən Axisqa ətrafında doqquz qəzanın keçid yerlərinə qaravul qoyulması, Ərzurumdan köçürülən reayaya dükanlarını və sairələrini satdıqlarına dair sənədlərin verilməsi, digər verilən icazə, əvf və s. məsələlərə dair məlumat verilir. 1246 R 01 / 19.05.1830*
125. **1080/43991C** – *Yanbolu əyanı Hüseyin ağanın Sədarətə yolladığı bu ərizədə Qıbtı cizyədarlarına məxsus olan təbəələrdən bəzilərinin köçürüldükləri, qalanlarının isə sakitləşdirilməsi üçün cizyədarların məsul edilməsi xahişi edilməmişdir. 1246 R 05 / 23.05.1830*

SƏNƏDLƏR

بر عیالی مناسب و معتدله. صورت یاسته بی مزاج طریقه و در عقبه هر بر صفحه عمود و شرط آن اجزا و باصفا مری اولی و ثانی و سول و رماره سده و یک
 بر طبق عرفنامه هایدون. سطحه سابقه منصفه و اندر دره. یعنی بعد از بر سبب مأمور یا الله. کسب فضائنه باقیه می آید از وی شوی که در او
 اولدینده روسیه چمانه اولدینده خوب اعصابه دره. یعنی باقیه در صوت اطری منصفه. فیه فی علیه دره در یک کار. اولدینده هسه بیضا
 بر سبب قوری و می خواب و غیبه خون اوزن خاکای می هایدون مملک نه در نه. کرا عرض و سینه الله قضائنه باقیه هسه دره. موضوع عقبه عیالی مملوک آن قضائنه
 تقریباً کوزم بلاسه شرف اوزی صوری و بر بلده. خط هایدون شکر قدر شاه از بیان مال بیضت. بوضه مملک مجده در اولدیندی و جمله ابراهیمی مرد در اولدیندی
 اولدیندی و رجمان مزیم سول که یک قضائنه باقیه و دره در بلده الله تعالی. کجه خاکای هایدون مملوک ازیه عرض و شاعر اولدیندی و دره شرفی
 قریبیک سنگا سینه روسیه خطیله ملافای بی مزاج بر مادمه بی و می چه دره. شولدرک تجزیله عیالی در وضعی ماده چینه رضائنه اولدیندی و اول
 با عیالی تقریباً خطیله قریح دره چینی سولاً تمیزی رسیده بعد از قضائنه باقیه می آید از وی شوی. کجه عیالی هسه دره شاعر اولدیندی و دره شرفی
 در سبب کوی بیستی روسیه لوبانک منوی اولدینده نشه. می بوداره دره در آنکامان و صفی اولدیندی. طرف قضائنه دره تقریباً
 معاینه چینه تیره بر طرفه مخصوص بر اوجمال مأمور و سبب جمله بر ریس صوره در کله درک. حال اولدیندی بر کجا تقریباً کله اولدیندی. طرف قضائنه دره تقریباً
 مأمور بر اندم مأمور و سبب بیستی شوی بر ارامتی. در طرفه در می مملوک ازیه ساهه سوت. بر مملوک ازیه بیستی ممرم جانب اولدیندی. یاسته روسیه
 استغرافی الله عقده. مکالمه سطحه سوتکی تازه حواله شوی اولدیندی. اکام صفت و بعضی در تبعی و کجه لوزم کلای. می می کلای کس و یکی تقریباً
 در آن طرفه درک تجزیله بیست تقریباً خطیله مقما ممرم جانب اولدیندی و شوق که بر بلده محظوظ خطیله. ایچیب نور مرتکبان. هایدون با بر بلده خطیله
 بر نیک او میسار بیست. ممانع اصل عیار خطیله. اولدیندی الله لولکل نه هیدک بس. ایچیب صوره و مقصود تجزیله بیستی در می مقصود. دره دره خطیله
 تعیبه اولدیندی مأمور صقیف حال چینه تجزیله بر این کجه. یعنی کوی کوزم بلاسه اولدیندی. باقیه می آید از وی شوی که در او
 بر صقیف کوی بیستی. تعیبه اولدیندی مأمور کوزم در می اولدیندی. هسه دره شاعر اولدیندی. کجه دره خطیله دره دره
 سحر دره حاضر دره کوی بیستی سبب صوتی سیه یاست. زاماری قضائنه عا قریح فی اصل مرتکبان هایدون خلاصه اولدیندی. اولدیندی مملوک مأمور تعیبه دره دره خطیله
 در مقصود طوره حلایست بیستی چینه هر یک خطیله و صلاخار در کار و از شرفی ارباب در بلده و کار کوزم اولدیندی. اولدیندی مملوک مأمور تعیبه دره دره خطیله
 یعنی کلفه حاجت قابله صفتنا. موی اولدیندی مأمور و سبب بیستی و کوزم سبب مأمور. صلاخار در کار و از شرفی ارباب در بلده و کار کوزم اولدیندی. اولدیندی مملوک مأمور تعیبه دره دره خطیله
 مقصود حرازه اعصابه دره هایدون از وی شوی صولان سبب کوی خطیله. موی اولدیندی مأمور و سبب بیستی و کوزم سبب مأمور. صلاخار در کار و از شرفی ارباب در بلده و کار کوزم اولدیندی. اولدیندی مملوک مأمور تعیبه دره دره خطیله
 در عیالی هسه دره در آن طرفه درک صورت تقریباً هسه دره بلاوه مطور سطحه خاری کجه دره و ساندیم کلای نبات و صلاخار سبب بیستی مملوک مأمور تعیبه دره دره خطیله
 و از مملوک ازیه قضائنه بیستی و سبب قوری و می چه دره. شولدرک تجزیله عیالی در وضعی ماده چینه رضائنه اولدیندی و اول
 کراسانو مملوک قریح و بیست در مملوک ازیه ساهه سوت. بر مملوک ازیه بیستی ممرم جانب اولدیندی. یاسته روسیه

HAT 1098/44467

3. 1088/44264Y – Qars mühafizindən Ərzurum
valisinə göndərilən məktub. 10.03.1828

ولی النعمان بن بردا چاکنوازا انڈم سوطاخم حضرتلری
فارس قضالردن شوده کل قضا سنله رسمی و فراری دعابلی واسلامی نجره اولونوب قولدربله نظر عاقر
شودم کلورده سرحدوده واقع دعابا قریه لرینله دعابا لرینی ايجوده اولون قریه لر نکل ایندور
برلرینه اسوم فقرا سی بدون ایسه ده بودجالوردن قولوسه و ضراب لری دخی آندراب اعداد الیه دعابا نله
فرادیس اولدیجی و بسقولو طرفه دعابا طرفدن کیدی کلور مرام اولنج ضطری قابیل اولدیجی و اهال
ایلدن اکه الخیه دن و نعمت انڈمه استیذانه اهترا انڈدر رای علیه و التعمیرینه مواضی کلورایه اهال اید
مذاکه اولدیجی و عقل عیدانم اداره ایه بدین محهودی اولدیجی سودنک لسان النیه جی معلوم علم عالم آرای
و التعمیری بودلرله بوبابره و هر حاله امر و فرمان و لطف و احسان و نعمت بیستم انڈم سوطاخم حضرتلر شدر

سوطاخم

HA 7 1088/44264-Y

۷۷ سند شماره ۱۰۰۰

۶۴۲۶۴-۶
ضد
۱۹۲

23/III/1942

قاصد می افکنند بر بوی قلمی تصویب و غیره
اولیاد حقوق جوی کلا مشر و دیگران
اولیاد رعایای مشر که دفعی دفعی
باز شد

مردوخ قلیدرک
مقدمه خاکبای و الخیا فاده اولدی وجهه اظهار صرفت و غیره و منافع دولت علیه طرفه استماعاً
ایرته کورین مایه فارسیت ادی و اخلت خانه قلدی طریقه کاغذیه و دود و درونی روسیه لورد کرد
نقود و سوزنده بنای یاروخ واری دمی نفرینج و ایچ کونه صدکه قادونا خانه اما و بکیت
کوش و هوشنه انقا و خله احمد بک قلدی اجاره و هوشنه سفوره قاربک ارسید کاغدی بروی
قودینه کلک تجرینی مدرج خاکزینه رسول عرفیه ایچ قطع کورین فارسیت کورجی کاغدی درو
عضحال بیکانه لفا خیکای فکفای الخیه تفیم اولوب کیت معلوم الخیا ری اولدی
دیواله کورینک اقلی قائله بانه هیچ اولماتیه کوتانجه بجه تفسیره سفوره نیک یانه ادع
کاشی و برقیب بدرفدی ہی اعاده ایشاپ ده بانکیه روسیه لورد اینجی صلح و دولت علیه
طرفه اعانه مطلق ایره رک اگر کفایت کلا اینه المده ایدنه اسکانه دلمه اولدی شمدیرله طرفه
تبعیم ایره روح و هوفا طاروده موجد بوزقرد روسیه لوی اعلام و سرخو بری کورین روح دیو کال قیفا
دری و عواجشانی استی الخیه قلدی دمی امر و وصایای ادمه تفیم و اخلت خانه جفی
تفیم و هوزا عدد و صودت علاوه کوستلیه رک روسیه طرفی کیت و قیفا و تقوی عتیه
دیرت مکتبی زین و یازوق کجده بکیت خیکای و الخیا فاده اولوبه هوزا اولدی ظهور
ایرانیه ایشاء اند ساینه یارشا هیده تصاحب اولدور دیوا قفصی وجهه ادی اعاده اولوب ده
بوزالعه و اخلت خانه و احمد بک قلدینه ادی و طرفه خاکزینه دمی خفی فاده و تعالی کول دکل
هر نهجه اولدیله سوز ایرانیه ایچ بیه و هوزا موداد و کور

مردوخ قلیدرک
مقدمه خاکبای و الخیا فاده اولدی وجهه اظهار صرفت و غیره و منافع دولت علیه طرفه استماعاً
ایرته کورین مایه فارسیت ادی و اخلت خانه قلدی طریقه کاغذیه و دود و درونی روسیه لورد کرد
نقود و سوزنده بنای یاروخ واری دمی نفرینج و ایچ کونه صدکه قادونا خانه اما و بکیت
کوش و هوشنه انقا و خله احمد بک قلدی اجاره و هوشنه سفوره قاربک ارسید کاغدی بروی
قودینه کلک تجرینی مدرج خاکزینه رسول عرفیه ایچ قطع کورین فارسیت کورجی کاغدی درو
عضحال بیکانه لفا خیکای فکفای الخیه تفیم اولوب کیت معلوم الخیا ری اولدی
دیواله کورینک اقلی قائله بانه هیچ اولماتیه کوتانجه بجه تفسیره سفوره نیک یانه ادع
کاشی و برقیب بدرفدی ہی اعاده ایشاپ ده بانکیه روسیه لورد اینجی صلح و دولت علیه
طرفه اعانه مطلق ایره رک اگر کفایت کلا اینه المده ایدنه اسکانه دلمه اولدی شمدیرله طرفه
تبعیم ایره روح و هوفا طاروده موجد بوزقرد روسیه لوی اعلام و سرخو بری کورین روح دیو کال قیفا
دری و عواجشانی استی الخیه قلدی دمی امر و وصایای ادمه تفیم و اخلت خانه جفی
تفیم و هوزا عدد و صودت علاوه کوستلیه رک روسیه طرفی کیت و قیفا و تقوی عتیه
دیرت مکتبی زین و یازوق کجده بکیت خیکای و الخیا فاده اولوبه هوزا اولدی ظهور
ایرانیه ایشاء اند ساینه یارشا هیده تصاحب اولدور دیوا قفصی وجهه ادی اعاده اولوب ده
بوزالعه و اخلت خانه و احمد بک قلدینه ادی و طرفه خاکزینه دمی خفی فاده و تعالی کول دکل
هر نهجه اولدیله سوز ایرانیه ایچ بیه و هوزا موداد و کور

HAZ 1088/44264-P

25/IX/1243

۷۷ نمبر دفعہ سید

۴۴۲۶۴ - ۲

۱۹۲

۱۹۲

بیت المقدس کے لیے
مقدس مقاموں کی تعمیر و مرمت کے لیے
مقدس مقاموں کی تعمیر و مرمت کے لیے
مقدس مقاموں کی تعمیر و مرمت کے لیے

5. 1088/44264E – Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub. 24.04.1828

دولتو عنا بنلو ولتو التيم كثير الكم ا فخر حضرت بنده
 خا کپا نيه عشا کرا آغا لر بنده عرضي لکري بوزکم بوندن اقم عبدالرحمن پاشا بونو
 پاشا زادو ايهن بلي و برادر لر بني قتل ايتلي مشا و نه سنده ايکن ايهن بلي استماع ايا
 کندي برادر لر بيم عبدالرحمن پاشا قتل ايدوب کندي خلاس ايلدکه بوکونه او زور چو
 و نه و نه شاه لر تهنات ايدوب استوقول لر بنده عرضيه عرضي خا کپا بيم کنوزولي باقی
 امر فرخان دولتو اغند مز کدور

بنده	بنده	بنده	بنده	بنده	بنده	بنده
محمد	مقصود	ص	محمود	عالم	محمود	عفات
بنده	بنده	بنده	بنده	بنده	بنده	بنده
دوغان	حلا	محمد	محمد	محمد	محمد	علی
		ص	ص	ص	ص	

HAT 1088/44264-E

سید علی محمد

8/1243

44264 - E
I

سید
علی

جلد دومی قوربان غایب بایان بزرگوار

معرض قوربان

اخلکک کی موغا قوربان نفلینک کاسه کاتبه ایلی طرفه اخلندوس جودا فانیجه ادم کوروشی و جودا انجینی و سماع
 ادرکی خیری اعای موغا ازلک اذنی صوب جا کوی کلپ بودجه نقر غنودک نبرظ فله روسه دو جهراف
 سکویج مقبده اولده یکریمی بلک ذر سالدای قره باغده ترک و کوروشی نفلینک کلپ اخلکک سنی زانک کوری
 وینک و لوری به کلیم هات و ذخایر بریفی سوک و مع و نبرزدیتمول و ناجر ادره دود کوره زیاده ادمی
 خایسی فالدیروب روانه کوروشی و ساری عکرکت از زینه شقر کی بلک سالدانه مقهوره سی فارصا و زینه
 و کیری بلک دخی خسی اوزرینه نعلیه و جمع نیت فاسده زینه اولیغنی ماعدا از غور بو غار زین
 کور بریده جا عوی عبشر بفلک و زاسی نفلینک جفتی و ماه شوال المکرک سکنی کونی نرود کارنه و رود
 و نقر زینه جهال مقهور نفلینک ایبه باطلدی بیخایه کورنده بر کوره اول دخول و ایکی اوج دفعه اچیلدیش عکر
 سوه ایروب بروجه افاده دود محمد زخایر و مهاد کوروشک اولوب از غور بود زینه ای کوری با بروشی
 وار ضرورده کلیم عکر اسوع معبود و اخلنده کورده هر کوم با و قلم زده نفوس و احکام اولیغنی
 خیر دخی بیانی نفلینک اوعنی و کوروشی زانس جودوشی کافظایله کال غوریه و دسایس
 و کوروشی انقشای سالدانه ضرور جسی اوزرینه کیده هکونجه اچینه انجیز سوکوشی بقولیه
 و بنصلله سایه ها و ایبه حضرت پادشاهی و حسرت و حسرت کیمیا اثر و تعویذ دینه مینه و دولتی غایب
 زخمی مقهور و دمر و نسیم نوز و نسیم جانب السویانک و زینه مفتیح و بر و اول جملی نوشته
 جادونه امید و انقدر محب فر کورده جاسوز کورک اولبه رشه حال کینه کمال اعاده نومله اچار اولور
 خکلی و النعمه فاده دونه خانی اولبه حکم الله و الله محاط علم و تعویذ جود لطفه اوجره و هه جاده اورو
 مدله اورو و اده کور اولیغنی

HAT 1088/44264-E

دین الیومین و

44264 - 24

194

موضوع: فیزیولوژی
 فصل: دستگاه گوارش
 موضوع: تغذیه

موضوع: فیزیولوژی
 بخش: فله سنگی
 بهارده کلیتاً بیگانه و مجدداً انشای درجه و جهت دار است اولیغنده معاد خلیق سی دم بند سرفی بی ری مرفی
 کف اولیغنده سیم وسطی رفی عی حال جا کارنه لفا تقیم خاکای امدوای الخاف ری قنبوب روی
 بر محل اولیغنده منیع و حکم انشای منفی الخله هر حاله اروقانه مدد ادم واکس کدر اهل

ج- 44264/1088 HAT

7. 1088/44264N – Ərdəhan generalı Əli tərəfindən Çıldır valisinə göndərilən məktub. 24.04.1828

فی الاصل قاضی وادضوم د عایا زرد اولیب برفاق سنه د نبر و کومری
طرفین کیدیپ هانه لریپ ساکن اولیب ابرایان ایله محاربه لری حسبیم محکم
نمود بربشان اولد قزاق بنه قارصه د عایا ساکن اولدی محله سنه کلوب
اقامت اوزده اولنلر دفتربدرکه بیان اولدی

آدیغ اکوب بوزده اقدیج هاکمای و النعی به ایچیکه ایله کلشندی هابا
قارصه اولدیجی

وانای اکوب دوانیج اولیب اوی قارصه اوطنله سودنا تجارت هانه سید
کلوب کیدی اولدیجی

قزاق اصل ارضویله اولیب کومری بربشان اولد قزاق قزاقی مرسومه
اولد قارصه اولیب ایچیکه برابر اولدیجی ایشاد اولدی

کومریله کیزی هاجه د قزاقی کور و نایب اولدی قارصه اولدیجی

قزاق هاجه قزاق اولدی کومری کلوب قارصه ساکن اولدیجی

ایشو ذکر و زقیم اوضاع مسفولونیمیندن اولدیجی ظاهر و عایا سود بیلدی
دقی ایستیمودلر و بوندون بشق اولد اولدیجی وادکه نیم کومری
طرفین کلوب هالدریم شغول کیمی حال و کیمی درماجی و سارصنغلیله
شغول اولد قزاقی سوبلر ایسه ده قزاق اولدی

HAT 1088/44264-N

1

خط

دو تنه عنایتی خطی قلمو مروتنو و کینوم و خود کلمه اقدم
 و طالع فرخ مطالعادی الیوم القدر دیور سیم فلک دوار و حسه نظر مروتن اثر تریه او دیزه
 بر قدر اولمه هادی تقدیم بادگاه بجانہ قندنی سیاحتی معروضی ننا مفروضه بزر که
 بوزندہ اقامت شریف حضرت و کینوم قلمه مزینہ حالہ و کیفیت سنانا عرض واقفانہ ایدم
 کفاد خاکساریه بو جانہه تنظیم و ادریو قلمه کلندر در استی و اولیور باد شود از طبیعت
 سفیدی اولدی صبی محققه سویندیور قلمه مزینہ کیفیت اقدیم کلمه معلوم اولدی حاله تندر کلمه
 طرز اولدی بر خطی امدودر معلوم درجهای لری بیور لوی نیازی تجدید عرض عبودیت کتایه
 قندنی کما طعمه عالی ارای و کینوم لری بیور در قلمه نومونه عنایت بیور بیور او بنا برده
 و هر جا در امر و فرماد دو تنه عنایتی خطی قلمو مروتنو و کینوم اقدم خطی قلمو مروتنو

۱۵۹
 علم شریک
 او خطی

HAT 1988/44264-N

2

9/Δ/1243

٧٧ سنة سنة سنة

44264-N

٢٥
٤٤

50
(1243)

دوره اولی و دو
44264 - $\frac{1}{2}$
20
190

علم بر ذریعہی تندرستی خارج با تا با تخریب مندرجہ ذیل

مروض قنبر در کہ
 طوز چارنی و سببہ بر فاج کہ اول در دوقلمیے رسول النی تفریحی جا سوز خام عارضہ ہا کرہ درود و تفریحی
 بود چہ در کہ دو سہ ہنایا بکوج نقلیہ کلدر کھنکہ تارکات سفیدہ مشغول و فہ باغدہ نزل اندوکی انداز
 بر بی نقلیہ دخول و برد فہ دہ کز یوز عکیماد اہنکلک و بی زانکہ ارسل عکک و چہ سہ اہم محل و یوز نقلیہ
 و ریح و از غورن داس ہدوری کوری قہ زرنہ کوخت نام و برانہ ای اوج سہ دینور و سہ شندوب
 اکتونای چورنج یوز ساداندکی دھی تارکات دوز سببہ از غور فہ سہ قہ محل زوزہ ہج اولفہ اولدنی
 و اچویش دھی و اسنی کیمدرک سادانہ می لری کوز رنگ اولدنی و قور زای تعبیر شاہ و حتی
 او دینور دہ قولدر ہجوم نینت کا سہ لری اولدنی تفر زرنہ نمایانہ شمیرنہ کا صہ کلک ہدود بانڈی
 سندونہ و تارکات قوی سوزہ مستانہ اولوچ بود لری و قارص طرفہ بوی نہ اہل سدی درودہ ہیس
 و کز کونہ کفہ منکہ اضطراب ایز اذین و برہ رے و بعدہ ساداندکی زبغہ و از غور و غازنہ قور طاعنہ
 سوہ و شنکدا و غا تا دفری و بود چہ چار طرفہ اہنکلک و از غور و اخی او در ہجوم حاضر ک
 اولدنی نقلیہ عکنا سونچ بر بی ہدود بانڈینہ دھی جمعہ کوز تارکونہ انکار اولفہ معاذ اللہ
 اعدای دیک قہ تخت و غورنی نمودار درودہ کھنک چار طرفی اچہ و بر نقلیہ انداز
 قلمدرہ ماعدل بر مار عالی اولیہ ترائو و طوی تانک اناسی ہندونک خوی و اناددہ مشہود
 زخمہ ناک کتبی وجہ ہا ناک دھی توفیری مقضی اولفہ نوجہ امروار علی لری جوز ہدود
 او طبرہ و ہمالہ امروطنہ و مچہ و احسانہ مداند کوزہ نقلیہ

HAT 1088/44264-R

Çıldır valisi Qalib paşaya yazılmış məktubun nüsxəsi

مدوئ قیلدیرمه
 مفرجه نخلکی و لیمه افاده چاکری و جبهه روسیه خیرلی بکویج ابرازده کجه و غوروت و فوئ کجس ایزعدود و غمخ و غنده
 اوردو عکرتک اکتیچی و باغ طرفه ترک اینه روانه برقا چکده مکن و انزلی قلیس کجس و نازکات قوی و زاد و زها مفرجه
 و اهالی و اوند بیک عبه مطابه و نهیمی نیهیله اکتی ممانخی ناکه و باش کجه نام چکده جمع و اجه و باش نوازی و دای
 کفره قلیس سنج اندر کجه کجشد زعم فاسد و فیاض باطلیجه هاه تراوی کویج ناکه طرفه اخلکک قلمسه و اشغور
 بوخارنه واکه و جرموت سمنلی و کولوبانه طباغده بش قول عاکری نرب و جسخ اوزرینه سوده انبل
 نی کاسه سید ضرود اولیشی و دودا یانه جاسود نفیر ایلدیه الله و الله الملك المعبد و بابه با شاه روی نیبه
 و جسد نظر کیم اتر و الخ مری اینه دینه و دولت یوننده الهی سرحدینه با دوقاه غیبه و جت اولدجی و فوز و فخره توفی
 عفره خیرلنا صبرنه اید و افق اینه ده شهر اخلکک چار طری شرایند و طابورنه خالی و سچ اولدنه ستمقع افغان
 هورس و سچ الهی کجده طوبخانه لیا سچ اینه ده قنایر و انجده بلز قالیس معان ایلد شیمه بیلک هجورنه اهانی
 سیر اولدنی و اول باول شرایند و قراج کجده طوبخانه ترک انناسی لدرنج کجکله ادا کجده اینه منظر ابروی و اخلکک
 قلمسه کجکله کجکله بوننه صکره بیلک نقریزه یاده بکجام و بومقار عکرت نهیمی و قلمه و بوردیه کجکله سیر
 قویج احتیاج اولمغه قلمه و بوردک کجکله سیر و اخلککله دخی عاکرجهی افضسنه بیلدیه جلی سیر کجکله
 و بلاد دوقاه اسباب کافدنک اسکانسی قیریه اولمغه کججه هلد دایلی بکلرک صوب چاکری بطلب اولدنی
 خصوصاته رخصه و لیمه کجیز بود بیلدیه ادا کجده لکی سوجله مفرجه یازمه اولدنی اخلکک انا کجکلی
 بر مقدار نه زخمه با عنایت و بر مقدار جبهه خانه و مهانک دخی ارسانه لطف و تروت بوردی بانده و هه جانده
 و قنانه مدد اوردو و ادا کجکله اخلکک

HAT 1088/44264-G

دو تلو ولى النعم كانه كرم اقم نظام هرفردى

دنيا دولت و قبال ابرى بر صباغ اول سوده عريضه جاليزم بود كه بو طرفان هوون جديك سنده سواك

دولت بيورد باور ايسه اشوماه هاللك اونه بشي بوم بازار هفتور ناهيه سنده نور سيمه قريه قرينده هر

يوسف با ساداده اعبه بك و برادرى عبدالرحمه با ساي آت او زرين ضرب و قتل ايدوب بر فاجح

تبعه خى حنى قنلى ايلخسى اولد بغيرنده و دو تلو ولى النعم اقره هرفردينه وقعه مذبوره نلك افاده و عايد

فرصه و ازم ايدو كنده و فرجه هالى خيرو و خاكيلى حاجت روى عاليزه نعيم اولم سدر بيمه نعالى محاط علم

عالم اراى دولدارى بيور لر قره و هر جالده امرو فرجه دو تلو ولى النعم اقم هرفردينه

Handwritten signatures and stamps in Persian script, including names like 'محمد حسن' and 'محمد علي'.

HAT 1088/44264-G

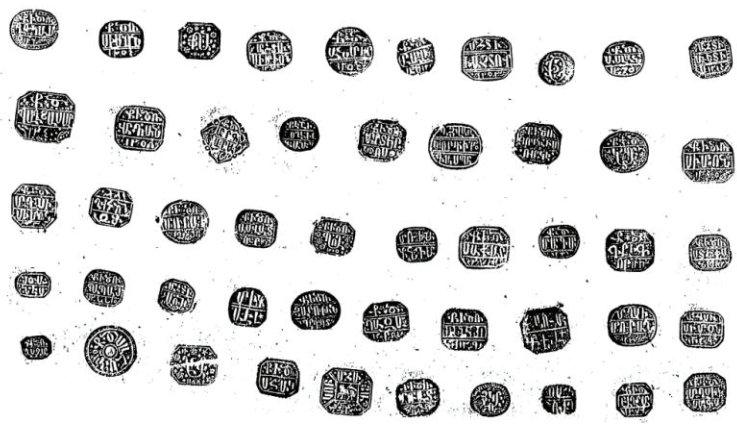
سلاطین
حضرتی

زیب آراش ارکیکه دولت وزیت افزای صدر سعادت اولاد دولتمو عتابتمو قتلومو چمنلو اندوز سلطانفر
منشیه عتد وقتن بیلار وکتوبالین صدراعفیتدیه قزل اولملاری قریح بارکاه پروردگار اولونشی سیاقدن معرفتدیه قزل
بودرکه جانیئده موصوم علیکدن پاشا بتلیب وحقوب جقدور ناهیه سنه عازم اولوب ایجه نام فیالمیدین عزتدیه قزل پاشا
زاده امین بکه وبلدلی پاشای مرقوم تارقدن برقاچ برده ضرب و مجروح ودرضا قتل ایش اولدوقلری بدیه و باهر اولد
الحاله هنده پاشای مرقوم ایلمعرفت سنه اندوزمن بخشرا ایش ایسدن مملکت کوردستار اولوننده اطراف و جایلون ایله
عش آقراکاد لازیم حالیه ذمال مال اولوب تحت اطاعتده اولدوقلری جهتنه بوجا ایلمکه ضبط ورجل و فقرا وضعفا اولوننده
آسره حال اولوننده تعریف و افادسی لازیم حالیه اولوب درگاه عالی قیوجی باشیلرند بتلیس کنش مرقوم مراد پاشا اذنه
محمد بکه قراکرمین مرزانیق رتبه سیه قوشن شجاشی متصرفی کندن شایان ولاق و سز اولدوغی معلوم مرقوملری بودلقه حواله نقل
امین مرقوم ایلم قزل لری جیغ وافر و ختم بیوردلری رسا و نیاز مزور باق امر و زمان و لطف احسان دولتمو عتابتمو قتلومو چمنلو اندوز

سلاطین حضرتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی
مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی
مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی
مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی
مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی
مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی
مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی
مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی	مفتی

HA 7 1088/44264-İ

Die Linsen vv
4264- $\frac{1}{15}$)
200
194

سید نصر علی
قزوینی
طباطبائی

زینب آرائی اریکه دولت و زینت افزای صدر سعادت اولاد دولتی عنایتی مروتی مرصو اقدم سلطانم حضرت محمد
شهباز عزت رفعت پادار و منکی بالیه صدر عاقبت برقرار اولدی دعوائی مرفیع بارگاه پروردگار اولدیغی ساقده معروض قوتی
بود که بواسطه مرحوم عبدالرحمن پاشا بتلیسه چغوب چقور ناحیه ستم خانم اولوب البی نام قلیچ دنا کلورکی یوسف پاشا زاده امین بک
و برادر لری پاشای مرقوی آت آرقسند بر تاج برده ضرب و مجروح و در ساعت قبل ایتمش اولوقلری بیدی و باهر اولوب الحاله خنده پشای
موی الیه عریف سزا فدیمن حقه قلیزین بخش ایتمش اسم ده حکم کور رسا اولوقسند اطراف و حواله لر مز ایل موش طاخلری عشایر کراد
ایل حاله مال اولوب تحت اطاعت اولوقلری جهتل بو حواله لریک ضبط و ربطی و نقل قورلرینک آسوده حال اوللرینک تعریف و افادیمی
لازمه حاله دنا اولوقسند درگاه عالی قیومی کلشیرتده بتلیسه کلور که مرحوم مراد پاشا زاده خدیو کلور میرانلیق رتبه سیل موسی سنجانی
متصرف کلده شایان و لایق اولوقلری معلوم مرقلری بیوردوقده رضالافق امیر موسی الیه قولورکی حلق و افروخته بیوردوی رجاینا زور باقی
امرو زمان و لطف و احسان دولتی عنایتی مروتی مرصو و بی انتم اقدم سلطانم حضرت زینبکدر

العیون الاری حلق	العیون الاری محمد	العیون الاری عمامه اعلا مرالای	الاری لوروللسه مصطفی اعلا عربانه	الاری لوروللسه الحاج موسی اعلا دودار	الاری لوروللسه السبحه الخدی العلی سلیمی	الاری لوروللسه علی السبحه سلیمی
العیون الاری سعد الله	العیون الاری یوسف	العیون الاری جعفر	العیون الاری اواهم	العیون الاری حسن	العیون الاری رحب	العیون الاری بهر
العیون الاری حاله	العیون الاری رمضان	العیون الاری عسی اعلا	العیون الاری حاجی محمد	العیون الاری محمد	العیون الاری عمامه	العیون الاری جعفر

HAT 1088/4264-1

17/8/1243

die die die vv

442664 - T

$\frac{2.22}{1.24}$

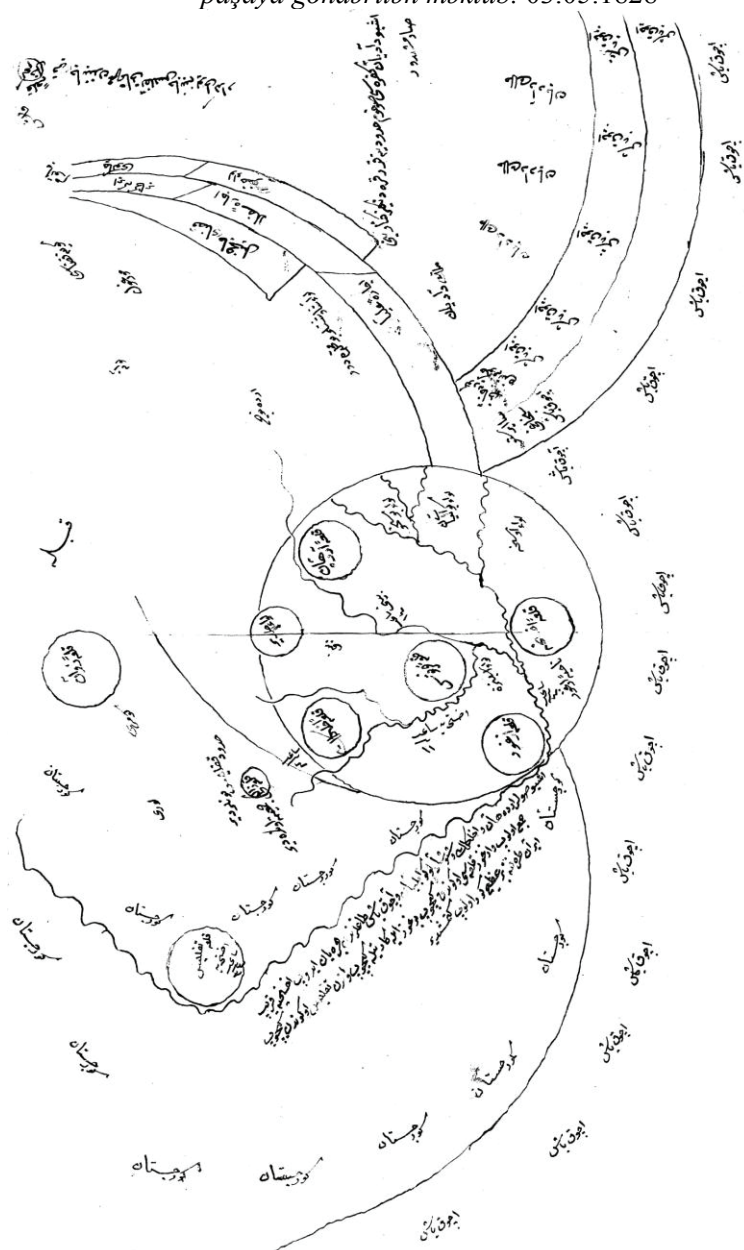
مردوخ قوتلبدیرکه
در روز عید میلاد جا کربه بایه اولدیغی وجهله امر علیه لری ظهور ندره دبعف قوتلدی واروب خرف خرفه و دردی کجده
کریج ایدمیشیه و حکم طوبیخانه را انناسنه و دردی حکم قایوندا اولمسن معاشرت اولمسخ و جوده و جلیینه
نیمه و نوبه و هر کس کجده خنده خرفینه و نمانیوننصیه اهتمام اولمسی تا کدا اولمغله انشاء الله
اهالی قوتلدی دخی معاشرت و شروع ندره انناسنه حکامی نوجمله او یار تفصیلی بوزر صده خری
و النعمانیه افاده اولمخنی محاط علم عایدی بوزر ندره او جابره و هو صالده امر و فرغ نام میده را ارجاساندر

۱۲۸۲

HA T 1088/44264-ü

13. 1088/44264K – Çıldır valisi Əhməd Ruşdu paşadan Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub. 03.05.1828

HA 1088/44264-K

ملک و انجی خواران غالب باشا بیخ و بن و سرزمین نشین

مروض فلذیر که
 دیگر عرصه حال چاکر به پایه اولدی اوزده روسیه جهانی بکویک نغلبه دغولنی نقلی طرفه
 رضانه شریفک اوزد کرخی کونی هفتج بکری در درزه طرف چاکری به کلده جاسوز نفیر کایز
 کونه افاده سی دخی شو و جهل در که بکویک نغلبه دغولنده عکری نیت و هر کونه ملک اکلان
 ساندک اجهه باشه سوند و نیر و جاسوزک استماعه کوره اجهه باش دروزه بوظ به مغایرت
 و کویک قارینده دخی ایندی سب اولوب نادب و دفع مغایرت و ارفال اطاعت ایند کویک
 جهاری اجهه یانک مقیم اخصیه کلدوکی بولدی قوروب هر هانده اجهه باش نغلبه
 طرفلر نه اخصیه و کویک و روان طرفلر نه ارضوم و قاری طرفلر نه سو قهری وارد ره
 با دغولنده افاده اینکله جهاب خیمانا صبره تبریزی تحویل و جمعیتی نغولنده مقهور و
 اجماعیه سیه ها و ایه هفتمه تا جهاری وهم و التعمید قلدعلک اسباب کافله سی آنگالی افره
 نکا نغم اولغله هر هانده اروضه نه مد لاندروانده کور افره

HA T 1088/44264-K

عماد علی پاشا
وزیر اعظم
کتابخانه

مروض قیلبی
 بخشیه دخول چا کردیش کونه حکمه سر بواجبه دوکاه لوده احمدلیک قیلبی زید بکاره کلجه با داده قیلبی بیرومچا لیه واجه
 خازاردهی واخلتله قیلبی کوریه وکوره سانه واجه باش کجفا قیلبی مازکه اولدوقه بیخ انیمه مفع کوریل مایه نیک اخلتله
 قیلبی قانک یانه کوریکه اجه باش جملی وارد ایزوب مایه نیک قایینه سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه
 کوریه زیم اولدوبه سکاچی حکومت باشقرا اخلتله بولک اولدوقه اولغانه بی بکر و بریلور دیو مایه نیک قایینه هیزل
 سبارش ایزدکنه کب چشت ششمینک روسیه لوندک اربانیا نایه بکاره سی و قیلبی کوریه براننا خبارتیه ده البته
 کوریه روسیه سب امین ایزدکنه مازکه خنده احمدلیک قیلبی طرفه استیج و کوریه محوره مدح خط سب کوریه سب
 محوره ایلی با ده ایزد اجه ده جوارزه واقع کوریه سنوری اولدو سکا قیلبی کوریه سب ایلی ایجی و ایلی کوریه
 قیلبی ایلی کوریه بولدی قیلبی روسیه مایه نیک قاییلی دخی یانه کلجه برکونه بارجه با قامت روسیه لودور قیلبی
 ایزوب دوله کوریه صداقت ایزدکنی دوقا اولدو قیلبی روسیه مایه نیک قایینه سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه
 طرفه زیم صحابه ایزدکنه روسیه لودور قطع جواب ایزد اول امرده اسکا قیلبی کوریه سب ایلی ایجی و ایلی کوریه
 ایلی اولدو ایزدکنه کایله قیلبی و برش و سکا قیلبی زیم سب کوریه بیرومی ایزدکنی دخی برقا کلجه طرفه اجه ده ایلی
 اولدوقه اولدوقه کوریل مایه نیک قاییلی عیله روسیه مایه نیک قایینه سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه
 مایه نیک قاییلی سوززه طور لیس ایزدکنه قیلبی خلیص غایقه و ایلی اجه باش خاد قیلبی دخی سبارش انجکی
 و سوززه طور قیلبی کجندو قیلبی بر مقدار عسکر قیلبی کوریه شامولیک نام محمد افقارینه و کوریه روسیه ایلی
 واروب سب کوریه قیلبی مشاهده ایزدکنه سب ایزد کوریه و سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه
 طرفه کوریه قیلبی قیلبی و ایلی اجه باش خاد قیلبی دخی سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه
 محوره کوریه قیلبی قیلبی و ایلی اجه باش خاد قیلبی دخی سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه
 امینه و برش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه قیلبی روسیه مایه نیک قایینه سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه
 اولدوقه روسیه مایه نیک قایینه سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه قیلبی روسیه مایه نیک قایینه سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه
 صدوززه عود غایبه باری و سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه قیلبی روسیه مایه نیک قایینه سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه
 ایلی اجه باش خاد قیلبی دخی سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه قیلبی روسیه مایه نیک قایینه سبارش انجکی اخلتله هوجورور قانک یانه

HAT 1088/44264-C

افندرسطخان

دولتو عنانيلد ورتلد ورتلد ورتلد ورتلد ورتلد ورتلد ورتلد ورتلد ورتلد ورتلد
 خاكباي دولتدينه قومه شوي اهلالميريناك وقره وضفا سنك عرفيا اللير وكم بوندن اقدم كوف پان
 زاده امين بلكه كرم شيخ ابراهيم كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه
 پاشا كوردورب امين بلكه جيرا الم چاله و شينجي مومني الينللك كرمه سن قريك ابله و يو آره اليلكوه مير مومني اليه هون
 چندتقدرو و جا واليد كرمه ده في قوه قوه ال اجدد ووب زركه ايدور و كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه
 فد شيله قتل اليه لارنه عبدالرحمن پان شوه و وضعد ابورب و حانيلين ده في كرمه ووب جمع ابورب امين
 بكي اوچ قوشيم جيسو قتل انلكه ستا وده سن امين بلكه استا ايللكه كرمه روحاني قلاوي و خلاصه اچچين
 كندولي و اول پان ي مومني اليه اي قتل و كندولي خلاصه ايللكه استوكونه اون و اولديغنه حانيلين حانيلين
 اولكاسنللكه حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين
 ده في حظه و ده اولكاسنللكه حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين حانيلين
 عنيله نظر بوورغا با ديزه و هر دو دو مومني اليه افند مزين امرنه حطيع و منقاد اولديغنه اح فرحان و
 عدلت احسان كان كرم افند مزر كرمه

بلكه
حانيلين حانيلين | بلكه
احمد حانيلين
وا ده | بلكه
احمد حانيلين
وا ده | بلكه
حانيلين حانيلين
وا ده | بلكه
حانيلين حانيلين
وا ده | بلكه
حانيلين حانيلين
وا ده | بلكه
حانيلين حانيلين
وا ده | بلكه
حانيلين حانيلين
وا ده | بلكه
حانيلين حانيلين
وا ده | بلكه
حانيلين حانيلين
وا ده | بلكه
حانيلين حانيلين
وا ده | بلكه
حانيلين حانيلين
وا ده |
|-------------------------|-------------------------------|-------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|

HAT 1088/44264-C

دین الدین ۱۳۱۴

20/X/1243

44264 - 10
I

۲۰۰
۱۹۸

15. 1088/44264H – Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub. 08.05.1828

سلطان

دولتو عنایتو مزید مرحمتو و شاک انعم کان کوم افندو
هنگامه دولت اقباله ابدی بوله مانغ اولسون عیینه قولدیجیکه بنیم افندوز شنان دولتمندیه کله
عبودت شمع پلنشا فوکنه عوکه نجاغنی نوجیه واحسانه ایلدوکنه یوسق پلنشا ذده لواحیه بیکه کله
مه برادر نیله کندینه غیرت کار امیش کوز صادق اولدوغینه باقی حاله بر خیا نندیکه بر ابر اولمویوب
کندی طره فاسق سنده مروض بیکه فوکنه قهوقله ایروب جاه خوفنده امین بیکه و برور کنزینی
قله ایلدیلر بنیم افندوز جنود قوتلر نونه سئوال بیورویوب و بنیم افندوز اعیان بیکه مه برادر نیله
افندوز بیکه احریمه بر خالقناریک بوضور افندوز حفظ الیر ایسغ بر ایله آغاسی جناب افندوز
کوب دورت برادر نیلر رسو لری ختم طبع لایقه دولتمندیه ادرسه بیورور بولمجه معلوم دولداری قلندوز
اصول فرما و لطف احسان افندوز نیکدور افندوز

سید
محمد
حاج
حاج
دور

سید
محمد
حاج
حاج
دور

HAT 1088/44264-H

21/8/1293

21/8/1293

214264 - H

210
101

مدرسه زبیدی قزوین در سال ۱۳۰۲ خورشیدی

مروض صدف و صدف برکه

ماهی کوریل قازبی خفیا دولت علی طرفه میل و صافیت دروسه لوده و کزاده نوقت و سوزنه نایمه اولدی افرجه و اخلتک و نلینه ظهورا نینه خورزنده
 و معمارا و نینک نفر لر زنده نجه و احرینک قوریلک دئی تحفه ابروکی کفباتی مقبج خریکی و الخ صایه افاده اولغی روسیه جهانی کسک
 نعلیه کسک و اجه نلنک حایلی و کوریل قازبیلک بوطرفه سوز ووردوکی اوضاع و اطوار نینه احاسا نله بر مقدار کونا کونا کوروردوکی
 سفوره طریقی اولغی نده بالکلید کب و نشت و ازانه امیت برله کوریل چی غده کایه و ویکو نغواوی یا ننه جمع ابروب بو و جهل جهاب
 ایتمکی چو دفر و بی و اولغی روسیه لوستور سزله دئی ابا عیبره کونج و اولج و اوز لر زنده چو و صفر و بر لر زنده صرد و غیر
 و نوقه کسک و بی بیجه خدمت زنده بونجی اولغی کزده بنیم زنده سزه بر ضرر کسونه رضا کز اولور لست اولغی لور روسیه کوریه
 در و کده ندر ل دئی نفاقانه جهاب نینه بوانه قز اجه با ننده کونور کورکی نوز لک عکسی سیجه بیدوش و نایم و نفا ل دئی قاندر
 و عرض و طال سفولانه یا مال اولجی بر لرا و نبر و کوریل او جاعنه صفا کز اید چور و اولغی و عامه نلک اولغی صایه
 و نایا عیبری و اهل عیاری مئوس سفولانه و قای اتمک و اجه نده کوریه کسک و نبر و و هده دیز سوز نده چوقور
 ا نفاقانه جهاب و مکرور نوز اهری بر ل و نول و اوزاری رهیمه طرز نده قاری نیشیم و آسکانه و کور فلور ننه اسکانه دئی با ننده
 بر لر زنده و نفا و کورل و کجوت و نفاق و نبر ل و نیشوز ادم کونا ننده کوریل کلاه نول اوز نینه وضع و ساینه عکس و نلینه
 کیز کسک و روسیه لور و نرینه کلا نیش مجاریه ایزه جهابکی و تمام خالک کسکی و اعانه او جهاب نله اولغی صردکی کور و کسکی
 و اراز صفا کز اید خایه قوریلنه معمارا نوزاری وود و سوز نیک طوری اچقنده سفول و عداوی تجیر و نوز لر زنده ادر و لجه
 خایه ظهورا نینه صفا کز ایدی و خالک دئی براری طاریه با نر دئی و دئی خریکی و الخ نیشیم و نیشیم اولغی و کوریل ایدی یا نیشیم
 بودر جهان فاده ایزلی اتمک و اتمک معاز اتمکی روسیه کوریل کوریل نیشیم نیشیم ادره اجه نلنده سوز و نر دئی کور
 و کده و نه بر و جهل اجه نلک قور دئی بونجی کجی نمودار اچقنده هر کسک کز و حقیقی کما طر اعلی جهاب نیشیم و نیشیم اولغی مجاریه
 و اهدیلک قوریلنه و خایه ندر کلاه اعانی بعدا دجا ای اوج بلک بای بعلو و جهن و جهن صیر عکس کوریه بر ادر نیشیم
 و قده طالع شهر یاری و نایم نغوز و الخ عیبره کوریه نعلک اتمر ره بر و معانی کور کجی و داد بانه و اجه نلنده دئی کز نیشیم سوز و
 در کار و سفول و دئی سکت واقع و ماملک اسد میبه الی اتمک مانه اولجی و لور طریقی بعد ابروکی و سفوره قاری بوار کور کسکی
 ما چو طاری نام ندراری دئی فاش قلمر سده کما فظا لیا کجی بلک طرفه کوز نر ایلوم با نده بلک ادری جهاد و اکی بلک ادم ایزه اعان
 ایزه کجی سوز و نر و سفول و عدده و بوجو لیا سوبیش و مبر و عیبره اهلک عکس کوریه بر ازللی تجیر بوز لر لست نعلک ندر لر دئی
 خنی سونلک ایزه عکس خالک اولور قز ندر جا کرایه ازللی ندر کجی و اهدیلک قوریلک دئی قازبیلک یا ننه معمار
 ادری اولجی لک و یاز نیشیم کجی و هده جهاد دئی تجیر ایزه عیبره عیبره خلی خریکی و الخ نیشیم نیشیم اولغی و نیشیم کما طالع ادری
 بوز لر قده او جیره و هده نده مه لال و مر و لدر کجی ایزه

HAT. 1038 / 44264-H

افندز سوطاغز
 حضرت بلك
 دولتد عتائيلو موقدد مرحومو ولي النعم كثير النعم
 خالكبا نيمه مدینه بدليس خلقين عرقيا لدر بیدوكم بوندن اقدم بونو باشا نازده اقلاني
 بلك سلكم بچي شيخ ابراهيمه كرعيني كندی برادر و دكیم استیوب عبدالرحمن پاشا كند و و ب
 اچایه بلكی كند و و ب كل الچلی دیواكره ایدو و و ب امین بلك ده فی ان جكد فصوله آخرالا
 مر اینه بلكی برادر بلك قتل ایتمیه شروع ایتمیه امین بلك استماع ایلدك كند و صبادر
 ورت ایدو و پاشای مومنا البهیمی قتل اییدوب كندی و و حلای قلاص اییدوب بنوب جویم
 كلكه استوقو ایتدی ده فی موكده بو كنگل بئریك ده فی حطو ده كند و و ب بزرای حطو و نده سا هفت
 بو بلكه سوما و ایدو كینه امین بلك ده فی بونه بزرگ افندز مرفیه و مینه و طاع و صفا و اولد
 مقینه علی لاجندور باقی امره طان افندز ننگد و

بلك	بلك	بلك	بلك	بلك	بلك
چای موی	چای محمد	چای و حید	چای و حید	چای و حید	چای و حید
و و و و	و و و و	و و و و	و و و و	و و و و	و و و و
داسنی	دانه	دانه	دانه	دانه	دانه

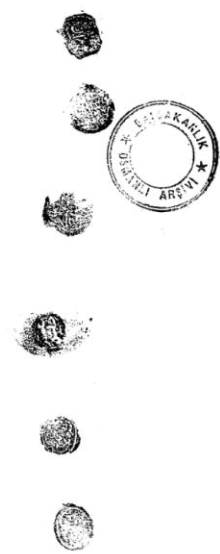
HAT 1088/44264-D

İzmir 1944

44264-

220
178

50
(1243)

مجلس راجی خدایک عالیجنابان ازین مورد تفریح

مروض قلیبرکه

مفید خجکی و الخا نرافاده اولدی و جمله روسیه لوندک راس حدود لدره و فوس و جی هیل و کیه سیه امیت غیر هایت
 ایزونکی ملودسی جسی و قلع سازه نیک کال نفیخی استحصالی ضمیمه شم بیک احمدیک بشور نو و جی بیک بیک
 نکرینتک لایم برقا چگونه طرفه صوب چاکری بسوچه و صولدی بخر و مخصوصا تا تاریخ اولدی و ایالت بکلی
 دخی قضا رزه کایته الخی مدع طورتاد سیاهی سازه عدلک حاضر و وجود و جمله قفباده جسدده انان و بود
 ایندی هر کس بنیم و ناکید و کوزلی هانه اتا عدله طرف حکا نتم کلدی ایچی اولدو فولدی کوز بلی و انه لایله
 کل کلین بالانقا و محافظه قلدیم غیره و جیه و ربه و دو نفر ک شیمی ظهرا بر لایله لایله انان صر قفباده و مرافیم
 سی و غیره اولدی اندر ایلدک محاط علی و انجیری بورد لدره او طبره و هه لدره امر و لدره لدره لدره لدره

۲۱۲

HAT 1088/44264-D

دفعه ثانیاً و مراداً عاقلاندا اینلا دناؤ و قوتیتم اقلینا حضرت
 مانا چکله نزلدا صادر کوسا بویونو و عانا مەزە روسا بونلرکا دصفتەرد بوننده جاپا عدەلەندە و سماعە کولکە نیر شعیبا ابا اللە علیهم مکمە و کونقور بونیر
 با قامد و حسب و اعتدالی غنمە پتی صیچونر نزلدە بکرمی باج غومە نانا شعیبا ایال بولدی بی و عا پازسی و ساز کاکه دوزن بکاز و اوفونو کوزنوب
 سوزسی قنقی طرفه و دودا لایر ب در حال ایشدر بچیک دیاد نقره و قوزنیا اولدینقده لایوزن ایال بویون بی ارموشعار بویونم معلوم عجز ازم اولد. بونلک
 و دودی قافیرە دوهار اولد بی با و دخللا اولوب کسکام خلدیم ماده سربە ددا اولدینقده اوز وقتن بکوز ارمە بە رک لها پازسی و عوز خندە و نصبت ازنوب
 خصوصە مستغنیاً بالله العلیم باشرد الحسە اولرسە ایجا بار بولم اولدورده و دوتی دکن عیلا جقاد. خندە عفا بکت اولدینقده عفی بکازیم
 اوراک ایندی بونرک بونرک با الحسە و انعم قطعاً ادم نصیر اولنر با اللطی و دودنک نزل بونقده و سوادسە اولنق بی و کرج طانیم قضا عفا بک
 عصب و دودنک انک و نحران: سحر قوشقی و صبحی مانا اللعزمه و فترت نطام بولقده اولد. و مقدم عزمه و کسکا اولنر بونرک دیوانگ
 اوستنرک و عی اهیچن وادرد قطعاً دیار بول و سینی یا کتخابه بویون نایندر و نانا لایر ایال بویون اولد بکرمی باج غومە مانا و صل اولدیا ذقیرە
 اچنک و ن دوکونلر کونر بکرمی معلوم عجز ازم بکندر جناب سہل اولدور قوزنق عیسیہ رضو کسولند حاد بویون امیر ببولد لدرتس مکمە مرتب اولد
 کلدی و دریک ککامە خصوصە صرف مقدر قوزنق عی و عفا کسکی نقیم و تقدیم عفا کسار فتنر کسکا ایدقغانی ندریشر و بکندر
 محاطع و نغملری بوردق احباب اروفمانه سطر مودل اولور کسک اقلینا

نارین قوزنق بولدی جناب مانا عا اوز موصوفت خدیبر

HA 7 1088/44264-v

18. 1088/44264S – Çıldır bəylərbəyisi Ruşdu paşadan Ərzurum valisinə göndərilən məktub. 12.05.1828

مردودن عجز و بجزیر که
صید کلبه کبیری بجزایک از فرج در این مکتوبه

مردودن عجز و بجزیر که

روسیه لوندک تجھی سلیم حیلہ دلا بندہ امن غیجا بزا ابرو کندن اردهانه قلم سنک کفبانی اردهانه بی علی بک
فهری باعلی شری و عثمان چاکرینه اذارقال تمش اولیغندن منظومہ و الخ فیدی بولوغه ایچین
خکیلی مکاسبای ره بانه نینه تقدیم جبارنه اولمغله اولجبره وه مانده امرو فطانه لطف
مه زانور ۱۲۷۱

HA7 1088/44264-S

17/Ⅷ/1243

1

۷۷

44264 - J

۱۹۲

Handwritten text in Persian script, likely a list or record, containing several lines of entries.

19. 1088/44264B – Çıldır bəylərbəyisindən Ərzurum valisinə göndərilən və Muş valisi Yusif paşazadə Əmin imzasıyla Ərzurum valisinə yazılan məktub. 14.05.1828

دولتو عينا بئلو مرقندو رحمتو وبي النعم كان كرم اقدم سلطان
بفادو با دولت اقبال بيله صاف اولسون عرضي حال قو لدريد وكم بو نندن اقدم
سيز اقدمز عبد الرحمن پاشاي وفاق يدوب ولد تيمر كندوردو كده آتوقو لدره في سخما و
عنا امر كنز اوزره امرنه اطاعت ايدوب هر خند مننده كنتم ودر ادرم قانع اولوب بيهي برب
دورلو امرنه مخالفت ايلميس بيزي ده في كندينه كند انقب ايدوب سرفراز ايلدو كده نبي دورلو
رضائنه ايله بيزي خيال ورسوي ايلدي سيمه قبول ايدوب كند خانم مزده افعال ايلدو كده
بيله نيز اقدمزه ووعا اوزره سكوت ايدردوزو آ ندمصكرو دست و ندمكم سنج ايله
بيلك كرمه نبي كندى بوزوم وركبه استوب ادر حلق ايلدو بيم اوزده ادر حجاب ايدوب كل سخن
قندنه ان حلقه ويو امر ايلدي هر نه دور لو كندينه وضا ودينار ايليم سهره آخر الامرني
ال جكدر وفضلك كندوزت بر عيلا ستم كم في قتل ايتوب بر وعده وده كيدوب كندى خا
نه مده وحت ايلم آي ده في ايتدي وخلقده في كجا سوليدك ستاوره ايلسك بوزدم ايلد قتل
ايله نيزه جا عن خوفدو ودر با قتل ايلدو اوللا الله تانبا سيز اقدمز ين امرنه كونه او
بوته اولوب اولور وكم امر كنز او نورس كندى كتم ودر ادرسي خطو ايدوب اقدمز نيزه
كيا بيم كندوزدم وبعاره كي اقدمز ين حندي باشبو ده في بيلو سوزال بوزوم ناسخ
امر فرماده واطف احشنا اقدم سلطان حضرت نذر بلكور
ال

HAT. 1088/44264-B

1

Handwritten text: $\frac{21}{101} \text{ ج } \checkmark \checkmark$

Handwritten text: $44264 - B$

Handwritten text: $\checkmark \frac{220}{194}$

Handwritten text: $\frac{EV}{1243}$

معرض قولدیریکه

معرض قولدیریکه

روسه لولک حال برکداری ایچلاجه منجه دعایارک صادره برسی و فیکونه اولجا اجهه باش دروزه کونان کورلیج و ایشو یوم جمع ایشیک
 عورت ایشی اولوج نفرینه نفلیس واجهه باش غورنا طوری جلال بولنه دفع وین مورطه ده اوج کونه هکده نعلیک کورب ایزک
 دخی عکره بقولنجونه تیرن یا فز ناکی و اولونه دخی کورلی و اوج کلیا و روانه واروب نعلیم ایلر عورت و نه نعلیک کلب اجهه باش
 کلورکمه مجدا موردولک طرفنه اوله ایلدی بک مسوکلجه انا راهده نصارف اوج حصه اروج برنی اجهه باش و حصه کله
 ناکی و دیکری کورلی و نفع و ارسال و ولاده و فیک بک در مسوکی کلام کله دخی کجیل طرفنه سفیر تامولدی اولوج
 کجیل طرفنه علی انجمنه فاش قلعه سی فایحه سوزاسده و مالک بکریسه و یا خود ایزنه برقول خسی اوزرینه درقول دخی ایشیک
 و اوده ایه اوزرینه و روانه و کورلی طرفنه دخی فارص و یا بیز طرفینه سو قصد و هجوم تبریزه اولدق دخی ایوم کلمه کله
 و شمیرنه ایشی اوزرینه کلمه جمل بولده حدوده اولدغی سا فایحه اجهه فریسه فله و دکر اولدق کلوب کوردر کلابی و مشی ایلدی
 فیدر دق دخی کوزیم کورلی و اولدق سنه مفع اجهه باشه قحط غلصتی اولدق فینه رعایا کیشانه و ایشو زقره دخی
 شمیرنه در نفلیس فاسده اسکایله ایوم اولقدار رعایا اولدی عامیله فالدیروج اجهه باش سوته و برلوریکه وطنیه ارایله
 اجهه باش تقاریرلی بولودنه تالیف ایز و کلابی و کورلی عامیله نلک فایسی تقاریرلی جمع و انقاد و سفولودنه روکرانه نطق
 و عامیله نلک کورلی اولدی دخی مسوکلر ایشی و برکداریه مغاریرلی روسه برسی غورنا طوری ایلر اوزرینه عکرلی تعیین
 ایشی اوزده اولدق دخی و بولاله اسانه علیه ده کاغایله بر تقاریرلی یا باکی اجهه باش کله و کاغایلی جلال مسفوره و برک
 کورلی اوج کلیا کجمن ایچله اده سی و نه کلابی کدوکی اکلدرلی و قزم طرفنه زخمه و مهالی برنی اجهه باش نفل اولدی
 و تارکات سفیر بیل و نهاد مسقول اولدق دخی و الحاصل سو قصد سته ای قاضا بر و کربلی کلدرنه خیرلیج کدولرینه نچیلو
 افاده ایشی اولدق رعایا کله وضع ایزوکی سفینه فاش روسه ایوم کله اولدق دخی نطق ایزوکی ایشی
 عهده خیرلرنا صبرینه اید و افعه ایچله جمل و علی شوکلور کلمه مه ایلو قدرلر و عظمه یارشا علیناه و ایشو بادی ایشو
 کلدرلی اریدا ایاچ عکرلر که جها ندر ایلر بریز و کصیر لطندره یا بار و مصاص همدلشام جلد دلرله دین معیه عکرلی ایز و ادمار
 ایشی دقظه و عله و ایچ ایزوکی دخی یا بما مظف و منصور و ساه طوبیا بایه و ایچ عکرلر سر همدینه قولدی اوزرینه و ایه
 مقارنه عکرلی سرور ایلر معیه ایچ کرابه مرتبه سر همدق بک محافظی ایزنه شروز صبر همدوره اوزده اولدق ایشو
 محافظ عالم ایشی بولدرنه اولدق بره و هه عاله امر و طابه مه ایلر کورلر ایشو

HAT 10 83/44264-B

اولتصویر کرده عروق اینتیزر بلعید از آن فواید
 اجزای از نوع اوقشیا بودی و فقط
 نفی هفتاد خطا داشت اولله آنک
 و چهار بر ساخت اول صفت از آن بود
 قطع از ذوق سوکودر و غرض از آن بود
 وضع و غرض کوزر بود طرف و طویلی
 نفی در آن عکس فزیده از آنک
 بوکودرم بدید از سوره اصل
 اولوی مامول ارج عکس کوزر بود
 بودنه و غرض کوزر استوار مادی
 کوزر کوزر و رالی فضیله و تالی
 بیخ لیم ولی کیف حال اندوز و
 اقتضای کوزه و دنیا به بار بود
 عاظمای دلی بیرون از آن بود
 خطه سوله از آن کوزر

و قد عانت عاقتد دأقد مؤتد و النعم كبريم انعم انعم
 ابراندك تفضيه و زيار رسده قطع حدود ابرك دوسيه لو ابد و صا لى سى تحقى بونده اقمجها باقمج
 انما و النعم اوله تبريم اوله دوسيه جنلا باسكوج عكرد عوده و تبريم ابراندك دقتد رطب
 و مهارة و ارايه استصحب و عكرد زيرى قه باقمج طرفه اذ هاب بله كندوسى سكار دواز و صول و طور صيرت
 تغلبه هر كنه و دخول بتمج و تفضيه مذكوره و افزاى ارب بر مقدارى فالج اولينغه رهه صوبه
 حوى و زويه طرفه بى انى برك لشكر باقمج و اتى اى مرلا بطرفينه خواهشى اوله نقل البسى
 مشروط ابره خواهش باقمج روه اند بايانه اوله مجمع ارمى دعا باقى جبره روانه ستمه نقل بتمج ابره
 بتمج جنلا مرسوم تغلبه تار كانه با شيب حدود كورنه عليه طرفينه و حوضها جبره ابا بتمج كانه اخلطك
 قلدى سوزنه اوله دالكه نام محله و قاره قريه كورميه سوده عكرد و راهه و ذهابه تقويت و بر قاج
 قلده جبره اوزرنيه هجم ترتيب اوله ابا بتمج مرقوم بكار كيسى سيرا احمد شريف ابا بتمج رى جابنده و اسخه
 و قارص و بايزيد طرفينه بتمج بقدر اهر ترتيب ابروب و انه اوزرنيه دغى حوى و روفيه قلده الفها ابيه
 عكردوسى سوتى نقتد دستجبارى بايزيد مرقوم پهلوان ابا بتمج رى طرفينه متعاقبا تخبر و باره استمداد
 ابد كرينه با مقدم و نو خرداند اوله اوراقك بعضيه منظور وى انبرى بوردعه كبريه تقديم قلدى مقدم

خانهای عالی بنده انرا اولیٰ فی ائمه سفر صدی طرز بودند یعنی شرر بعد بنو ضروری شهر بنو نصرانه تدارکند
 چاشنی دره و پیام بولنه میدروه جسمه جمع اوظانه سوار بیده قاصد محظوظی و عهد در کار یکبسی معیند بیده
 کوند بنددند ماعدا موجودند مضموم و مؤخر بیک نفر مقداری بار بید و بیک بشوز نفر در منی و از قاصد
 ایرشد ریح اولیٰ بنده بقدر ذکر اوظانه اخبار متعاقبه یعنی ایجاب ابدان عبد شریفند اولیٰ کز آن عقیده
 مجمع مأموره بیداری و بیشتر تسبیح و سعادت و سوسال و البی حضرتی بنی زینک همه کلاری و دیار بکرد
 و البی و ابیه سعادت همایونه سعادت صالح با شاهر حضرتی بنی زینک دخی کوندره جملک عا کرک نسبتی
 ضمنه خورانه چاکری نظیر اولیٰ بعد جوارم ائمه استیج و طرز بنده و البی سعادت و هوسه با شاهر حضرتی
 بنی زینک در خصه سینه ائزه طرز بنده ستمه موردنک لازمانه معینه عا جزانه مأموره در سعادتند
 نصیه بیولج اولیٰ بیشتر سلیمه اولیٰ بنده اولیٰ دره ارحه و فاضله قاصد و مدرس اولیٰ دخی اولیٰ
 طرز بنده درود و ترتیبانج اولیٰ بنده مشارالیه واقفا و بجهه مبارک و بی بی جلیله هکدری کوندری
 وصوله مادیه بر فرقه طرف بنی ارسال به اخراج بنده اهتمم ابع جلیلی بنیه خورانه بعد العید طرف بنی کلج
 و مأمور بنده مذکوره رسول با شاهر البی عبد شریفند اولیٰ کتمج اولیٰ بنده در حال کیفیت مشارالیه ترتیب
 و تظاریه و قه کلمه بنیه مأمور بنیک اخراج کا سبانه استیصال جواد بر قیم و اسباب اولیٰ بنده شمه و ک
 بر طرف بنی بنی و خبر طرز اولیٰ بنیه فقط بنده ۲ طرز جی نام عبدالقادر اغانی شهر شعبان بنده اولیٰ بخاره

1088 / 44264

اولیٰ و اولیٰ و بی بی زعفرانی پاره ایله نایب عریضه اثناسنده ارمنی و کلمه و برقع بودند و می
 در اسنده مستقیماً کلمه اوزره ایرونی خبر و برقع اولعه فارصه بایزیده بر سینه نقیبه اوله و می بودند
 واروشدی آهقره و می فطرس کلینو عکره محتاج اولوب هیدر ابلتق واقع اجاره و لوانه پاره سی
 اینه برار و هر نقده ایا به مرقوم کلینو عکره و جودی لافه دله ایرونی آشکارا ایم مرتبانه لایق اولوب
 اولیٰ و می کوندر لک اوزره تیزالده اخسوزنک ترتیبه فیل کلیمه رن ایک بیک پاره ایزندری بطاریکی
 موی البره بالضرورت کویرله اجاره و لوانه دله بیک اوجیز پاره کوندر لک اوزره اولیٰ و می هیدر ابلتق
 و بی بار اوله حبسه و صولدنک فلقیه مرقومینه تخصیص قله و می بیاز و سیه عرض نقصا صم اولیٰ و می اینه
 لایق شرفا لک بود ابلتق لایقیه نقیبه سی و محاربه ظهوردنک بنظر ابلتق مدافع اعدا اسبابک استکمال
 و مطلق هم عیدیه قیبه و لایق اینه محتاج اولیٰ و می و اخسوزنک و فارصه مرتب طویجی و خبره می موجودا ایم بی بی سوزنه
 بی بره و غیره متفنه اولیٰ و می کوندره بوندله اقمه نیازهای اولیٰ و می برارم تسایرینه مساعد بره ای بیویج اولیٰ و می
 طویجی و عربی و می خبره می نفرانک برانه اقمه سپر سید ایشملری خصوصاً تینه و نایکدی نیازن طایفه ایرونی
 محاط علم حرب استمول و التعلیمی بیدار فوج اوجبار و امروزانه حضوره مدله الامروالاهلک و می و می

for review in

44264-A

2nd
19X

مکتبہ اسلامیہ دارالافتاء
کراچی

مر و تکارم حضرت
 موصی سجاد بنی مرفعی افراسی انوف ایش اولدیفعلہ قبلہ سنک الھدی اولوہ مرادباش
 محمد بنہ شد بلک تسلک اھالہ و کیفیک بیانی و موشہ و ہنہ اقضا ایدہ اوامر شریفہ
 ضمنہ عریفہ تقدیم اولفعلہ آستازہ اولوہ موشی ابراھیم بک الکریمہ طرہ دوشہ رن
 موشہ ناموریتہ استحصانہ اولورسہ بر و جیلہ اویمیز ترکیبہ سی بور قدر ہم اشدلی موجب
 اولھہ و قسزا و غرا شلوعہ اقضا ایدر اقیہ بوجہ یہ عمل بویسورہ علم انہ صحتی بیلہ اولمشد
 مرام صدقہ شبتہ مصلحتدر اکالکھ باب عالیہ افادہ و مستعانزلک تنظیمہ قدری متناور

محمد صالح

HAT 1088/44264-A

23. 1088/44264Ö – Qars mühafizi Əmin paşadan Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub. 15.05.1828

مؤید قاری علی قلی خان از قریب السیما شایسته سعادت مکاتیب

طمان

دخفا عتایو وگلو ناطفاو اربتاو دخفا و قریب السیما

تقریباً نیمی دکر اوغده اولدو سرب بولاق قدر کوندر اولدی حدی اتری و قهر طایفه نوره لیشی بود و قدر مقدم مایساج دفعه قدر شیری بود قدر اولدو تیره نوره اولدو

دوسا دیشد موافق لایو دولیزیک رقوم شریه بوقدر وادکر بکود اول عثمان اولک دوسه اولدی محاد پستی سده بود کده نقلیه قاری عریه و مقدم طاعده کده کتاج اوزده

ایکی نفر بود چالونک سوزاکلاری دنگ کوندر شریه بوقدر کوندر ماملو اولدو قریب السیما بکود اولدو و دودیز خیرلی حکای و صیانه نیکو قاری و ککاد

اولک نیه جناح ضربت کای جنود مؤمنیه و نظرمای جیومه موحد بر عتاشه هکک و هم مورده اهل کلام حقارت خیر و شرف ایدیه مریه دیمه میده اولدو

اولک نیه جناح ضربت کای جنود مؤمنیه و نظرمای جیومه موحد بر عتاشه هکک و هم مورده اهل کلام حقارت خیر و شرف ایدیه مریه دیمه میده اولدو

کفار خاکساری شریه هزین و کمال ایلمیه بوبایع و سازش صحر اولدو علم لرینه دیره دودیز قب و نظرا اولدی عوم و افاده ای تقدیم و نکال عاجزانه

HA-T 1088/44264-0

رضی اللہ عنہما

وقطو عنایت عطفه واقف و انعم کتبہ الکریم اقدم صلواتهم حضرت علی
 معروفه جاکر افراسیاب شاه همدرد نظر یکسی بنده زنده وارد اولاد خبر بانگ کوریل اولدینه روسه بلو عسکرسوق
 اولدیننده کوریلدیر سیدنی تو اولدی جمع و ملاکره و مفادله ایله روسه بزمصابه و ممانعه قرار و برنج و اهنه اولده
 اهنه باج خاندا و اخطیکه کاغذ باجو باشه صحرای طبری و ایجاب اینه یو بو طرفه سند را ایلیج اولقنده نایب باشا ایل
 دخی طرفه جاکر نیسار به استفسار ایتیکه فظور و انعم ایدی یورلو ایزده عینا تقیم اولدی روسه بلو محاربه نصی
 ایلدی کوریلدیر اهنه باج و کوریلدیر عسکری مرتباید قبل محاربه سببه اهل اولدیننده شکره
 و بریلده اهنه لیه و لعلده عبارته اولدیرده توکنج و بوکنج دخی قریبا امداد اوله همدرد مناسبتونده خبری کوریلدیر
 ایله و قبله بونده اعانه اولدی دخی حالده مقولای اینه فاکله اهنه باج و کوریلدیر جانبدار دخی تقویت اولدیننده حکم اینه
 برایدی و کورجه تاهه طاقی ایله و افرماندیر و طرف اولدیر علی بن النبی و استرام ایدک بوندک فطری عود همدرد ایلده
 روسه بلو خیل کوری معجب و خصوصاً قره کز جاننده امداد بک انقطاعی و تفلیک شریلی مستوجب اولدی حید
 کوریل طرفه معارف و محاربه سکی اولده اهاره دسلیم باشا زاده احمد بک طرفه کوریلدیر کوریلدیر و همدرد نظر یکسی بیلدک
 مخفیاً بر مقدار عسکری صورتی نصود ایلنج ایله عسکر کوریلدیر اولدیننده روسه بلو خبر دار اولد دخی و اگر چه
 اندر کور علیه قوتخانه عساکریم و ایچدی بیجا عام اینه دینه مقابیل بوکا دخی سوز بولمنه و کورجه تاهه شرط قیلد و لنگه بکدر
 دخاله تیدیر دینجه امداد اولدینیب معارف اولاد طرفه اعانه اولنج دینلک ممکنه ایله مدد اولد دخی حید جبهه
 اولدینه مددیننده بوبابنه کور امر و تدبیر انعم ایدی بوردیلدیر امر و فو صانه حوضه مدله لامر کور ایلده

HA 7 1088 / 44264 - 5

۹

ظہور محمد

واقعا شوال اولور دینیز اولون ایکنی بودرس کر فیهور ذک الفکاک جانز
اولی غنله عوظلک و اولیک بودابره اولون توشی اضطراری قیدی
اولون سر فیهور بیله اولون فی اذوره صوغای بیله اولون دره اقصانله
کور بهواب تحریر و اولیک اولون

سخلا الکریمینما دونلوا فتم

ودینه اولور عسکر مشوره محمد نیک فینا حرکت بره اددوی ایله کتشی مانون ایرونک استانه سعادت عسکر مشوره محمد مانوی
عظوقلوا فتمی بنه لری مرشدنه بو طرفه عسکر مشوره سیری عوظلک یاک بنه لرله بخیر اوتمش اولون منظر عا جزانم اولوب
الحاقه عسکر مشوره مشورته فقه شاهانه نیک دوی و بالجه صوف عسکر نیک ابروی شایسته اولور مدیسه تکلیف
ورصانه لری جرنده سائر عسکر فولدغه کلی فقه الظاهر استناد اولون درنه بودرله مطلوب اولون فی لوی اتخاع صیرت اذنان
سامه شعور عا جزانم اولوب مع هذا کور بجه ایماک کلیمه فز اقامت اعلی و یقین بو طرفه المذوره بر بلیک بی طاقینه
قلغانه امرار اولون رحم انشا نوظام دوت قطعه طایبه لرک احکم وافوانه نغیبه اولون عوظلک اندرک معنیه و برنی و سائر
صیوة عسکر علی برانهم اطرافه نغیبه و افامه فتمش اولون فتمش بیله محاربت طوب صیقلدقنه ابتدا عود و عنایت یاری
ناینا یونده اعتماد به جینا بر بیه لکی و سائر نغیر عام و ماهی لویه دهن مدار تقویت و بنیانه مرصوص لکی و رالرنه طورد قچه
مجموع افراد عسکر به فقه نلب و مناسنه اولون جفری اشکار و الحاقه دهن زیاده عسکر مطلوب اعلک اولون فتم جسیه استکرا
عا جزانم مزین قبول اولور معلوم لیمه بوندلک دهن مطلوب اولون فی منظم اولون عوظلک کور موجب استغراب و اندوه
نا جزانم اولوب بالفصوص شمد کمال بوند مستحفظه فتم تقاضی قائم اولور اولور بینه اضراج و ارسال لری حیانت شانه
و اولون شاهانه منافق اولون عذد اولون دهن واضح و بریار اولون فتم شوعسکر و بریا مره لوی بو طرفه کتشی
لدیم و بنسب اولون سائر صیوة عسکر ایچده بوندلای قابل اتخاع اولور آله الطاهره کور سفار سابقه بکرمیوب بوندلک
صه اقیادی سائر دهن مورث نراید شور مطاوعت و ثبات و شیخ نصر و فقهات اولون فی الطاعت سبحانه دمرسول اولون
لطف و کرنا بوندلک بو طرفه نوقیلمی ظهوره صرف عاجل فتم بیورملی اقوم نیاز کترانم ایرونک بیان ذریعوا نایک معلوم اولون

۱۰۲

در طرف اولاد به عساکر مدبره اسخار خیم اولدی مثل و دین اولدی
 عساکر مدبری عوفی بکدی قزو و ایلیش و قزو و ایلیش و دین اولدی و دین اولدی
 عساکر مدبره طاہوری عسکر خانی خیم یاش قوزلی معین طوم طرفین مامور
 ایچ حبس الموع و دین اولدی طاہور لک کاکان اولدی و سخر امیری عباس کور لک کاکان
 روسی دین اولدی و خطه ساریه قوزلی عسکر خانی بیله اولدی و قضا نه کوره جو سار به بار یوسفی محاط علی مدبری
 بورلی اولدی کلین مه دلا اولدی

درین قضا قوزلی عساکر مدبری عساکر خیم اولدی و دین اولدی
 عساکر مدبری عوفی بکدی قزو و ایلیش و قزو و ایلیش و دین اولدی و دین اولدی
 عساکر مدبره طاہوری عسکر خانی خیم یاش قوزلی معین طوم طرفین مامور
 ایچ حبس الموع و دین اولدی طاہور لک کاکان اولدی و سخر امیری عباس کور لک کاکان
 روسی دین اولدی و خطه ساریه قوزلی عسکر خانی بیله اولدی و قضا نه کوره جو سار به بار یوسفی محاط علی مدبری
 بورلی اولدی کلین مه دلا اولدی

HA T 1086/44210

Handwritten notes in Cyrillic script, including the word "Список" (List) and various numbers and names.

A small, illegible handwritten mark or signature.

سید شہزادہ ص

44264-R

۲۰۰
۱۹۸

۱۲۴۳)

سید شہزادہ ص

دانشجویان
14264-9
20
192

31
(1243)

۸۸ نرسه صلا لوقه

سیدالرحمن بن سیدالرضا

دودنه غنایام عارفنده دافند ابدنه لطف نظام حکم حکم انعام حوزتوق

بهلم پاشازاده میریاد کلامد صیه پاشاییده لک شرف جانبه مادرشیم استقامت

وشرکه اابه مغلقتو صلی پاشا خوزیر عودنه ارضرد وفضل انوشاییده وطن اورد

حقیقه اولک وایشانسه بانه ارضومه قلمش وکتره خانات اطله وعتار ایدوزیک

دی مساعیه مدقه اوله میقب پاشای مدقاید سیداییده نامله قره صایزده لوقه

مدوق اولوقه هزه قره هالنه شکایت اتماش اولرده چوقه معدور اولوقه اخلایز واریاب

وقرته معلم اولمن بویم اکیه الیم معینده دانه ووضیف عکری بیوزالیکه تقیاد

وگوزوی دی ناشنه مستقیم وعضات سنیم شولک کدرنه رعایاییمه لایقیمه خراجیم

ویزیر رشک باجورد جانبیه کدرن لایسده مدقاید بزه لک اولوقه معدور اولمن ارضای

ملطنه معیودت دوزیادده والیم سفیر اولوقه سبیلله اقدار عاجزانه اعانت بده

لاضعیه عطفیه هایدت غایت واحسانه بویله منظر اارده علیه ایروک افادویر تقیاد

صلو مقام ترقیه انبار دیکلاه عادلیم تقویه اجسار قللیک ایشایک محاطم علمای

رهیمازی بوزلوقه امضایه دودنه غنایام عارفنده لایق ابدنه دلفانیم

دفاع حکم حکم انعام نظام بوزلوقه

سیدالرحمن بن سیدالرضا

Handwritten signature

HAT. 1024/42724-A

۷۸ ندره خطی

ص ۱۸۱

سید علی زین العابدین صاحب شریف

دوئو عنایید عاقلقدما داشتد ابرئو دتالغ وبق اللام حاتم کم اتم علم حضرتدی

ارضرم خلقک اسباب مرفه اولدی اهان و دیانت لکله بی شمع دینه بیعت دلتتیک
تسیم اتکلری و کفاد خاکسار اکی بیوش بیدرق باسوره دغول اتکی اطراف نضاره دغول دیر
کیمی بیعت دیکسی نقره مره لای طریق دیر اکی چالینور دغول اسلامیه سجا ابردرت
صوتی کسه ایتیک وارضومره وارنجانه و قارنزه تحیم ایش قاص و سکر عیالری هلال
کدیچم تره حضار طریقی اختیار و کجه لایه بوئر محروق غنیمه شتاب اتکلری خلقک کوریم کدی با
ایتمه لریم کادور سوچ کتدر بوئر غلام هشتاد کوریم دت کلید و شیاد و کتخاه وارنجانه و قاص
دقه مصارتی دی و سوسه ایدرت هر لایه حجه و نقره بانیش و بعضی معازناسه ارضوم
دخالته صودن لایه جزیه ایش سره عیجا کر لایه تره حصارده اقامه مامدیم اراده علیه سوریلج
او کورمه بوئر کلان حضا شوکتاب و شتمه اندیز حجه لایه کیمت شاهانه و تره اقبال پالهارک
اشارت اولدوق هر لایه استمال و تقویت وریلج بد زغون کلان نضار عسکرک توفیق اوبدی
پلکنده و پشانی کب ایدر تنظیم لازمه جرایه لایه عودن لایه تیب اولدوق کتدر و دنیلا و حیل کانی
ذمانه عسکر اولج حیرد قانده مامول دکل لایه برایصاف تقیف اولج تکر لایه ورید دت استقام
اولتی و هر بقضایه و لایه استمال وریلج سید و سجا غنیمت و سازدی عکر لایه حلیه تاکید اولمش

وکلید و شیران قضاای بعدالتامین از زجان اهلینده بوض دیاندر حله صله بدین صلا ویردنگ
 و کفای حبایره جبارک ضلالت در حال طرف جگر برن صنوف عاگردیره و قریجای عکری و قریه
 خذوم عزیرل قلدیرنه تعصب و عقیده کما اشدن صاعزاده الهیای بنجورلک تولدی کما و کما
 عکریه مامور و تعصب اولاد و همان سفیری تنظیم و تقویته ابتدار انمن و از زجان اکیله صله بدین
 یا زینج اولاد طرفتی دارد اولاد محضری و از صله کفار طردن کلان جهنم انمنک از صدم
 اعیان ملعونک امضا و مهورینه از زجان کوندر کلاکی صورتی و مؤخرأ کوندر بدین مؤکد سیروری و سحاله
 جبار اولاد طرف دارد اولاد محضری و عدلی بودقه تقیم ندر عیال انمن و مؤوی الیه ایچ بنجورکل غیری
 مشغول غیری مانده کما قطعه باز مایه لوطی بولج و از ضرورت کلش اعماله قادر است و از این
 بد ادره و در عیال اجتناب استیزان انمن و ادره علامه در زمان مروریه حکم هم طرف جگر بدین
 رخصه و بر مردن ایجرت و ایچ او بری و ایکی قطع تا طوبی اعماله انمن اوزره چاپدی بیلم اولاد
 یا زینج میروری لیل غنیسی عینا تقیم انمن بعد نظر اقصای طرف سطر عیدون اراده و تاکید
 حله میروری لیل خطابا با اعلای اصدری منوط را عیال ایوکی و از زجانک حاققه سیر بوغازدن قطعیه
 دو جبار اکثری نمید و لور عتایره دی حلب و تاسینار چی بولری کوندر سدرک انمن ایچ از زجانک اتمام
 محافظه ماسد لک و صلو و اکرادن عی و در و دره اشعار انمنی و جناب حقل عدینه و نیز و لومن
 دشمنند اخذ ثار و انتقام و با بوردن اخذ و تحینه تدبیره اهتمام و بذل ثروت انمنقه ایوکی بیانی
 و از هر جهت ماحده سینه سلطنت عیله محله اولیم افاده ای سیر و عیونیه ذریعند چی انمن ایچ اتمام
 کائنات آری و صیازه ای بولدره امرو قلمه در دستو عنایم و عاطفندو رفانو ارشد و انمن و فی الامم
 صتم کم اضع سلطان خور تریکد

HAT. 1024/42724-B

35. 1013/42478C – Qars mütsərrifi Mustafa paşa ilə Ərzurum valisi Qalib paşa və Sivas valisi Mehmed paşanın kəndxudalarından birlikdə Qalib paşaya gələn ərizə. 23.08.1828

والتی بینه نیز دولتوا اشد

مجموعه صفای خیزک اونیجی بوم بختینه علی الصباح ساعت اونک کفار خاکسار اوج فرزد طابو باغلیوب کتیبو طعاب ایلر اوردی
مخونی قوللو محمدیان هفتیزیک اوردی اوزدنه جکوب در عقب متالیه هفتیزیک دخی موجود معینی بختیه منوره عسکری صفه
بصف مقابله سوو ایلر ساعت هفتیزیک فرد طوب و نوقلک انداضیم کس کیکلی محارب اولدیه ساعت هفتیزیک صبح اوردی
مخندیک بر قول طابور لیبی سور کیشیا دپسی نام کلدن کوزنجی ایغنی قولدیکن طابیه سنه بورولج ایدوب متالیه هفتیزیک
دخی طابیه مذکور ب وادی بر ساعت قدر طوب و نوقلک انداضیم محارب و مدافع و طونجی ایغنی قولدیکن بیاده لوند و تری
شهباب اولدرد کفار خاکسار دخی و اقزی هلدان اولج بر زده ناپید اولد کفار خاکسار ذکر اقلده طابیه بیه الوب طوبدی سرتیب
اوزنیه عدالتی اوردی بختیه هاده شهر دود بر قاج کس لرحمد یاتا هفتیزیک اوزنیه هفتیزیک ایدو کسند اوردنک بر فرزند عسکر بختیب
فخر ب المذ کفار خاکسار طابیه ب اوردی بختیه کفار خاکسار عسکر ایدو دونه هجوم ایدوب محاربات هفتیزیک هفتیزیک
اوردو فقط لاس خلیفم ضار قالمی اوردی بختیه کفار خاکسار و جاکر لیبی دخی بالجم استاری و طوب و مهران ضیف و بغا ایجتی و در لطفی
دورونک موجود خزینه و احوال ساتری و اتبای قوردی و جاکر لیبی دخی بالجم استاری و طوب و مهران ضیف و بغا ایجتی و در لطفی
پاتا و زینیه سپیدغا و میدان قاسمغا و سبکی سیماراغا قولدی عوغا کسند اوردو زینیه کلک سفیت اولدی لیبی ده کفار خاکسار
کیسج اوردی بختیه عدلی ایلر دخی اوردی کلک سبکی عسکرک و لسخه و عوغا برتره کلک عسکر دخی تبا نه ایجتی بکس بر عسکر اوردی
اوردی بختیه هفتیزیک عسکر اوردی بختیه کلک سبکی عسکرک و لسخه و عوغا برتره کلک عسکر دخی تبا نه ایجتی بکس بر عسکر اوردی
ایلیوب جمعی کس اوردی بختیه عسکر اوردی بختیه کلک سبکی عسکرک و لسخه و عوغا برتره کلک عسکر دخی تبا نه ایجتی بکس بر عسکر اوردی
اوردی بختیه تبا نه عسکر اوردی بختیه کلک سبکی عسکرک و لسخه و عوغا برتره کلک عسکر دخی تبا نه ایجتی بکس بر عسکر اوردی
و متالیه دخی هفتیزیک عسکر اوردی بختیه کلک سبکی عسکرک و لسخه و عوغا برتره کلک عسکر دخی تبا نه ایجتی بکس بر عسکر اوردی
اوردی اوردی بختیه و بوندر بدیم فالوب قالمیک تفصیلی انا اوزدنی بیاز کسبای و عسکر اوردی بختیه اوردی بختیه
کماطام عالم رای و بیویاری بیولرقت اولبایت و هاده اوردی بختیه هفتیزیک اوردی بختیه اوردی بختیه

HAT 1013/42478-C

۲
۵۴ نوری/نظامی حضرتی

42443 - C

۱۷۹

کتابخانه فخری
فارس نظامی و محمدی
کتابخانه و محمدی
کتابخانه فخری

روضه صافه و ضد برکه
دروی ربه مینه مقبولی خردنفریه ختی اوج کاصده اتیح و رفقا نایده و قوعودنه محاربه ده او توغدد
بورونه قولده و ترانایه و البه کوهلری اتیح اوله عا کرا مدح منصور ایتمه بر فضا ی قورعا کوروت
ایتمه و قاج کوزر شو ایتمه بدو حبه طوب و خیر اتیح و حیلده بسلون ایتمه بر قاج دفعه ای کوزر و ایتمه
طوبیزه کسبه ضایع اوله ره و ایتمه ساه و الفیخ قولده و در جواب و بر بیره ره امر کافه ره صد و نباله
اولمغه حظه معینه شمه دبی قدر و ترمیر ایتمه کور حسانده ایکی اوج بلب قور سالی کور کده از غور
قلعه صد شمش اتیمه درونده بوغند و از غور ایتمه بونجه بر قاج سالاندی اهدک و قلعه ترانیم
اندی ختی ده اولده عکر مینو برینه مدقی اولشدر کفار هر خفاده اتیح بوقور اکتزی اردولی
مهاجره عربی و مالدر امدان کلدی عجمه رساله عنایه بورد عودنه عنایه باری و ساه و الفیخ
بجوده عدوی ربه بر نباله و تار مار اولدی بوقور کاطع و الفیخ بوردق و اتیح و هو و
امروزه افروز کور ۱۰۰۰

ک

37. 1013/42478G – Maden Emini və Diyarbəkir valisi Salih paşadan sədarətə məktub. 04.09.1828

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد
الطيب الطاهر الذي بعث الله في
الدين خاتمه وفضل على العالمين
فمن وافق عليه فهو من وافق الله
والرسول صلى الله عليه وسلم
والصلاة والسلام على سيدنا محمد
الطيب الطاهر الذي بعث الله في
الدين خاتمه وفضل على العالمين
فمن وافق عليه فهو من وافق الله
والرسول صلى الله عليه وسلم

دوستان عزیز عافتان ابراهیم زائقو طالع افغان ختاری

بوقدمه خدا سده لایونده هرک بکانه منظره بعضی کس در اوله عساکر سرت اخبرنده مدار اوله
ایکویسب الزور جندود مدد خیروند ساقی انبار ایشو دکل و کوردنه ناندقد نظرده رگده باغچه
وای کونانی بایرک ایشو شد بیدار صفر بیک یکی ایکی صال کون ایشو مدد و نور سب اوله
مربطه بیکانه مدد ایشو مدد و در اوله ایچو کون بانق ایشو اوز بیکه خیرت سب اوله مدد
کس اوزده ایکه بقدر الله مثلا ایشو قنده ساج دست کاره کیچ خیروش کون اولدینست سیمینه
بودایک کس کس مدد رنده کانتقوی و طالع نقوب و نایک ایچو سب خیر سب کس اولدینست
دو دوست کس باشا ختاری چاکر قیلار ایشو بوند بوند نوزده ایچم ابر و نظرده سوه و طالع
ایلیسه اولدوبله حکم نالقدرد و اجری شرایط ماموریت سب سب سب اولدینست ایچم خیر سب
طالع ختاری بوندله اولدوبله ایشو مدد و دوست عزیز عافتان ابراهیم زائقو طالع افغان ختاری

HAT 1013/42478-G

خطو عاطفتو مردلو زانو وفي التمام لطاف حضرتي

مخرب سابقه قاص و اضحية مقلونك مجموعك ههنا ههنا اعاندي بوغيك وكفار واروشده دخول بتميكه يالكز
 هايبي سوروب چقارشده حتى اضحية ارضوعك چقاريلد برز عكرو حاجت قالمير بولده عودت اتمرد
 حضرت عالم السوا الحفاية عيانه قاص و اضحية سايله جناب داد شاهيگ كفايتيه زياده وقتيه وافر سوري ويايه
 جمع الوتني و بولوب و محله و خابردنه و محله عمامات و لوازمه ضرورت چكدر رشتي اولوب بخرجه بومقدار عكرك
 اجتماعي و طاق طاق جلب و زمانه محله يه ابرند رسي واقع اولدغي بيلد بلديا كندوبيند سولجده در ٥
 المديبير و الله بقدر تقديره موافقه اولدغه نه چاره كيمك الله نكلور بوسخره روسه لو روم ابي طرقتيه
 اماطوبى حدودينه و ارقونى و بره چكي و شكل اولدغي امانه و ملام لازم ابتداي مصخره عدم اولدغه با عاليه
 انما اولدغي خاطر شانه و الا لري اولدو ككرر و كفارك مقلري صابيلور بيلور نه اولوب فقط قاص و جلد
 باشا لريك كوندركلي تحريانه بولتصويه تفصيل ابر ابردم واقع ابتدا قاصه كلانه شمركري اود بچي يك باغ
 اولدغي متعيله ابرده اولجانه مقدار مذكوره كلسي مطلقا قاصي خانلريك دعوتيه سهولته مني اولوب مكره اضحية كمنه
 تفليس و هرهزه نقد عكرك و ابر ابر جمع واجبه باج و سار كورستان خفلك بروطه ميل و انا عدي تحصيل
 اولدغي ايسه ايكتر اوجريك عكرك خانلريك دروندينه او خانه توفيق ابروب بوزيب دغي دروست ايك
 اجلسنه وقت اولدغينه مقلونك ابلدويه سرغي جهيله كور جهانه الهايبي دغي في اصول روسه لونك تبجي اولدغينه
 اشكي عكرك و بر دكيزنه ماعدا ارغني ملقي شميه دك مقلوبه مامل دكل ايكه ايرانه فرزندو اندونى قابل و خاشه
 اولدغه قاص و جلد رعايي و حال بختيه مقلوبه عكرا و دفعه دغي قاصه صراط ايتري اكله رعايايه تفصيله سنان
 بايش و بوسيله دغي باي كيتر جمعيت ايتني و شمري بر سفره قباي اولدغه رنه ايتني كلتيو طوب و طوبچك كورمك باشمخ و يانه
 عكرك ايسه عرفت اسلامه هيم اولدغينه فضله مقلودنه بيلقاده درجه يه تعريف قبول ايتوب كور كسيزه اولدغنه
 نزه و بر سه و ارغني و اكره قاص و دفعي اهانه اولوب اضخوده بولوشى اولدغي و عمو ماعبر و مينانه اعتماد يري نه چاره
 مقتضى قدر يري بولم اولدغه علميم ظاهره نظر شو حوالى اهالينه ممد طرف الله نبيه شريك اولدو اكلت كلفه حضرت
 كوله الامواليه بيل و نزار همه حاله تحويل تصرف اولدغه در قاص مادمي و دفعه اضخودنه دغي اسبابه عيه جهيله
 خوف ابرو كنى ايزايه اجتر اعتمد شمري ابر دغي زياده در حرف ابر ابر ايمه انجاني جهناليه ايمه نزالده استعماي عاطفه
 كلتوا في و طوبجي عربجي اولوب بوزنه اقم اكي بلك كيسه ارسال بولوش ابرده بولم دفع ضرورت يان سفره نيات اولدغه
 خانه قريب اولد و اولد و آخر جمله نك حسابي و قدر داره اقرى بنو لريك و رودن كوريلد چك و بولدلاله اقرى نك
 ناره و ايريه نك و دغي اقرى بولوش كوريلد چكي اظهر اولدو علم بسيله اولدو ابر لطف و كرم جناب دغي الله

HAT 1013/4 2478-A

تاریخ
(1248)

قاغماق یا شفا
 مکتوب تفریک و ردیه بلینیک تقریری ترجمه فرموده ایم که معلوم می شود این امر در حقیقت
 ادره بیرون دیر بشود در غیر مستعدی بر تمکالی مقرر تریک فعلی و کرم و امری البته بر کوه اولور که خاطر مکرر صورتی دولت علیه نزد باور
 اوله بعضی مانول و فی ایتم ایتمی رسوم اولی سوزارنده هیچ او غایب تقریر مذکور و در ضمن اوله فیقده بو بیچاره کار در له سوزی
 اوله تقدیرده قهوار استعدکری قفاوت خیانت ای قیسیدی در بلوب تقریری بنور ملک اوله بیاور لیده بویه هر سینه استعدکری کجی
 دخته جوار صراحتده دخی سکه بخره خاتره کور فاعله تقریرک و جوله خدمت دکلندک ایتمی رسوم منتخب بود ابر کوندر
 کم سسی اوله سنی خاطر هر یونله کلور که رئیس کوندر کجی بود ده بو قفاوت خیانت ماده سنی ردیه ایچا طوری جهانبوی
 بوجوه کراتلو مطالبو قدرتمو و منضم اضم
 معلوم های یونله شاهازی بوردی یعنی تقصیریه بخانه نصیب ناکشک صورت اعصای مقصدی سوبشیله رک بر طرفین مجار استونک
 اولور ایکیتر دن حساب اولمخ ایره ایچی رسوم موافقت ایندیکنده نیات حساب مذکور نزد ایچا طوری قبول اولمخ بوی اوله
 استونک بیه ایچا تراول ایندی قیسانه کوره ایجاب بر جک تفاوت طرف اوله علیه لرندن قادی اولمخ اولوره تقریری
 اعصایه ضاکوتی و خاکبای هم یونله شاهازندن بالاسینده نصیب مذکور بود ایچا اولور ایکیتر غرضه جمید
 کوندریم رک اوله بیه تقریری اعصای اولمخ و ایچی رسوم دخی تقریر مذکور بر سوبشیله بالاسی ایچا هنی حواله
 کلدرک تفاوت مذکورک طرف اوله علیه لرندن قادی ایجاب ایره جکته داز بر قطعه تقریر تقدیم ایتمخ اولمخ ترجمه ایره
 نظمه های یونله ملوکازی بوردی ایچونه عرض و تقدیم قندی مالی ترجمه نظر ایچا طوری رایه کانه مبلغ مذکور
 چاره عا اوله ضرری مودی اوله بعضی یاد ایدرک طلب بخش ایره اوله اوله یعنی در کار و مجرد ایدر و سرشته
 اولمخ مه لیسیم اولسی خط گزار اولدیغه نظر بر کوره ترجمه فرکیفی خدمت ریلنده ایچی باک موافقه خبر کلنی تقدیم
 قویجه سوبد ایکنه بویلی کللی دولتیله بنیج بونکلف او شیکه ایچی باک بوکالته بر صورت و ریلیدر بویلو بعض سوزی
 صورته متبادر خط ایره اوله بیه سوبشیله سوبشیله ایچی رسوله هیده احسنه صورته دیگر مفصل تقریر حواله
 ند اولمخ و استعدکریله اجنب راولمخ ایره او صورت استون تقریر و درون اوله مه لومخ اوله تقیه نظر
 اولمخ دخی هونوبه اراده سینه ارهانه ری ترغیب و عد و بویلو ایره اولمخ
 مطالبو قدرتمو و منضم اضم
 کراتلو

وندم عنایت عالمفند دختد اهدت و ختم و قلم و کلمه و انکم حتم شیم انکم هر روز
 مصالحه خیرینک و قرضه بداند قدر ارضهم و قاص و بانیب و لشکر و ساز
 مستیاد و به ارشاد محلات و عیالیم ختم و جم اوله کون و بلیب امنه و خاتم و کلمه
 و مضمون مزبور ارضومره کسه او مع نام حذف قیلیم یا نه بلیب اطراف اوله کایک
 مومو اعتمادی اولدو صید بود و ختمه و صلواته تسبیح (تسبیح و بر طرف اولم)
 و اهتمام القعه ایسده بداند ارضوم و قاص و بانیب و لشکر و عیالیم بکلم
 بیه کوزه حکم و برکت و ختمه لفته دعایادت و بی بدون علیه قالیب کون کیمه
 جوب و برکت اولم و بیدایب و بر طرف اضاف و دلفیلم همون کیمه و بر کمال
 اغشاء و تحلیب ای حضرتک خلا اوله جیفه کیم دعایا عاده می سازد و قالیب
 و قید لایقه با قلم هر طرف هر کیم در دقتاره عماییم اینها ارضه کلمه کیم
 سینه با جلیکله قرابور بدت بدو فخرده لفظت نویسه فرس کرده لب افاده اولم
 و یا خرد کاغذی کدو چپا بدو کون دلت ای کسه ایضا و سول و اردو اوله عنایت
 مقاصد همانند اولم و لشکر و عیالیم عبدی اولم دعایا عاده و دعوی و متد
 قاص و عیالیم قاص باشی اولم قیلیم و عیالیم قاص و دعایا عاده و دعوی
 کیم کیم از سازه اولم کیم لب کون اولم و بدو لفظت و دعایا عاده و دعوی
 امانه علیه و مدح و باری ارضی سول و امرو اولم ای کسه اولم و دعوی
 قلدی ای کسه اولم کیم کیم ای کیم ای کیم ای کیم ای کیم ای کیم ای کیم ای کیم
 عالمفند دختد اهدت و ختم و قلم و کلمه و انکم حتم شیم انکم هر روز

 HAT 4039 / 43022

کلمه
۱۱۹

43722-B

عازله گندو و زیتون و غیره هم حضرت
 جرمه قاتلانی بزرگان واقع اولان انا سنا باز جرمه خانیگ بوسه تهنی اولان ادره بربان نقران
 اوریه ایقلولاندره ندران اقلان اکیک بیوز نقر ضعیله کجه سته تهنی اولان بلمی سیکه و جبه
 هر نقرانک حصه بیه قاهر نقر اضا ادریه اولرجه عدوت و افواج اولموبانه ارعلاء اصلا
 و اولرجه نقرانک سازه کجه بوم ایلی نقرانزده زین اقلان نقرانک سوچی نقران
 بربان در کاعلا قوچی بیلزده عهده نقران آردی آلمی نقران کچی بیه بد خصص ادره هیلون
 اولانه نقران ایلی اولرجه کیفانه داز و اولان سازه بانداز و ستاره داسه بربان نقران
 نانا معلوم خلوص اولرجه سواصل و ایقانلر عسکری سازلو عیار صیم بان حضرت عسکران
 زیاد اولمکه اولرجه ناز اغاس بربان نقران لوز نقران صیغاره نقران عسکران
 حضرتی سینه ایلا مقیم کچن و بربان کیفت ساز ادره بیه قاتلیم و ادره بربان نقران نقران
 و بانه نقران لوز نقران مقیم صیغارش اولان ادره بربان نقران معبود و نقران عسکران

دولتھارا سانی شیما اقم سطم خدیوئی
 امرنامه دولتی واصل اولوب مضمونی منغدی مکتوب الیه معلومی نده لری اولوب ارضروم طرفنه کلمه خبر لری
 بری برینه اوجا بوب نتیجه سی نتیجه اولینی طرفنه تحیرا و تقریرا افاده اربع سه جو امر و اشعار بیورلشی اولینی
 اقم نده کز ارضروم ایکنه اولت نتره و برلوسک غریب عسکره ایتکلری اهانت و توفیقله ابله ضرب ابره رکت
 ارضرومده اخرج ایتکلری جمله معلومی دولتی اولمشد نیه کز جمله دن حکمه جیققم هولنک قریه سنه کلوب ازیت
 بری ارضروم کونوردوم اوبه بر ساعت مسافه در صالحی کوی سانی کونوردوم اربعا کوی ارضروم ساعی داخل
 اولوب کفار بدنهاد وخی خانقون بکاری ویدر کلری محکم اوردی مخصوص لینی کوریش فریاسی که بوی غمسه اولینی
 آلوب کوش کونید طرفنه کلوب برایی اوج ساعت قدر اربع دورانه ایدوب بر بحار به اتمک سزک نیه دونوب
 اوردونه تخش بوی جمعه طوب طاقنه کلرکن طوب طاقنه طوغری می ایدرک قاضی و مفتی و جمله وجوه لری
 اولدقن مکره کفار طوب طاقنه فقط بر طوب ممکنه طوغری می ایدرک قاضی و مفتی و جمله وجوه لری
 قاپوری کشاد ایدوب قارشونیه کیدوب معلوم کتوب سلبه اقعاد ایدرک و طاقنم اقدریک وخی ساریم
 قالدوب حاجی عروغونک قوناغنه اقعاد ایدرک شکر برد اول نذا ایدرک شکر هکس دکا کلری کشاد ایدرک
 ممکنه برز سوع دوشوب بر سنه به قدر مئلدر کیده کسوک کتیا وارسون فالسوک بومنوال اوزره تیب
 اقم بوی ست سانی ارضرومده جیقوب بو طرفنه کلری و تقریر لری وخی بومنوال اوزره اولینی اقم ارضروم
 غیرت سز و طاقنم اقم حسه قلمه سنه ایکنه کفار ابله سولمشد کیغی بکنده کلمه کاغذ و حاجی اغا نیک لری
 تقریر لری معلوم دولتی بیور یور همان جناب الله انجاسی خیره تبدل ابلد می بجه تیبی آلی

HAT. 822 / 37386-G

Handwritten text in Ottoman Turkish script, likely a signature or address, written diagonally at the top of the page.

دولتمارا بنده پرودا اتمک حقیقت
کدیضه بنده شاکر ایسا ندریم در شرجیا بنک وادند و ملک کفار کما کساره تسلیم کردی و بدحوایت اولود کافه اهل ملک
هر طرفه و نمایه اوقتم چاره شه با قوه لازمه دم اولوب بو قضا راهیسی کونیم بیلک دله و بیک جهت اولوبه شکر بیلک
عسکر لازم دکل ایسه ده جیبمانه و بهات سازه زینقدر و قری جان بر طلمه عمام شریح اولوبن طرفه دوندینه نقدیح
اولونشدر عنایت بوردیه معجونه مانا رابره جناب اقرزه اولور اعم شریکده عیونع انهنی در باره شوکتقار تقدیم بوردیه
قدرا ایصاله حسرت بوردیه وسیله عرض بکنیم اولور اتمک ۱۸۲۹

HAT. 822/37386-D

مودون ای هم عردولنه عاید بیکه
 خوروشه قضایای قریه مجلس شریک کلاب شویله نظام عارونینا زونرعام ایدرکه شرف جائزه بونجه اوقم اوروی ایسلا ماک انزا امینی جیبیل ارضوم شوب
 محاربه قدرتی اولوب طوبه و صیجان و ممانت کازه لری و اراکین ایکه سنه دنر و غیرت و نینه اولوب بینه کوشک طوطیه ایجا مکار بونجه دخی
 محکم اکلانک طقد زنی بوم جمعه شرفه و جوده ملکیت استصفا بجه قیبه الای بلکفا ریکنه روسه نامد سکنه و دیان سوز کلا زهره خلعه شایانانی تسلیم
 ایلک لری طرفه زهره کلهن سا عیلوز و جمل کلن خور و بر و سه رتبه نمازده اولدنی و سر عسکر و نلو صایه باشا اقدزی دخی ارضوم ایلکله چقا زید سب
 مشار الیهی دخی کند و لرا بله برابر کفاره تسلیم ایلک لری درکار اولوب خوروشه قضایای و جوارز قضا را ایسی کوروم مجلس اولوب دولت علیه زنده
 ایمانه و اخفنا ایدر طوبه و صیجان و ممانت سازه حساینه بو بایده دین و دوتور و عوض و عیال و اوغوزده اوغوشوب و محاربه غیری سببکیت
 چقا صدیق اولوب و کفا خاکسارک دخی شمد ملک معادن بهمانونوی تیز برو زبردسته مخبر سنه اقلی بزم فاسدی اولدنی برای اولوب
 بو حد ایگرسه و شنگستان اولغله کفا خاکسارکن اخذ استقام اتفق جناب باریدیه نیاز و مأمیر اولوب ایجن بوجده کرده مهجرت سفر و قدیمی
 حبس ایلکله انا طوبه بوقته زایل اسم کفاریا قدی اننده پریشان و سرگردان اولمقدن اوقم و قایسی چاره سنه با قلوبه وقوع حاکم سوسما و رنا ز
 شوقته قاره افاده اولغوسنی نیاز لری اولدنی بظلم اعلی ایدر چه بو داعیه سنه ایح ایلکله اولکم واقع الحاد با اتماس حصنه لایع الله تعالی
 اعلی اولدی باقی امضای عاید بیکه حرر فی ایوم الثامن عشر من شهر محرم سنه خمس و اربعین و اثنین لفظ
 اگدا لری لردوم عردولنه عاید بیکه
 ایدر عردولنه عاید بیکه

HAT. 822/37386-F

See also in 3.

37386, F

10/5

HAT. 822/37386
دوئی ایلک مشو شعیله اورا دس زو فیلور همیونم ایشدر کوهرا بوان
اولدیغی و جیله مت ردوئی ایله اقره نند کور اهلوان
تخریب و ارسای اولسون

معدله کاه بود نامقانی نوجی بی فیروز نامقانی از مدینه کوهرا بوان
اولدی کونه و رود ایدین بوشون نظر معالی از مدینه کوهرا بوان
حیاتیج کور صلیب زینب ایچ کوهرا بوان
رضوه ایلی اولغ نه شیخ کوهرا بوان
رضوه ایلی حارثی حیدر
رضوه ایلی حارثی حیدر
رضوه ایلی حارثی حیدر

ولی الفخار و نوا افندم
شوق جانچی اردو سیون با فرمان عالی طلبا بالتذک مطلوب حضرت بادشا
عسکرک رباط ارشاد بدلیه سند اوله رق اکیوز کیری لیس بای غوش و ضررم
بدلیه سی کیری شیبلیک کم جعا اکیوز اللوبلی غوش تا تار قوئلریله کلوب
باله قضانه قدر عبور اتمش وار ضرورت و یوللرک فنا لغنی خدایه
خزینه فی الدوب کیروبه عود و مدلطیه به قدر وارد فی مسوع هاکری
اولوقه در حال خزینة مذکورک مدلطیه دم ملبینه آدم کونرد بزرک
کتدر علوب معدک های یوزنه صراف او بزرک قوللرینه تسلیم و توذیع قلمش
و ناقه خزینه اولوک تا تار قوللر فی استوموضات هاکرانه صله خاکسای
دو قلدنیه رومال اعزام اولمغله تقریر ندره فی محاط علم عالیدیری سوله
نوجیله امر و اوده تعلقه بود عود هتتم خبرنی هاکر لرنیم اشارت بود لعه
باشغ امر کرم ولی الفخار افندم حضرت نیکدر

لا مکتوبه خبر قضیه آلمانی خصوصاً در هر نوبه امر وارد بسینه است هائیکه منعه بوی بوی
تقاضای منفی اجرائه انبار و منفی مطاعلم ارایه تهنه هیدی بوردوقه ارفلان
حضرت و اراقه کرد

مکتوبه
تاریخ
تاریخ

۱۰/۱

سدرهٔ عالمیہ خانقاہی قادیان تہذیب

و دینو عنائیاً عالمقا دافلو ولی اللهم افهم صلوات حضرتک
 بزمن اقدم سؤق جانچی اردو سنده بقضاء لسه تقای واقع اولوک بوز فغلو معارفی سدرهٔ عالمیہ واصل
 اولی و عسکر اسلامک و مرتبوا ولی نعم افند ملک و او هوانیلک کیفیت عالی استخبا و استکنا و ایجوت
 علی العجله درت دفعه بر برینی متعاقب ارضومه تا مان بقارلش نشه ده کیلک تا مان لرین از نجانه قدر
 ماروب بیلدک فغانی ملبس ایرویه تجا و زایه میه دکت بر نغری ارضومه کیره مد کلرک صحتی و عجله
 بر مشا لنه ماش اولرغندک فربرت طرفدن پیاده سا عیار ترتیبیله اوسال اولمشیدی تاریخ عرض عبودیت
 بنی کیم مرقوم سا عیار فربرته واصل اولرک وقد محالی بروج صحیح فربرت اعیان حاجی اسکو اعنا و عبودت زیاده
 طامع اسهیل اعنا قولرینه خبر و یرمش اولغله بویکیفیت جانسور ندرجه ایروکتی مومالیم جانیه لر نیله اشو
 لیله اثنیده ساعت او عبود و رو دایرک ایکی قطعه مکتوب برنج و ما لرینی مصدق کینی حاجی عبدلی قولرینه
 ایمان مومالیبه اولرک کلش اولوک و رجه که مفریونده تفصیل و بیانک اتمالیه کیفیت حال محاط ذهن
 عما دیری بیور لعلر کیم اولرک مذکورہ لفا تقدیمه استار اولدیجی و حاجر کینه لر کیقینی قضای طرفاریم
 و کما فرج و کرجانی قضایرینه سحر لیک تقویہ و حکام و برعلک اوزده مقدم اعلرم قولرینه تا کید
 علی العجله کا قدر یاز لوب کوندرلش اولغله حاجر در مجریه لر نیله عجله حرکت ایه حکیم و نم دور کویبر
 اوزده دقت اولنر جمع انش بر ساعت اقدم قولرینه امر و اشعار بیور لقی رهجاسیله عرض حال و وقتاً اتمالیه
 قندی اولبارج ارموکوم ولی اللهم افهم سوطلم حضرتک نیکور ۱۹۲۸ ع

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین
 والصلوة والسلام
 علی من لا نبی بعده
 وعلی آله وصحبه
 وسلم

HAT. 822 / 37386 - A

die 2te Seite 3.

37386, A

1/2

سید سعید میرزا قاسم خان

ولایەت لاهور و دفتەر غنا تیاوا انھم سلطان حفر تری
دیکر عرض حال حاکیر بره بیان اولناک خصوصاً عجب بانفس حاکیری بر مقدار عسکریه تیزالدم حرکت کانی
دارد بخان قضا لریه ماروب قدرت و استحکام و یرسلت و کفار خاکسارکت گذرکا هلری سدر و سدا لیا
مرد اولند لریه معدن هایون عوالمی اکراد بدین ادا یله حملو اولرغیندم لویله وقتده معدن هایون
وسیم خزینہ سنی برآقوب کتخک مسارده اولدم معویب بالادقتضا قضاهاء مذکور و یرده لریم و اهلینہ
و بدو طرفتہ فرعون و بانو و کیفی حاکیر لریه دفتاو کا قدر مان لویب مقتدراد مارم قولری محله مقارن
اولونی محاط نھدر حکام اراری سوزلوق اولبا بے امر و کرم ولی اللھم انھم سلطان حفر تری

۱۹۶۷

بعض جواد بلر تاناد قدلری تقریردن محاط علم غالیبری سوزلوق بده کیفیت تقریرا بر خبر واحد الملشہ
قدلری محضا افادہ اولورق تقدیم عرض حاله مسارده ایلیجیم بیان و مناسب آتسه تحریک حاکیر لری
اقتنا سوزلوقی با سبب امر و ادا دہ انھم کدر

HAT. 822/37386-B

عنايتك و القبح
ارضه و مفضلتك شفقه سي مطلع
او ضرور مفتسك شفقه سي مطلع
خو ائين جمع كوفي كفا و ضرور داخل او عن ساعي جمع ايرت كسي حتمين بوكون
نه بر حرير و تلي بزم قونجی عثمان كلدی بويچم تقر بر ابد سلطانم دهانيم
فالمذوق حق و سلام ايني و به بر توفيقك انداخت اتماسی او ضاح
قلمی تسليم المیلاد ۱۲۹۲ هجری

بم عنایت کارم
طرفزدن سؤان زریف اولور ایهسه کفار خاک ارطوب دا غنن اور دینی قوردی قوی بیک
قدروار ارض و به البی ارضی ایلدی کونون جوابلر ایدر ارض و به بر کسن قالمدی عزیز اولور
جمله نزار ایلدی و صالحی پلانی ایشی اون آدم ایله قلدی بر طرفدن بر امداد قلدی الله تعالی
بز لوه یاردم ایله ایهچ معلوم اولورتن خیر دعا ایله کز سلطان

ادام
معاظی
دام

کوله عزیز و کرک و طبعی و ارض و به
دبانی بیفکانه اولورن جمله نزار ایله دکر
تفصانه

HAT. 822/37386-i

bio Diversis 2.

37386, J

$\frac{100}{2}$
2000

مودرس مسجودائی و دام بخیر کلمه برید که
 مدینه ارزنجانزه ساکن علی و اطفال و اهلگیری با جمیع کلبیس شریکوب شوید و باید آید که بوندان اقدم از منوم و با بیوردک حالوی بیاندن مستغنی اولدی و کینت بند کانه لر قز
 مقدما با حضرت خالیک حضرت ورا النبی افام اولمش اولوب یلوان یمن اقمز نه عود طین علیه حضرت با دوشاهی و طوارق علیه کفورتا نیرن با خطه هایون عنامتقون آیات سیمه اسی و اوست
 شتر ترمکانه قضا و قضا با طره فرما فرمای بیوردکس سحر کتک عدا ایله توبیه بیوردکش اولدی و کما رفاک کتک عینا نه اده تعاضا انهنزای اسپا بند سق حضرت علیه لری مدینه ارزنجان
 خاکست لری دوره و لزمه لطفه و ما جه سنده شیخ و نزلت سما و طعه مرکسی بمولاده جمله ارجوی نغمه بی شند لری سینه آن قضا سنده و مخوم و دلیری عنامتقوب کتک ایزی حضرت دخی عفا کت
 و غیره ایله ارزنجان قضا کتک شتر نغمه نیرن شیخ مامون و زندان و حمله اهل اغان اولان مرحوم دلیری کیدن اعیان اولمش درجه لرم فرزند کتک اولدی اوله و دام کتک حضرت یا دوشاهی
 و توام کتک حضرت ورا النبی اشد بلیزه هر دست ایله دعایه نمودت اولمش ارزنجانزه بیرون قدر الی سیمه طوقار وار حضرت سمدیون حاضر و اما جا اولدی نیرن تا کید لری کون مناشره
 نذا اینکریلوب بودجه لری تینه اولمش و جمله بر مویب بیورد لری سینه حرکت اوزره اولدی قلمی بزرگ خالیک ورا النبی افام ایچون حضرت ایدیک سوزجه سندی اعوم ایبردیوهو الفاسد الملکوتی
 اوله واقع الحاکم بالاله سر خالیک مودرس سینه لر نیه احم اولدی باقی امر حضرت من له الامر کدر هر فی اولمش هم مغز ایچر سنه قس و اربعین و هابین و الف

السيد الراجی کردام بخیر کلمه الحاکم
 منی ام کتک سید اله الحاکم و کتک ابرکان

HAT. 1024/42724-E

A/II/1245

42724-E.

بیوزکب آنچه نیک جانب چاکریه جنبه ایجاب چهره امور سفید بکوزنیه صرف انجمنی واهای نیک
 رحمان جرابیه دراز اول ازها و استعدا زینک اسعافیه امداد لازم زینک اجرائی امر دیگر برنطقه
 فرمانامه ریمان ری مضامین منقشی ایفاده از عاده صداقت نشا چاکری اجه مسوم اولد موئی ای طبع
 اوقی بنده ری اجزای مأموریه سفارت ضمنده واقع اولد اراده عیدیه امتثالاً سبوس اوزرنه معده همایونه
 عزیزه برتن اطفله بیفیع بر مقتضای اراده عید اطفله عوقد برله بر شلک خصلتی اذی موئی اب بنده لرته
 جانب چاکریه مخبر و سفار ائین و مشاراب صاید پائاً دیونه کابنی و امدادی بنده ری نزد کتیره بونطقه
 معده همایونه طبقه بود و اعزام خوف سلف میان محابه لرزه طرف چاکریه بولاجه مأموریه برنه موئی اولد زینک
 بره اولدیه کافه و صایای ایجاب زمام صداقت و استقامتیه حواله قنن و صید عسک بر لرسته معده زونقیف
 اخط بیوزکب آنچه نیک در بیوزکب الی ایکی بقیه نفود و انکب انجمنی ارمنده بریجه اولدنی حسب لایسلا
 مذکور الی ایکی انچه تسخیر کننده اولد و محذ اعاده و حضور نفود موقوفه نیک طرف بدکانه در ایالت خصوصی
 معده همایونه طرف نیک محتاج اولد خدی بیفانیه در رحمان جرابیه نیک حسب با عمده الامکان تبارک
 و ایجاب حاصله اقتضا ایرد محله اعطاسی خصوصی فائفاً کمزهاجی ابراهیم اغا قولدینه تحری و نیز قنن اطفله
 کافه امداد اراده ریمان زینک اجرائی مستحکم کرته چاکریم اطفله انشاء اللہ میامه انا و نور جهات کیا ایات
 سفار زینک ایفاده بزه یارای فرق و صرف نقدیه غیرت اولد و دره در و نوز لایه و امر و اراده
 سینه ملاحظه خدمان پسندیده و عازر صداقت بر کتیره ابرازینه اعتنا و دقت اولد بیفیع معضده سبوعرضه بنکام
 ترفیحه ابتدار و رفع بیگناه مرگتقاری قنن نیک ری الاصول می معلم عالم شلک چاکر پرویزی بود رفقه

او بابره و له مانده لطف و احسان حضرت موله الامیر کرد
 نیک

HAT 1033/42894

وسطاات عكرى ارضوع طرفه تقو و ارضان و برطاق قنده و سطات ايله بسقوج فغ معلومده بايوردونه قاره منى
 اولوب بايورد قلعه سنك بده و باروشنده تقيد انوش اولونجى محلاى هم و تحيب ايجن ايرك بايورد طرفه
 واره بشورون عئانه بشجافنده ورد اوونده اورا قده عانده سئانه اولونجنده عبرى بايورد اهل بيديه خيال انى
 حافظه نكته بالذات بايورد قصبه سنده جغيب سوي جكري و دروايشكاه تقريفه سئنده وى كيفت مرتبه
 تحقيقه رسين اولمك و ايشا الله تعالى قلعه بايورد و قصبه سنك اورم حضرت شيرى قوه قيه كلج ايرم
 دشمه مفور مقورون طبيعي قارى روا اولمك جغى جريته بعدد الله الملائك الطيبه سوكو على الله بايورد
 حركت ايجزده اولجه شنجوره و شمشير غزه معدديه ايله غرقه حوزده ايجزى حوصصى مقورون تاكيد اولونجى
 اولمغه ايشا الله باور توفيقه خزا و امرد حوزين جنب اطفا الدنيا صلى الله عليه وسلم ايله نيم خوز و نيمت ايره
 و ناله جنب خيز ايره حققنده نياز سنده عز اولمغه كففه مخذوليه مستوفى اولمك ادب ايت سقب ايره
 اولونجى بنى اشتباه اولمغه بئله تعالى قصبه مذكورون فتح و شيرى بسكرم و جالفه اولونجى نه و قوعال
 خلكى و جماند اينه عرض و انما اولونجى موضن اشوع ايضه نكته ايجزى تحيرينه ايزار و تقويم بشكاه مقورونى
 قلونى ايشا الله تعالى ما ظلم عالم ارضى و شيرى بايوردون ايجزى امروفتها در حوضن صدره اووكر

۹۲
 صلوات

HAT 1033/42894-B

مردم عثمانی

سزا ایما بر اینها و خطبه عطفه و توبه برای کرم افندی
 و خطبه باش بود روز هفتین تا نماندی و لومعه و بی بعد از ربع خیل انما و عوفاً اوله بنیز محمد افغا و ما طهره ایله اوج
 طبره خیرین آفتا اینجه جوادیندی حب انعامه تجزیه و تری اوله مؤمننه یوسف نفع الوجود اولون
 خیران و جسمه و تبه اولنه اعرافه اذعه اوله عیبه و تجزیه سالی و کتاب سازه ایله و دیوینتج و کفا و کمال
 و معارفه یون و یوز اوز فوسدینه معافه اوله عیبه و تجزیه سالی و کتاب سازه ایله و دیوینتج و کفا و کمال
 روی معوی کبدیه و شیخ اوله و انما اللول با جودنه و اعرافه اذعه اوله عیبه و تجزیه سالی و کتاب سازه ایله
 و سبیل المبح اهلینی درجه عقیقه نسی اولمخ اولمخینه قوه کفار بنارک قوه اسد لیسر جمله اوله ایله اوله
 جمله اوله روه انزام یوز طومخ اوله ایله نفعه اشعار اوله ایله اسکارالب ده مقصده نصدیه باری اوله روه و دوو ایله
 با جودون فتح و شجری مسالقه شفه فله صوری تجزیه باری اوله ایله صورکای دیک شفه و عقیقه و ایله
 اضداد مسره انارک اشعار اوله ایله و کینی و ادریوم جهانلک بو مولونه سالی قضایه و نصدیه خیری اشاع
 معلوم و خطبه یوز بلدی و صدقلم طفره و کینه شایه بر تجزیه اوله ایله تجزیه صعه انظار اوله ایله آقا الله انند
 اوله ایله ایله و نصدیه رولیه و اعشاره شایه بر افسار مسره بروز اوله ایله اشاعه مبارکه اوله ایله
 خیره اشاعه کلیدی لی اشاعه اوله ایله اشاعه شایه بر افسار مسره بروز اوله ایله اشاعه مبارکه اوله ایله
 معلوم و خطبه یوز بلدی و صدقلم طفره و کینه شایه بر افسار مسره بروز اوله ایله اشاعه مبارکه اوله ایله

۹۲

HAT 10.33/42894-C

مردوق قوللیردکه

مردوق قوللیردکه

ارهوی شرقه لازمه چیمه مقیم و مؤخرتیب و تسیب بودیگو دوتیود و این باروق و ادیمونا انی مندره قشک و قریه بک سنک
چقاقه و بچ قطع ملج کافه ادوینته عنایم بی شیح الینیه ارهونک اجزای اعظمی مشایخ ادره جارد و در اتر اولیج بودیته
ضدوق دک کار اولیجی محطه عالم ارای صفاتری بودلوق معیت جاکریج محشر ایدمکره نظماً هرقدر مرتبه کفایه ده اولیجی
بردار الینیه سمدیلک بک عدد جارد ارسلای منظر اراده سنه و الخیار ایدرکی استدعا موضح اشد و عقیقه هرک
تقرینه ابتدار اولیجی و هرصلح اروزنا رخصه صله الامور

Handwritten signature or mark in the center of the document.

مسد
۲۹
مذکورہ

نیز کسکس زوریت ناسی

وخطو غائبو عالمقاو اپتلا فیرداتھ ورمناو طو کیم کیراللف واکم اقم طمان سوزلی

ارهوی سرتی اچمه سندا ترتیب وارسانی اوظان مهادت جبار دهر رعدا بدوده وخی ایگون وارین باورسه ویدوز الام حذره
فشلک بالذیب مقدم کوندرلیکی وجره قی قانقلینه وضع وخیل ایله نبلق خندرونه قدر بفت وکسب اولموا دوزره
اولوب بوندر برله دخی تقویه باوری کسند و اقدار حال کیم تدرجمه و فرج لوقی نزلق ستم اولغله وایل لوزرک
استکانه اسباغ همه و عاقبه بیوریه جفته داز و طرزونه قانقل نفب اظهانه بیوریه لوقی ستمه اقتضایه زومات
بیرمیزی قیچ واهاد جرابله بیوریه رده سلاک بیکله سطنه سینه بر اوج بیوریه لوقی ستمه اقتضایه زومات
جیلان سار سوی جاک چیلانیه بیه و اسدا اقتضایه خلمه فافوهی مکندی هفتق لوقی علوقا و ابقا قندوزینه
ایماهی وکای سوزج اولدینیه سندان و مرینه طرزون اقامت ملور بیریزنه بایزید ستمی سابعه علی المیتانک
تدرک ایدر لیلی عترت کوریه بیوریه جرابله استخرا و نومه اوزره جلیب سابعه سلاک عقده ستم
علیه شاهانه سوزار سوزج و ابطرح محققه صدور بیوریه جرابله فقط شهرت هی سنجی اقتضایه اوج با اولر
سوی کترانه ده و خیار بیوریه لوقی شامل احسنه قضا رعایا ستم اولوب تجارته استانه سازه اولدین
دیبارک اولدوق عیال و اولدوقی اهاره لایعیاک و لیدر لوقی عیالک ورج ناکس مقداسید بر جوا خذ و خذ
ایلیج اولدوقی و رقم جیب برقم اسبلایه سیدس طرزه کترج اوق سیدس لوقی قوالی قضیه واقع اولدوق
رقمی اخذ و ستم اوقی رسومر باع ضحاک انما و استخرا ستمه ایلمیه برخصی و قده موقولر لوقی
حال شرح سرتیفک خندی و رضای عالی ستمی اظه جفته اولوب جفته ویداخده بظرا بالجمله زیدرک لوقی
حقیقه کینقی خطای رحمان لایه انما ستمی لوقی بر بیه و اسما بیوریه وخصی زیدرک جاب جاکر لوقی بر بیه
و توری اولوقی اقتضایه جک تبه و ناکرک ستمی لوقی اکیا کتر و کینقی خطای اصفا لایه انما و زیدرک لوقی امر و اوزره

مستحق اعطای تالیف وصول در سه قطعه او امرنامه سفاری رضایینه معتمد عالم حاکم مستقیم افسردار واری
 راضه انتهای و الفتا از زبانه داود اولاد به خصیصه نفیست بر روی مقصود او در هر خطی کالجای اصفهان از زبانه مستعد
 اولاد او جهادیه و اقداری سفید ده تقویر با روی مکنه و اقدار از یک نامه حسام علی بنده و معقبه بر روی اری
 سزاوار و بیوی با و بیوی اولاد فیضه حاکم بنو ازین از سر نو اسیا و بسا بیوی اولاد و اولاد او و از نام و بیوی با
 و دوله و العیانه معروف و زعم صحنه و عبودیت محمد رضای میر تقصای داوود از زبانه بیوی با و بر روی مقدمات ترتیب
 تکرار تکرار زبور زبانه تکرار قلمند ایکنوز و زینل با و در دیوانه حضرت ملک اولاد بیوی بر روی مقدمات ترتیب
 و سیرب افکار بر ج قطعه حضرت طو برینه مهاجره هوز طو براتی که بخدی بر اثر وجود اولاد فیضه و رودی انتظار از اولاد
 بر روی و طو برینه فایضه حاج با شایسته ای رتبه میر علی ایله اسیا و جریغ و خا از زبانه امان و شوق اولاد بیوی حلیله قطعه
 فخره و معالی قولی دخی و به مندرضا و اولاد بیوی حلیله مستفرا و اولاد بیوی نوسا بق و اولاد بیوی اصفهان بیوی حلیله
 و شکر زبانه قاصد زبانه اولاد بیوی بیانی و معالی عبد المجدد قولی بیانی بفراده و در کار اولاد بیوی حلیله قطعه
 معتمد محمد و بنواری شکر زبانه فروزاد بیوی اولاد بیوی به حاکم صدقه بیکر زبانه و حضرت حلیله معالی قولی حلیله
 و سار اولاد و بر طبعه اراده عینه با شایسته معالی قولی و لایقی اولاد طو برینه و طو برینه و اولاد بیوی حلیله
 جانب بیکی که شوق و طیفه امیر بیکر اندر اسیا و جریغ و جهاد و دعوت و اغا اولاد بیوی اولاد بیوی حلیله
 اولاد و عیال و اولاد بیوی بیانی که سار سید بر زبانه بطرفه دخی کور شد از زبانه رعایا اولاد بیوی اولاد بیوی حلیله
 اولاد زبانه دخالی و اولاد بیوی حلیله و امانت طو برینه رعایا قطعه با شکر زبانه و باباری و اناری طرفه خدی بیالیله
 کلوب اولاد بیوی المدی افاده و ابنا و بیوی معالی امیر بیکر و بنواری اولاد بیوی حلیله اراده و الفتا از زبانه
 بیکر و ابنا و اولاد بیوی حلیله و ابنا و بیوی معالی امیر بیکر و بنواری اولاد بیوی حلیله و ابنا و اولاد بیوی حلیله
 معتمد عالم اری رعایا از بیوی حلیله و ابنا و بیوی معالی امیر بیکر و بنواری اولاد بیوی حلیله و ابنا و اولاد بیوی حلیله

۱۴۹۲

HAT 1033/42894-E

تشریح کردی قتلینک بر روی میوه زینت محسن بن قتلینک در حاضره سعیدیه
مطغ

دردنو عتابلو عاقلتاو ابرتاو مزید رحمه و ذاقوا من معنی اللطف والکرم افغ

دردنو اقبال ابرق و ایت واجدول سرمدی اینه صاخ و وار و در منبر جہان تو بر اقبال واجدول معنی اقلینہ ہا اذ نوبہ انہ ہمدار و سائہ اقبالین
و ہما لرتن چاکری منلاو نیچہ کذکبہ اہیا و جریغ اوسون ایشخا اعبود بچان چاکر ایزید کہ سہ انقیح استاد بندا بولون اصفا: لرتنک
عبدملوک چاکر حلقہ کونک صلاقتہ عملوک ادرینج لوزمہ مذتبہ منہ بنطرح منجم کردی عیبیم اولون دعویہ ایم عروج و وجود و قیومہ ہنگ
نوشیمہ واجدولری ادرینہ خدیہ منہ مولیہ اوزرہ ایکہ نامہ واری راحم انتہای شہانہ ریزہ موزہب ایزہ اولون شہنہ کریمہ بنش نوزدی دسی ہر ہر ہر
رحمہ ساز بک اوقاف سندنہ اوردی نامی نام عیبیم جریغ بنطرح سلفہ سبہ تلف اولوقد و کف و کز نام دینہ میرم بر فی اہہ نفع اعلو و عارف
علیہ خسروا پشایانہ و سزا بود رہہ رنی ایتجہ شرف اتزی صحیفہ مسدود بود بولون اخصہ ایدو عشا بقون حوزہ شہنشاہ
مہجہ مسدود بود بولون ارضی وار نام جناب لعلی لری شرف لول و سائہ نسبتہ حوزہ جہان نازیر حایرہ زینہ امان وامینہ معلوم
اودینج ابقای لوازم شکر کزاد و کجوقی منمن بارکات حضرت ذہب العطایا و الامالہ دست کنای مناجات قلنہ اقلہ اوقام مفروضہ علی
عوت چاکر نامہ واجب اولون شوکلو مرہاتلو نعلو من معنی العالم بارشہ روی زویہ و خلیفہ حضرت قوال رسدہ بارشا ایشو حضرت اقبال
زوقی عوشو کونکہ و اقبال و مغلہ حضرتہ عدید حضرتہ ذوقلور بولم دعا پرہہ و راح عروجہ و اقبال اصفا نازی ادرینہ خدیہ سہ استغفار
اوزوقی کجبر رنای جمہ اقلنای شہانہ: روی سیم ہر حال اوزوقی لرتون و سیمی دونلو عثمان ہانا بنش لرتنک اروزادہ روی اوزرہ
مکون عہدہ چاکر شکر انون اولون خدمتہ منوجبہ الباہا سلطنہ سبہ ہر اقدار و نجفی دارست قید و نکال ایشو سہ خدیہ باقت
مظہر و سہم اولون معنایہ علی شہانہ: نالک ادای شکر و کجوقی موضع اشہو عظیمہ عیدیم فریضہ بنطرح تحریبہ ابتداء و شکای و ایشو
جمہانہ: نفعیم چسار اوقاف ایشو ایشو معنی عالم عادلانہ ایشو نازری بودوق مانند کجبر حبلو اولون ذوق نفع بہا رحمتہ آیہ اصفا نازی
زویہ عیبانہ اجلا و نیا بودمہ بایت و ہر حال ارزمام و رحمہ بیابانہ و دولو عتابلو مزید رحمہ و ابرتاو من معنی اللطف والکرم
افغ مطغ حضرتہ کجوقی ایشو

سید مہمیش
پاشا

HAT 1033/42894-F

تذکره سلسله فیاضی بر روی میزین معین بن قاسم فیاضی ذکر کرده است
 طبع

سوزی

دو دلو عاقلانو ابرهتاو زید رحه و زاقاو مفتح سنج اللطف و الکح افصح

دو سه اقبال ابری و ابرهت و اجلول سردی ایله سماغ و وار و در زبر جر با تقیر اقبال و اجلول مفتح نما: رینه هالذوقیه ابرهت و سابه اقبالیه
 و سابه ازین جا کردی منلاو بیجه که ترکیه ایا و جریغ اوسور ایشخان عبود جمال جا که از لرید که سه افصح آستان بلندایان اصفهان رینک
 عبود جلون جا که حلقه کجوا صندقه ملوک اوز مفتح نوزمه مذنبه و سه بنای مفتح کردی عیب و اولون و عیبیه ایلم و وجود و قیومده حکم
 نوز شمه و اجلولی اویغ خدیو سه مؤلفه اوز ره ایگده ذمه واری مرام اتقای سناه از لرید مؤلف از اولون شبنه که بیست نوزدی و سجه بره
 رحه ساز لریغ اوقه سنده اوردن نام بی نام عبیدج جریغ بنای سلطه سیه تلف و ملوقه و کف و کتاب رینه میر میرانی ایله نریغ ایشخان و عاقل
 علیه خسر و از پشایان و سزا بودیه ری ابط بر شرف اتزی صحیفه مدور بود بودی اخصه هاید عاقل تقودن حظه شهنشاهی
 مینجه مدور بود بودی ایشخان و از ناز جناب مفتح فیضی شرفه و سابه سینه حظه بر مانداری حایز ره آمان و امین به سوز
 اولون اقبال ایضی لوزم شکر کردی محمدی منمن بارگاه حظه و ذهب العطا یا و الاماله دست کنای مناجات قلنس، ازلا اوقامه مفرطه
 عیش جا که از ره واجب اولون شوکلوم ایا بلو نعتلو مفتح العالم پارسه روی زبیه و خلیفه حظه قوال سلیمه پارسا هاید حظه
 زوقی خوشنکه و اقبال و ملام حظه عید حظه زوقول بود ملام و عاز به و ایل و حظه و اقبال اصفانازی اویغ خدیو سه اشتغال
 اوز و ملام بر نمای بجه اوقیضای منما: زری سوسی بر همان اوزون لایزون ایسی دو ذوق و عفتان باشا بیست لریک امر و اراده زوقی اوزره
 مودون عریضه جا که مفتح انذل اولون خدمه مستوجب الباهایه سلطه سیه و بد اقدار و اینه جفی وارست قید اشکال ایشخان مدید بیاضت
 ملام و شمول اوز مفتح علیه عیاشا هانک اوی شکر محمدی موضح اشبو حظه عبودیه رفیقه بنای تحیر: ایتلد و کجای و ایضی
 چما: زری نقدیه اجسار اوقند ایشخان ملام عاقل و مفتح انذاری بیوروق مانند کج حبه اولون ذوق ملام و رحه ایام اصفانازی
 زوق عبیدانه ابر و ایام بود ملام بیست و هجالت اوز زمانه و رحه بیایامه و ذوق عاقلانو زید رحه و ابرهتاو مفتح سنج اللطف و الکح
 افصح مفتح حظه کجوا

سوزی
 طبع

HAT 1033/42894-F

دولتد عتایا ایتلو مرضو دایم کتیلورد داکتر فیم حفری
 بیک کتیلورد برعدرتی وکانه خوب ودرمان وسائیلاندا علما ایکی دفعه طایه ریک
 روسیه لیه شیم اولدجه کونک اولدوشی کونک لایق کانه مرماه ولدولت وولود ووجاه
 وسائیلیا اولونور کونک مندره حمدالله ودرعا با ورتیحی قرینه جب ایضا قرقر کورون مولودو
 اولدی بوخوردوشمنده انصف جنابیزیک بوراده اولدی جنرالده اولدوشنک نفا ایساییزیک
 بوراده رایضاح ویتضیل جوریددی روزیک کونک فرایین اصلد لایق باشی حایظا غایب ریک
 میانزیه تسایر جوریدتی بایله بوخصوص مستانک اهریک مقصداشده دت ایله لایم وده
 ایدوکتیسی جنرال مریمه ایله عیالاندا دوقان وکتوب وکوردی عیال برل مدق مرقومده ارتقیدتی
 اهریک وکوردی برعدرتی ایله ایکی هابینه مالیک ناک شیمنده برقصه مصلحتی لایق طایه
 عیدلرینه بیل ولسن قلمی خوصوصی حادی شقیق هرورایون فرایین لایق و مویشجه
 ارنامه سانک و لایق بیری مضامین لایق قرینه ازهار نیکیم ایسدر ناموردو عیال بریزیک
 نزدیکیه دودونیک فریخی کونک قلمه مرقوم هرور و جنرال موکولایله کوردی شایه
 سانک انکر انصف جنابیزیک کتوب ورتیحی و برجه ایضه کتوم مرقوم ناک اوقیر
 ایکی دفعه طایه هابینه ایسوجازی اولدیک اولدورتی عیال شیمه کوی روسیه لایق شیم
 اولدی ترجمیلو معاً ایضا ایسین سنعاندا لایق ایله برجه باصت کتوم مرقوم ناک
 بوکوردی کتیلوردی خوصوصی ساغرت اولونتی دککالیه بوکوردی خوب ودرمان و زلفا و لایق
 سانک لایق دیکورونق نفعه دامال و لایق اهلانک وخی جب لایق ایساییلایق
 عی و خیر و بیک مصلحت مع قدرت ایسک اهریک بیلدا اولغیه کوردی و لایق
 شکی بودقده دودون عیال کتیلوردی نفا تقیم قلمی انک الله ای منظور عالی
 جورودتی اولیابه وهر صانه امر و فریاد هریرده من لا اولور کور

HAT. 1075/43938-j

43938-j

62. 1079/43962 – Sədrəzəmədən Rəşid Məhəmməd paşaya gələn məktub.
24.09.1829

43962

بیرضالی

کاجا محمد پیرین قاضی ساریلو مکتوب فریاد
فریاد فریاد فریاد فریاد
فریاد فریاد فریاد فریاد

فریاد

فریاد

HAT 1079/43962

1

سعادتی کرمتو مرؤلو فرزند شرف نظام حضرتی

اورندہ اورندہ مرضی اختیار مواد صالحہ فی روسیہ نامور لہ بلہ بالمداکرہ اعطایا بیدلہ رخصت عالی بہ منی اساس قطع و تکرار
 مبادلہ اومتی و عمدہ قریب تقدیر بقامہ لک دخی مبارک سی عمرہ سی کشی اولدیندن اروی ہا بونک دخی نو بولہ حرکت اعمی
 لوزم کلہ صلی ارادہ سینی بونڈ بولہ مذاکرہ جو بیدلہ رخصت بالاطراف اروی ہا بونڈ جانڈ اشعار جو بیدلہ دخی درکار ابرہ معلوم عالی دخی
 جو بیدلہ دخی و جہد شغیر مدخر ذہنہ من اولیہ روفہ ہذا بر بالادقام طرہوی و جوار فضائل و نہ جب ابلہ اداک ارفع ابلہ دخی
 ایلر دخی قش اولد صیلہ اروی ہا بونڈ شغیر فالوہ اجاب ایلر بر ذہنہ نفی مادہی کو بولرک ضرورت و مضابطہ حکیم کی بر ابرہ
 و بلخصی روسیہ بونک اورندہ و حوالہ سنی سبیلہ کافہ رعایا شیرینہ لک طور لری دکشوش و اورندہ و اطراف قضایا
 اولدہ روسیہ نامور لہ بیتوا اولدہ روفہ فلونک صافتی سلح و فلونک روی جاریہ و کولسی و جہانہ لری نفسی و بطن
 رعایا دخی بلرہ سلح طاقوب قضا و نواحی و قرابہ ہجیم و اموال اسلامی بقا و شارتہ اطالہ صحت شوم ابلہ اهل اسلامی مضر
 و دلریش ایلک اولدیندن ادا شائہ تعالی اورندہ و حوالہ سنی روسیہ لوقا نصیب کند کد کد کد اورندہ رعایا بونڈ کرک اورندہ
 و کرک جوار قضا و نواحی و قرابہ کد کد کد اسلام کجیمی ضمیرنی اوعایہ کجیمی دخی مضر درونی اولدہ نصایغی ابرہ لوقا نصیب
 و جوار جابک رعایانک بود جہلہ اور لریہ و ارفع مضر کوزیکہ بنا شغی بہ مناسب محافظہ بر اعجلہ روفہ مخلصانک اورندہ
 بر شغیر دخی نعرہ لہ طوعی عن غیرہ حالو و استقبالی فوائد و محنت اولدیننی معنی ابرہا مرضی اختیار فادہ اجتنی اولدنی
 بودقہ اورندہ دخی عودت ایلر کد از غلو اغانک تقریر ندم مفہم و اشکار اولوب کرک بو خصوص و کرک سائر لوب و نظر اولدنی
 مواد نامور لہ اختیار لریہ لری المذاکرہ واقعا اروی ہا بونڈ شغیر ادارہ اولدہ بہ جفندہ بنقہ حساب المصلحہ شو کونلہ رعایا
 انجیلہ لک ایلرودہ اقتضائہ بافقہ اورندہ شہدیک تأسیس ایسبانک اجراسی مناسب اولدیننہ و سعادت و وصیہ بان حضرتی
 نوبدی ایضاعہ مقدر و دیریت و حقیقت بیدہی و باہر اولدہ و زرای عظام کوئن علیہ دخی اولدہ معیت اروی ہا بونڈ بولدیننہ بنا
 مشاہدہ و تدری معینہ میرالوی سعادتہ بلک قوم از سنہ بولناہ دخت و میرالوی احمد بلک قوم از سنہ بولناہ دخی طابورک

درت طاہوری و مقدار کفایت طوب و طویحی و مہمت و یرید رک شفی محافظہ سہ برافتمہ و لفا ارسال سوی والاری قلناہ
 و قدرت معان سہدی بیورید جفی اوزرہ بوندہ بولہ ابلقو عکراستخدی بہرہم ہا میری بی منفرم اولد خندہ بونلک
 کز شہ ماہہری بدربنہ اعطا ایلہ بیکولی محافظہ سہ بونناہ کرک بیارہ و کرک سواری بہ رخصت و یریلوب البعم بیکولیج یکیشی
 طوسودہ اغا قومانہ سہ درت بلوک منصورہ موجود اولوبہ ارہوی ہلوزن طاہورلر دیز ضایح ایکی بلوک صعا فوجہ ناہری
 ویکچی اعیانی منصورہ سی و یریلوک بزم ناند منصورہ مز اولد بوندہ بونلر بیکولی بہ ارسال ایلہ جملہ سی برطاہورہ بلوغ ایچودہ
 نقصانی اولوظنہ تدارک و کمال قدرتہ شمد بلک امری محافظہ سہ بونناہ ایلقو سواری دیارہ دخی رخصت و یریلوب
 یانلوہ و رشوی محافظی سعادتو ندرانہ یا نا حفرلری معینہ بونناہ ایلقو سواری دیارہ دخی رخصت و یریلوب
 یرلر نہ ہم اورانک محافظہ سہ بونلوہ و ہم بشلوب کندرلر نہ و صیوانلر نہ با قدرتہ اوزرہ یکیشی سعید میرزا معینہ بونلوہ
 سواری طاہوری رشوی بہ ارسال نونوہ و رشوی محافظہ سہ بونناہ نصیعام عکری ہورک و عملانہ مقلودن اولد فرست
 مقلود اولوہ ابلقو طاقم بہ بولرہ دخی رخصت و یریلوب رشوی دخی موی الہ احمد بلک بورام فالوجہ درت طاہورلر نہ بونلوہ
 برطاہوری ایلہ مقبجہ بانقانک اوت بونلر نہ کوندریلوب طاقی طاغلیبی رویت افغان سواری یکیشی محمد علی اغا جازوئی
 نقرانی رشوی و صوابسی اہال بندر اطرہ البہ بونلر و ظنلر نہ کلوجہ صغہ جھارلر نہ اوتوہ بریح اولوہ نقرانی طویلہ رشوام
 و کمال اہمک اوزرہ یکیشی سومی الہ عاکر موجود سہ رشوی کوندرلک و عینہ نغانی سترہ بیارہ طاہورلری ایچودنہ حقیقہ قدرتہ
 بودضہ یرید جلک بیارہ طاہوری النعمہ و ارہوی ہا بونلر نہ بونناہ عاکر منصورہ طاہورلر نہ طرنوی نریندہ نظم افغان یکیشی
 بکارتی و ایوبہ اغا قوزغ لریخ اولوہ ایکی طاہورک اکثر نقرانی طرنوی اولوب ابتدای سفر ہا بونلر نہ و استقام اولنر نہ بعضی
 کندی یرلر نقرات قریبتہ جہتہ ممکنہ کیروب احتفا ایلمتی و تصور فلانلری دخی مصالحہ نلک انفرادی شابعہ سیلہ
 ارزدی وطنہ ایلمکہ یا شہرشی اولد قندرنہ شوقیت ایچیش اوج درت آئی ممکنہ قوم و قبیلہ لرلی کورمک اوزرہ ساعدہ قنتمتی
 یکیشی سیدی افادہ و جانتی اولوب برومہ محرر عابانک اولد نقرانی روایت ایلمتی و طرنوی فضاسی ابر کتر عاباد نہ عیبت
 یرلر ایلمہ حسینلہ عاکر منصورہ ناہری و ارہوی ہلوزن و قدرتی غناو اونی طرفنہ مدیر تعیینلہ ذکر افغان طاہورلر نہ ذری
 و نقصانلری قضا مزبور طرفنہ کمال و اولر ہا ترہ بہ اولدہ بوریلر ابرہ ارسال نونوہ شریبلہ ممکنہ شوقیت اقامہ لرینہ

1111T 1079/43362

مساعده بوردی یعنی حالد هم نفرت مرقدنك استعاری حاصل ایش و هم رعایانك شواید و نفوس نفی و فتح نصا: مذکور بران
 عسکر بولمنی اولدره ای طرفداری محسانی موجب اولدیفندن موافق اولم: سنیایر بولمرتله اجرانلقوه و سباهی نظام سوا بیلرندنه
 عصمت یك بزوری قومانع سنه اطعنا الحاله هنج ارقوی هارایونج بولنانه برطابور سوا ای بندگشقر هوبند نبرو استخلام اولدره هوبیزه
 و سعلرقه حیاشنی و ایلر طوز بریری قالمش اولدیفندن بولره مملکتینه کتمک اولره نظا ملرینه نظیقاً خصت اعطای مناسبیر
 عطفونو سسکر یا شا حضرتلری بدو مزایله مذاکره و نظای فیودینه مراجعت اولدره بولوزع ناظر موسی الیه معرفتله ضابطانه و نفرتله
 تبلیغ و تفریح ایشک اولره تعلیمات اسیایله نفرت مرقدیه خصت اعطا بویونه وانشا: الله تعالی تخلیه مادهی حاصل اولدره
 هر دو جمله غیبت و بران نفی مشهور اولدره میریزندن طاهر یا شا معینه طوجخانه طابوری و بریلرک وارنه محافظه سه تمیسه ایتمی
 و الحاله هنج امور محافظه استفاده العوبر ارقوی هارایونج میریزندن صالح یا شا و حسد یا شا و درگاه عالی قوی باشیزدن صرفی اوله
 عبداللهاغا و قریبه لی یوسف اغا و کجوزاندن قره غول اغاسی حمیره اغایله عارف اغا معبود و خرسوه و کوسنجه و ماییم
 و طویلی و اساقبی قلعلرینک حال و هیندری نامعلوم اولدره محافظه یعنی اولم بوردی یعنی حالق بولردن و سازنساب اولدرن
 بالجه و خصوصیات مذکوره نیز اولدره بورام بالاجرامت ایه صیه یا شا حضرتلری معینه و بریلرک جک طوب و طویلی و مهادتیه
 برابر استصحاب اولدره جک شیلرک و صبا الحال شمدیلک نقل اولدره سوب اولدره استانبه جلب الحق اولدره شعی خصه سنه
 توفیق قدسه ضیام و مهادت سازه نك و قتری بوندن صکره نامورلری معرفتله تنظیم و ارال قلعق و بوضونه کوره بورام قالدیه
 و نامورلر صفار دن ماعدا قصور عاکر مضموع طابورلری ابله ارقوی هوبیزه بالاستصحاب بمنه تعالی ایلرودم اولدره به کیلیک اولدره
 شمدینن شغره لره طوغری توجه رعیت الخضره صورتلری درسیانه و مذاکره ایتمی ایشم ذات اولدری و فی ایجابات حالیدی
 لوزیر کتلمرایله بالذکره نوجمله حرکت ایتمه مناسبیر سبباً سوی ضالصانه مزه خیر و اشارت و الحاله هنج ارقوی هوبیزه خرنه سنه
 اقیه اولدره البقلو طاقک و فی دخی گذشته ماهیلرینک اعطانه متوقف اولدیفنه و ماهیلری کیفیتی و فنونذکوره در معلوم
 کینا و اقیه نك ارسالهت و مسامت بوردی سابقه قائم فی الصلوه خیر و فریاشاه: ناری مرتبه بوردی فنونذکوره ادشا: الله تعالی

لاه

سعادتمند مروند دافشو وادشایر سید محمد آغا حاجی علی گشتی حضرت

همیشه خدا ناسخ برکنده امانت اولکن ادهیسی خود شنا و دریدر که بزم کعبه شریک با بیعد د
طرفه که کفاد خاکار روح احوالده سندان بیدر یلو دلیس بقدر قلم ناله بدند بی تعجب ایلش ایدی
شعی المذکره او طرفه بوزد بی کبی قلعه تعمیر ایلد و طری بربری یقیدی و قلعه مقده فی یکی منزل طوی و ارایدی
اندری اضر و نه کوندورب کندی طوبی بی دفعه شهره مقصد قوروق نام محله کوندوروی و شهریه دعا پانسی اضر و نه
کوندوروی و اور دوسی دفعی قضیه اوج ساعت قدری بیعدرض فام قریه لیس او ننده ایکی بیله قدر قورغان کوندوروی
بوم صالی تحسیر او ننده اودنی معلوم اولدق و زاده دفعی نکره شهره کعبه اودریس اشعار و نودر پاسکادج
دفعی مرد اولش بیعدر اضر و نه هواد ختم سکون بیدریس بقدره قانچ شفق کونم درود اضر و نه دم کلوب نصیر سی
وانه پاشای و مصطفی پاشا کلوب حسن قلم سنی الدیلر اضر و نه او واسنت عالی دفعی بیعدر نمازات اینله دیلر بودعی بودیم
بوتنا و در کبک دفعی طرفه واره لم نکره رای مناسب بیعدر یولیم تحسیر بیعدر کبک دفعی طرفه بیعدر اولدنی بیعدر
بودن طرفه ایلد و کبک نکره ادهای ایوم زاده حسنه عافی نو قلله کوندور و در کبک بود طرفه بیعدر اولدنی بیعدر بود طرفه کبک
بویلمه صلوح هر طرفی بیعدر دفعی نکره تحسیر بیعدر ایشاء الله الرحمن تطولکتر ویم اوزره بر قدم فرم واره صورتهای
عینی و خانلری بیعدر دفعی عیبی هله قائم دکیسه طرفه شنا و در کبک خاطر دنده عیم فراموشلری نایدون شنا و در کبک

حاجی
محمد آغا
حاجی
محمد آغا
حاجی
محمد آغا

HAT 1033/42894-K

42894-K

INC

2000
2000

Handwritten notes in Arabic script, including the word "مكتبة" (Library) and "الكتاب" (The book).

تاریخ
۱۸۲۹
۱۰ اکتوبر

بیت

۱۸۲۹

42894 - L

مبارک خانهای دینخواه، عثمان
بنده کا، ندر روح

با طوم اعیانی ارکادیه و کتبه
مکتوب

۱۸۲۹

HAT 1033/42894-L - 1

دو تلو معنا باو و دتلاو مرصتاو دتعم کتدایم و کلمع اذقم عطا حفزری
 ایو عامه ربیو او و بیلک بقعی بیع برینه کف عطوفتو اجد باشا بر و دیگر حفزری طرفینه
 بو طرفنده اکاه اکتعم او ذره بر قطعه شخه کلدی عبدالقادر اعا طرفه کوندری کفاد کفاد
 اجادده شاد ایم لک قوناغه قدر کلیناو برینب ایله کلش بیان قدری محارجه مرد
 ایشی روزه اکر و هم سنی طی بلویضه قوناغه اعراد ایمنی اکیوز کله النملی دورت
 طبعه المئی بریناوه بر کتده اولر و عونه عنایه یاری کندی سنورینه قدر جقارش
 ایوم خالص و فیقید به فیض و نصیر ایشی حدانم اوجا حکم سلوم بر کرده دایر
 جزایانه شهید ویرانی اولر و داسنی بر اقیه سنورینه شادایله کیدویس اقدام او ذره
 اظیفق قریب اولوانه بریناوه حکوم من تخصیصه ایله جمدوز باطومر اینه
 اشاد بعد مایله کیفیه صحیحی در خاکهای و نفا، زینر افاده ازع اظیفیه ساقنده
 زاده بکذا اعا قولری عودیه ایدر لیکه باره عصمان بنده کایم تحریز جرسه قدری
 اندک کتلا و کله مرقوم قولری قدر بزرگه معامه دتعم قدری سو روزه باغ اروزان
 لطف و احسانه دو تلو معنا باو و دتلاو مرصتاو دتعم اذقم عطا

علی
 عبدالقادر
 کفاد
 کفاد
 کفاد

HAT. 1033/42894 - L

$\frac{10}{20}$

2000

100

42894-2

نقائى
مستنه

عالمى سركونلارنىڭ سول اهل بجرى ساھ و جانب سرتى
دوائى باھرىلىقائى ابلالت طرزوف
دوئنا و عيانتا دو مروئنا و مرھنا و
و سىللىم كادىم ائىم سىللىم
مىزىنلىك ھاكاى
عادلرئى بىضه
خاكرىد
دوئ

سولى نىقى ابدى بائان دىن دوو دىن
مكتوب

اوليه
عندى بىضه باء و سول باء
مقدون بىضه باء

HAT. 1085/44171-F 1

مرحمتکامایه برود اوج انعام ارقم سلطنت حضرت

دستگاه دولت و قال ابری بر صانع اولی و سوره عریفه عظیم بود که بود الینک خود ذات جبرئیل سوره سوال و اولی که بود
بودند ارقم ابرهیم او عدلی کو نزدیک موش فصبه ای اهل ایل بی در سبه لوظن بیعت انبیر بود بو اثناده مبرو علی با برید
والشکر و در یاد همه و خاور سجا علی بن اولاد در سبه نودسه اوج بیک در عابا با ایل جمعاً بتی بیک مسلح کادر
و بری باره طوب ایل موش صحرا سینه کلوب سنجب اولیگز اورد عتباری جنبه لری دخی موش و جو ریمه دوق بست
مسافه ده اولد یغینه اولاد و عبا لای بی بو کلوب موش جو در نه بر مقدر بعید اولای مناب کور با بوب تحبلا بو کلاب
ناحیه سه نزول اولوب و حیدر ناو قیم اعاف اولدی عکایم غسبند کانه مطلوب اولی موش اولوب کلایم تا سجزه
اولاد عتبار ایل مجردی کرا بوب موش صحرا سینه کیدوب در سبه لونک اوزرینه هابول بوللو محاربه به شروع
اولدنی و اعای مرقم کلایم بیه کنده عتبار ایل هابول انمکده خالی و طبعه هیز بیانی و اکثر عتبار اولدی
غنتا و فنی نغزب انمکده اوج یغینه بر قله بری نصیبه بوردار ایل مستخرج البان بورداری دجه و بوردیم سینه لک
قوزلک بنا و غنر اولدیغی خصوصاتی اشعار و افاده نه مساعده سینه لری مبدول بو رطوعه دایمده و هر حال
خدمات حصه با کشتی و حقیقت الفیقه جاده نیمه بیله دور و دروغ اولیغیه بیجی دایمده امر و نه حرمه نزل الامر کرد
دوند اوج الفیحه الحاج حسد بت ارقم بر در حرمه نزل قیو حیا کتدی صالح اعاف اولدی لای ذی بالعبه معاد مبدل تقیرینه اعصاب
عالم لری مبدول بوردیوه دجا و بنا ز بند کانه مدر ارقم

HAT. 1085 / 44171-F

2

معروض قولم برورد
 موصی نصحتی عادیلی ایله باشا بندطریق طرفینه بیج افراک اولموقدورنمی ناریچکه موصی ورددایدیه خیرلی ماننده موصی ابراهیم پاشا نهم فیث اولغی
 مقدهما روسیه لورقنه ارسل دومین اهلبشی بیعت ایندیریش ابویک هرینه میرمرفوع بایزید والش کرد دییاریه و خاموسنی قوزیه اولانه روسیه لوع کزنه
 ویرلور عا پاسنده بسببک مقدر عسکر و بویک طوعا بایله موصی عیونیه بای انداز اولدقارنیه شی پاشای موغلیله دئی معین اولانه ارکاد و عشارینی اویچ
 بوکلانه ناهیه شنه نزول اولموقری و شادقی قریب اولدینشنه برمناب گلده ششما انکمنده برادری سوی جا کریمه کوندرم اولدینی خیرانه مودوده مانلرت
 مستباه اولویچ وارنر و مویس والسی عطف و قوسه پاشا حضرت بزرگ تیره دیر کتدی دئی بو ائاده پاشای موغلی پاشا نوزده یوشم اولمقله ناریکنده اوت
 درمه کورده مقیم روسیه لوعسکر موصی رفول ایله استیلا ایلیکینی تغییر ایدر روسیه طرفینه بو موقله معامله خصمانه مفاصلع وصاله اولدینی اشکار ایتسه
 دوله عیله ایله روسیه دولتی نیز عقد صلحه اولویچ ترک حکم نه خصمانه قندیقی و بوکا شفع و صابا و تیر پانه بنه طرفه کچیرنه راس حدودده اولانه
 میر و یانه و امر و مانویره سانجه پانکته افاده اولدینی شادو پاشای موغلیله دئی مکتوب خیر و مخلص اولموقری ایله پاشا و عیاله بیست و بیست قلمون ایتسه روسیه لوعسکر پاشا
 اولدینی کلیم و بجا دوزی هنر صلحه و دوا دل اولدینی قرینه خالده نمایانه و بو صلحه دله صلحه بوکونده صلحه ندله اقتضا ایتمک ایدوک استعلاج اولموقری و عیاله بو کیفیت اولموقری
 اولانه انشد با سوچ جناله طرفه جا کر برنه با نیش و عقد صلحه دله صلحه بوکونده صلحه ندله اقتضا ایتمک ایدوک استعلاج اولموقری و عیاله بو کیفیت اولموقری
 نکایا و صیانه لینه انما اولدینیقی و پاشای موغلیله دئی بیج قریشا رخا کسبه ذکر اولموقری ناهیه به نقل بکلله مستباه لانه انمانه مساعد اولموقری معاونه
 هایدیه وضا لرنه برمناب کلیم خصص قندیقی نصیحه کرده جاکی اولموقری ایجاب واقعتی بوند صلحه عین و اننا قندیقی و پاشای موغلی پاشا وارد اولدیه خیرلی
 نظرد نظر کیم اثر و تاثیر بوردی بویکه نایم مستگاه اصفا ندری قندیقی موضنده عربینه جاکی خیرینه اجساد و نیشدر ادیبای و ده خالده امر و قلمه موفرد بر راز کوز

اسلامی
 س

HAT- 1085/44171-G

بکرایه ک جنرالک و بدیکل سناک نومویر چوید

«لینیه فینیه بیه منقده مصالعه برنامہ نفضتی و در اولو صدر اعظم و دستور عقلم باج هیلدشتو غراف ریج
ژا بالفاکی میاتک قرار داره اولان عهود و شرط موچی اشوتار نشیه اولک اولوزنجی کونست برکوک قلمسک
خلیسی و در سیکریتسلی حضوره مبارت و ایچی به لریم برقیوی روسیه و ونک عسکرینک ضبط اولوب جمع اولوب
و حیضانی و مهمات جریسک و بالجه مال و اشانک و اهالی و سکندریه اهل اسلام اولارک نقل و تحلیم صلحی
مبارت اولدو بیخیمه و در کیمه دیر کیمه فطنه مانور و اولو کولیک اولان شاجنا بلی اشورینک برآده قریم ضامیند برآوند
جدد اقرام و تحلیم اولان مشروط اولان و عهده در مقدم کیمه و نظیمه بیل جدید و عهد ما اعلام ایچ جکاتور اولدو بیخیمه و
اشوتار سنجبر و اضا اولدی کیر آغ ۱۸۲۹ قشربا اول کسک در کورس برکوک

1

مردود سادو مودنو اصحاب الفتح وزیر حسین گشاه حضرتی

دولتیه تخمیه بینج بتمنا عقد اخطاه مصالیه نلیک ایجاب ایدیکی وجه اودره جناب شیریدریه نظیمی اقضا ایرت
بعض مداد و خصوماتک مذکوریه بکشنه شروع ایترونه اول جناب شیریدری کی انوار درایت و حقانیت ایله سنجلی
و خصمانه حیث منان و مردودکاریه متعانی بر ذات ستوده صفقات ایله عقد روابط ایکنده حاصل اولد
مردودنی اشاد و بیانه مبادرت ایدوج جانب شروع سرعک نقلت امدوی عهده نیافت وزیریدریه محول اولد لیدنرو
قتب ایدیکری عاقله حرکتی و مدبرانه ترتیبانده نلی ذائق اولدیریه اعتبار و احتیاط خاصانده می بوجه شام
جذب و تحقیق کرده، ثنا و دانم اوزره عبادالالهلی محبت و اخلاصا سارینی جذب ایدیکری وارسته، قید و اشتباهه
مخالفت ضعیف مدترکه مصائب و ذناب متنوعه فی ستمزم اولدنه جنلیک و قتالیه ایجاب ایدیکی حرکت خصمانه فی
بربریزه اجرا ایدیره دوی مراد نعب و محنت محاربه فی هکدیکین درکاردر اما اولدنه که مصالیه خیریه نلیک انعقاد
ایله اشبوه خوزیر مجاد دوت انتها بولدی و ایکی عظیمتو یاد شاهلرمز جینارده روابط حسب مولدات و مصافات
کادول مستقر اولدی بزم و فی بنیزده علوییه و دو استدری استیصال و استکمال لذایذ به متلفذ اولمز دوزیر
اشبوه ذریله: مولدات و رسمه معاشرت و دولتیه تخمیه نلیک تبعه و دعایا سنه ضعیف نولم اولدسه و عبرت و بدو وجهه رسمه حال
ورفاه عامه نلیک اذیدیا دنه مدار و انت اولدنه انطا الزیم دنه موقل و مستعادم جناب شیریدریه بوزنله اولج
رف دولتیه دنه اولک اخطاه اودنه عهده نامه سنک مود و شروطی مطوق نیجه اناطولی طرفن کاسه اولوج دولتیه
دو و سیمی اقضا ایدرم ممالکک نزدیکاً تخمیه می بدو نلیک مودریه سلطنت سیدایله بالذکره موضوعی بر معاهده ایله نظیم
ایتمک صورتی بو عملصاریه اها له و تفویض اولدنی معام و وزیریدری اولشور بو تقدیرجه قلمه انانه اشبو
معاهده نلیک بر قطعه صورتی جانب شیریدریه اولک اوزی وقایع سابقه به داتر بنیاز مرده هرگونه مباحثاتک

ان دفاعی ایبه طرفه نافع و مقبول او بود بر رابطه و نظام ملک استبقای ضمنه اشباده نای و ضعیف هتای
اوصای اماندر به عوالی مالکین تخلیه میباید تصدیق نامه در اوج ای ملک براء او نفعه او زده و بطور
اولین در کار در مختصر کتب اشب و شرط او بود در نه اوجه اخسجه یا شالنه تابع اولتی وزیرمانه واسب
و قدر توغ و بیابورد قضا رینی و موش ایالتی جناب شیریدینه در دو نیم ایدم معاهده مذکوره ماننده قرع علم
وزیریدری اولور سار قضا رینی و موش ایالتی تخلیه و تسلیم ایملکه در وجه زنده اشکار ایدم آنچه مدسملک شدند نه نای
الحاقه هت عاکرک هر کونده حرکتی قومه انغایه صغر و شوار اولونی و در سب عاکرک بولند قری کلدره و ایالت
و خصها ارض و مع جمع و دهاد اولونی او بود کلیت و ذخایری و مهمات حربیه ملک اولور صوغا اولور و اونه به
فعلی حکما تره اولونی جناب دونترینه و موش غیر ضعیف ارض و موش نهرینی بلام مال تخلیه ایملک ارض و سنده اولونی
ایستاده حق و انصافه مبنی اولور اشب اسباب قویه و نه نای عاکرکی ارض و موش شیرینک تخلیه می و دونترینه
مع هذا مختصری و حق و مال ساعده ایچیکه کوره کلله اول بهارده ارض و موش شیرینک فقرای و عینی حقارنده حمایت و صیانت
تبعی ایدم جناب شیریدینه و عهد و تمیز ایدم بوزنه بشفق بیدلینک فقرای و عینی حقارنده حمایت و صیانت
دوندی و دهانده اسد و اسبابی اسبابک استیصاله همه شیریدری ببدول و بدیرین اوردجینی و موش کصانم
اولنعه طرفه بوبابده التماس اولنعه ذوابدونه عد اولنجه حتی کشخانه دعایانه تسبیح اولنعه صیانت و موش
فقرای و دیری و خصها اولنعه ضایق موش بولیدینک مظهر رعایت و انصاف شیریدری ایلمی کفیتاری بوبابده مجبول
اولد قری جده عدات و حقانیتیه دلیل کایدر معیت هانصانه مه ملور اولور و تبناو جنرال اولنقه لی بارفام
اولی ایچیکری عاقبتو فاتح اتدینک طود و حرکت عاقلانه سنده در وجه زنده موش و موش اولنجه حقیق هر حالده ه
میل و مجتبی و جذب ایچیکنده بعض مواد دیگرک مذاکره سی و طرف وزیریدینه اشغاری ضمنه موش ایله
فاتح اتدینک کدر انصافه طرف ثنا و دانمه اریکنه همه بیور لینی حالده قومه انغایه موشوکه باعث اولدجینی

HAT 1048/43240-H

و بلا درود ذکر اقطاب معاهده منفرده نایب معادین جناب شیریدریه بالذکر مبادله فی خصوصه نمود اودیه ناقصه و در
 اوده قاره مجله می شود که نیز قدس شرف بود فیه مخصوصاً جانب شیریدریه از آنکه اولی و حقیق کسره هندی بدین طرف نشا و دیدیه
 اول و در مقدمه محبت و مولود و اثر و یادگار اولی و اوزره جناب شیریدریه اسباب اقطاب هدیه خالصانه مایه قبول و وندی
 تدبیر بود و مکتب اولی بیانیه اشو خالصانه تحیر و تسبیح اولی قریه علم شیریدری اولی و در وقت بوندیه بدیه طرف نشا و دیدیه
 در جبهات و دونه و تحیرات سامیه لریه یاد و تذکاره هندی مکتب خالص و دید

عبدالله
 عوان ناسکیم ده ایران
 عبدالاسد و همکار
 دولت تبریز

Teakono, uend zougis.
 Teopad Akhromms Prof d'Armenian Spoken

43240-H

۱۸۵

توقان

مدیر شرفه جانی بر عسکری و طریز و دایسی دولت
سعادتی و موذنی و اصحابی و وزیر عدلیه
عثمانه پاشا و قاضی کبیر و دوتربنه
۱۲۶۴

43240-H

ارض و مدینه اوتو با یکدیگر عدال انضاف و دایره
طریقہ فوجیہ قیاز فوجیہ بیله و روح ادر
فوجیہ ادر

HAT 1048/43240-H

2

مقام دباستیا ایله کئیوز دایرله قورقونموشو بی شه کافین اولک طقوزی نایغلموش و سید روزن ناموی اولرین لایق زهیدیه
نظیرک ترجمه سید

رویه ایمیلور و سنا دایرله زنده معلور اولموشا اوله قان حیزلی جانب حضرت دباستیا ایله بروم لایق فایده مبادرت ایدر که رویمکری حکم
عقبده عیروه صوالسی رعایای حضرت تعیبات و قورق کلمه و حق عیروه قورق باستیا صین اولموش و ضایع نملکت بود و سینه
مقدایه استاد لرین صدر قورق باستیا رویمکری لایق بودله قورق نر طرلابه تا و ب ایله حکم برنجی عیله سولیم اولرین قورق باستیا لایق
طرف نر اخبار اولموشه بودله اصل سابقه لایق عورق معاهد نیک اولر و عیله ماریه ای مفقود ک نیات عیله سولیم و موضراً
میر سولیم لایق عیله دباستیا لایق خطاباً اصل سولیم لایق نامه استر لایق سولیم ارادت سه طرفه با شایع عورق اولر ق
تعیبات مذکور عیروه ضایع لایق عورق نر لایق اولموشه قیبا و کاملا تعیباتی سولیم لایق مابکر دولت عیله سولیم فایده کاتب
ایله حکم لایق اولموشه اوله قان حیزلی سولیم عیروه قورق باستیا دعایایله صوالسی رعایای سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق
تأسیه اولموشه و ارمالی مذکور لایق سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق
دباستیا ایله نفیضه مساعت استیج اولرین لایق درکار اولرین عیله سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق سولیم لایق

HAT 1035/42930-B

مقام دیانتی، این کلموز دایم قفوز ستمسوی شکر کافرم اولان قفوزی نایجله موخ روسیه دولتی ماموری اولوق لاریز قفوز
وضع تفریک ترمسید

اورده وصولی رعایا اینک عیای عقیلی بله نایجله قفوز دایم مقرب عیال ما بنا اولانک لاریز اولی اصلد روسیا بولمک ایچک
روسیا بیلطوق جبار بولک نبره مسعود لاریز ده قاده خبر لیک معلوم اولدورده واقعا معلوم نولور مفاد و قفوز قفوز کال نای
موروشا بان اولدورده اده قایم خبری قفوزی قفوزی نایجله حقیقی اعتراق ایچک و علی الخصوص ارتزاف مرکز اینک عیال انقادیز
اولدورده لاریز اکیال اولمک بکیت خبره عدولتسی قفوزی قفوزی ایچک ایچک خت خبره دولت عدولت عیال قفوز اولوب بکیت
موجب منویت اولدورده روسیه دولتی لاریز قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی
عقد و امع عیالک اعوی اشکلک اسایچ و امیت و اضدیق کادولتس مریطلا و لاریز کور کافه عیالک کور کور کور کور کور کور کور
رعایا سیک قفوزی لاریز قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی
دولت عیالک قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی
اورده افاطی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی
خت حکم دهرل وضع ایچک کلدره کی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی
قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی
اشیای قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی
افاطی ایچک اولدی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی
اولدورده عیال و امول اشیای قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی
اصد بولمک عیال اولدورده عاره قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی قفوزی
قیلیم ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک
ایچک
ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک ایچک

HAT 1035/42930-C

72. 1035/42930A – Rusiya səfirindən Sədarət qaymaqamına məktub. 30.11.1829

عزیز القاب
حضرت ریاستناھی بیک کا کورڈیکریٹوریٹ میں شرفاً لکھی گئی اور اس کا جواب روسیہ کے ایجنٹوں کو دیا گیا ہے

عزیز القاب
در سادات اقامت کی مجلس میں حاضر ہوئے اور ان کے بارے میں روسیہ کی جانب سے ایک خط لکھا گیا ہے جس میں
مناسب کو رخصت اور لوہے کی چیزوں کے بارے میں اس کی برزوفتہ کے بارے میں خط لکھا گیا ہے اور اس کے بارے میں
در روسیہ میں نعت اور نعتوں کے بارے میں اس کے بارے میں خط لکھا گیا ہے اور اس کے بارے میں
بیانی در کا دوا لایہ صحت و رعایت عظیمیہ کے تابعیت کے بارے میں خط لکھا گیا ہے اور اس کے بارے میں

HAT 1035/42930-A

موقوفین لایحه

چند مرتبه میرزا سادات و اعیان بنام راجه قضای مزاحه قریبی اوزره لیوانه کجی علی بابا قریبی
سازده قضای اول قاری بوزر قریب بر قطعه عینیه ملاننا قضای اول قریب کیشیه معلوم عدلی بویردیه
مولای مقید و حسب ایجاب چند ملک کیشیه بوزر اوزره سنجیک حرکت نظر تیری لازم کله چند در اول وقت بوزر
اویردیه برسی و ازانس با انتخاب کجای عدلیه عرض و اننا قضای اوزره ساخارای ورود اوتو ازانس
مکتوبه ای مفادیه معلوم عیانم اوزر نوزرا اننا قضای اوزره مولای قریب سازده رکوره در کجی
نخستین اوم کونر بر راجه دفع و شکیه قضای و بیاتای مولای دخی بکوننده اولتی نام قضیه بکلمت و صورته عیان
تاریخ سازده در ان کلمت اوزره نزد عدلیه نویسه و ارسه اولتی وجه اوزر بیاتای مولای بابا علیه قریب عین
وجود اینه الفتی و اجرای غرض داعیه ای منوی ضمیری اول قریب موافقه رضای بنه خزانه کمال اولتی حسیله تیری اوزره
بوزر بن حاله مولای بنام ای امایه و توقاد و کمال سازه بر جمله تورا ایامه رکوره ده کلیه طرد و دفع اولتی حاله
سایه طلب با و اینه ملک اوزره ایامه رکوره نال بر دفعه دفعه اداره ای اسهل و سکره مقصوده محمدیه مصارفه مدارا و اینه ایامه
رکوره ده بر اوزر دانه تار کجی شول ایدوننده اگر چه اصول رکوره اوزره اداره ای موافقه اوزره سینه اولتی مصلحه صونجه

اداره نہ لیوانہ بجی عمی بک قوری مؤمن کر اولیہ آنچه بیوی البرک حال و تا ز معمم عظیم دکدر بولون خانه هذه تریف
 بات داده سعید بک قوری و جنب نظارتہ بولون اردو قالیچی زادہ عماد بک قوری و سابقہ دارم فیاضی اونیوب
 ایوم خانم افانہ شور حاجی قریب زادہ عماد علی قوری بوند در شبق بولون اویدون بک کنه اولیغی و تریفیات زادہ
 سعید بک قوری بک اگر چه حدیثہ سنی در کار از تہ ایامہ کر کنه انھای بغایہ سود کار از تہ حسہ انجراچی قولہ و مولیہ عماد
 بک قوری و حاجی قریب زادہ عماد علی قوری عمیل خراسانہ لطنہ بنہ دہ اتھم جویش و زوہ دولیغی دہ تجیر الہ سبقتہ
 ایتم اوکینہ توفیق حاجہ اولیغی و خانہ هذه بولون بنزدہ رعنا سب اوم اولیغی ببولک برینہ توفیق و احاکک
 و یا خود اولیغی توفیق حاجہ اولیغی و خانہ هذه بولون کلکس توفیقہ بولونہ او زرد سبقتہ بر ہانہ ایامہ کور توفیق

خط زای و ارادہ عبدی اودہ حال تہ اولیغی ایجاب و حال ار و زمار حصہ مولہ الکر

والیغی از تہ

باتای مولیہ بن بک غلبہ بر کلمہ توفیق ایجاب ابیدی حالن ساید اجارہ دہ تخصہ ایملک و بنو بنو
 بر صورتہ ایامہ چیلوہ ناصیہ خانہ دستل اولیغی اویدر حرکتہ نسبت ایامہ بک صد تریک منصہ بچوید اولیغی
 حکمرانی افھر و صکرہ اجاسی مؤمنہ ارادہ عبدی لانس ایجاب ار و ارادہ حصہ مولہ الکر

HAT 1060/43065

۱

عادتو مدتو مرتبو قرئتی افرتم هتم حضرت

روسیه لولنگ ادره جواریزه حدودا خان ایلی کی برلرینه و مکه اولدیغی صالده با فانک برویورنرینک
اسبانک ابرایولسی مقدمه عادتو عیسی باک حضرت طرفنرین سو والارینه اشعار قلمی اولدیغینه
کیفیت مقام یاشندن ایجاب ویردی روسیه مرضی اولدیغی جانبته افاده اولور و نصود مجابه اولمش ابروی
دروسیه مؤریریه شاید بو طرفده ملاقات اولوب مصاحبه موادینه داریجت آلدیغجه بو طرفه ایله اولدی
ساندرین اتحاد بولغوزورده عادتو خلیل رفعت با تا حضرتینه دیرینک تعلیمات سینه ناک بر قطعه صورت کور
بیایله صبره سی اوشدیکجه برلرین قلمی سی تویقنه داریج قدر سال ایله محاسب و ساری عیسی باک ایله دخی
مذکر اولورده ایجاب حالک ابرایولسی مقدمه رسیت دت یزیم اولارین خوبت به لرن اشعار و یزیم بولسی
الهنه صورت اشعارک موادم و تعلیمات سینه مذکوره مزایای رهیه اطلوح مخلص صدورینت و حسب العبودیه
هیرام و فیان و اجبالا زغانه هانک انقاد و اجراسی شاندرینه فریضه دت الله و ادره فضل و زبان
قلمی خنده ساری عیسی باک حضرت طرفنرین قدر سال مومله جانبته مضامیر کتوبه خبر و قیراره بولسا
روسیه سربان افرایولکون دخی مؤریریه اولمش ابرای حدودا خان اولدیغی محللرک دخی کلمه کجه قلمی مکه
اولدیغینه و سارا افاده داریج قدر سال مومله جانبته ساریه جوانا مایله کیفیت لایقیکه اکلا کونجونه نطقه
حریطه کلمه و مؤریریه دخی ایضاً مؤریرت ابرایه میران عودت ایشیح بولموشه سببه بوماد طرفنرین تکرار

فدر مثال مویخ بازرس مضبوط اولاد نه فزایدنه و ایراد ابد کلری مغلط لینه نظر بینه مترادف صغی در کالیم
 ایوار لیه اورنه فلداسن بوطنی در بیخته لربان بر کوفه ضرورت حکمدر و سائلک اجزانه مادت اولفاده
 صدور بولس ابر کونه بنی در بیخته کهن علیه ابره الودامک ماضی ادرده از هجرت آسایه صلا
 مطبوعه اولفندنه شود جمله اراده نیه نفعه بولس اوله کون بولان و کون ادرده بوطنی بوقدر نفوس اولفاده
 کور خطب سلاو لوانم ضروریک مذکونه روفا اولاد نه صعوبتک دفع دفعه هت و مجر در سبیل مصی ضنده
 اورنه فزایدن هتانه فلدی فلدور ل مومله طرفه غایت ناکله ادرده شمار و بوماد نه فلد ادرده صغ
 نکار اولفندنه بودفه کلانجه بنام سنک مصلحتی بیه ایضاح انجی مقدمات ابر عیبه بات به باز فلدی
 و صدورک نه بوجوب بر نف فلدان و فی سلا این دور بند طرفه خطب کور نفع ضنده فلدور ل مومل لربان کوبا
 کوسندگی شریکانه باز داخل تا در برین مناسب مود و تعبیه فله خود زره نصیم اولفاده اهل امانه دردی
 هر جمله کی سنبلان محملی حد فاصل اعتبار انسخ اولفندنه مود رسوه هت سولس و بایله بر فاج به سندنم
 اوله بی صغی مطبوعه الله و موملک فزایدنه طرفه رضی مؤثریتی بو تکفیر فلدور ل مومل لربان استعاده
 موملک بینه بولامه ربغی و بیدارک فزایدنه جانبه اعزام اولفاده بونزه بوید رضی بر مقتضای اراده بینه
 صغ هر سببک و ایش بر مودک کور لیکه نفعیات مذکوره اصولنه رعایانه قصور اولفاده مقتضای استعاده
 متار ابر عیبه کوندر خطب کادارک کور نیانه روسه و حال بینه نظیقا مذکوره انفعه فله صلا بول
 سوز ابد و کولانیه فزایدن فلدی انچه حکمدر نفصه کور نیه کون کهن علیه مصالحه ترجیح بویننه و کون محاربه

H.A.T 1077/43952

ايضا يسون سخان بالفاندر اسور مدغه ايسر كوربه به جلي خا هراضله نوجله ايسر روسيه لوانك
 برقم اقم بالفانك انة بوزنه اسولسي خبر لوانك صفي ونا ربه ضيل فضا بانا حضور طرفه خبر روسيه
 انظر الفقه غيب حاره كورغيني صولدر م ربه عيس بانا ايله نك اولمخ واوراه و صرطه مذكوره
 نظور سايلدر بولودوره لغا ارسال سوعا ايلدر فتمخ اولدقنده بئره روسيه لوانك غوغ جدير خدوري
 بوظنه بدي سز عدد غوغ غوغه قه ربه مضجه عكر بر سديدر وبعصه قه راج وغي مهود ذضيل ربه
 خا ربي بازغه نسا ايسر ابروك م ربه عيس بانا حضور طرفه بانس اوله ملا سيله بوماد ايجون
 مقدم وخطر فلدوسال موليه جاننه سوخا فالعائزونه خيرات كوزولم ابره هونو جواب كلمه اولره
 بوضوله موادك اقتضائه كوره فلدوسال موليه طرفه خجريد امكنه مساعد اولدغي دربارده تسويه
 طرفه مقدور ونا ربه ضيل بانا حضور طرفه بكنه خبر لوانك كيشك سهر بوزنه اعبارنه قديمه
 عليه دهر صر هوسيكه اجلاس مؤتمه سي يقصود قديمه بيانه فاعه خا مستعلامه خجير وقت انا بون
 معا بصدرن ففتره ادره افلا له بالوصول هطال ان ايفار لوازم قوتغري وفتنه هت بورمان غوغ فاضله فزدر

لاه

43022, d

بیت

وندو عنایتو مروتو ورحمتو علوالهمم کتیب اللطف والکریم
عسکراندریز حضرت نیک خاکبای اولدرینه
عرضحال بنده لرید

بسم

مفتی دینی آذربایجان
آقاخان

HAT 1039/43022-D 1

۱۳۰۸/۱/۱۳

دو دلو عسایانو مرتلو مرتلو عقولهم و کثیر اللطف و الکرم من التفت بيمينتم انتم خلق حضرتي

با دولت اقبال ابري و سعادت اجلان سرمد الله صاف اولسوله عرضا اليها كرسه عديده ركه بوقولتني امر ببولديني وجهه او زره آتشكيد قصصا كيد و بقره نسكنا
ركبه قلعه ده اوله عوم دعايه و ركبه قوی رة اولدندري بالكلية جمع اربوب جمله سنه فؤادها افسوس بوبنولسبه تقرب بوردني كجي اميد و استمال و زای و قناعت
و ريلوب آنلر دمي بو بنده لزن سوزينه قناعت اربوب جمله سي يكه جهت عوق و مکت اتمدينه سوز و وروب سبز اخضر رسته ايام هر روز لزميه دعا و نثار شينه دور و كيه
اولد بري خان سوز طو تيوب برسي افيدن اوغني يلكه ذق اولد آنلر سي يكي قولي و كجسي قارار كندھا اختيار اري اياه كيدر هكدره ما بقاسي جمله سي بر لوب لزن
قاله هكدره ل شایر زاري جبر و قهر اده و ركبه كتور رسه المزدن نكلور و ديگر بوقصه بركندرو اختيار ايز اياه برد و لوب ريمز دهرکت اتمدينه ركه بوبنولسبه
يكه جهت سوز و و ديگر اول سيدنك بزرده ديگر كه چونكه سبز لبر ارا چونكه كيد و بقره ايشن سكر بزرده سي سوز او تسليم اولونيكه عهد كرده مخالفت ايدرك سيزني دخی الله
تسليم ايدركه دو جواب و و ديگر ايشو مسعود لرت تقير رسته بناؤ بزرده في جانب هر دلين عرضا اجماسر قلسون باقی اؤرؤما و لطفا عسما دو دلو عسایانو مرتلو

انتم خلق حضرتي كيد ۱۹۶۹
۱۹

سلك الاله بالبر
الماد و ك الوط
عبدالرحمن
اصدي

سلك الاله بالبر
المدرسي
سعد الله
اصدي

و انك الله بركه ايشو سكر بزرده سي سوز او تسليم اولونيكه عهد كرده مخالفت ايدرك سيزني دخی الله
تسليم ايدركه دو جواب و و ديگر ايشو مسعود لرت تقير رسته بناؤ بزرده في جانب هر دلين عرضا اجماسر قلسون باقی اؤرؤما و لطفا عسما دو دلو عسایانو مرتلو
عبدالرحمن اصدي

HA 7 1039 / 43022 - D

تعالیه

43022, e, f

والی و ارشاد ایالت ارضروم وزیر دوشنبه / رسیده تری توبر
دوقلو عنانلو عطفولو مرقنلو ولایت بخت قتلون و ابرقت
افق توطانم حضرتناج حکای مرامتشیای
ووقلرینه عوصال قیتال طریم
بر

ارزروم طرف کور اولمش

HA 7 1039/43022E 1

بسم الله الرحمن الرحيم

نظام

دو نانو عنایلو عطاولو رقیلو و فی خلیف کیر لود لوقت افتم

حضرتی بادولت و اقبال صانع اولوسه - ایت

عین حال قولدر برناه بورضه اندون اغالزمن اسماعیل اغاقلدی بریه فرستاده بویز غنائنامه لری تمهنوسه عطاولو دفتر دارائی حضرتی نژود و قلزله و دوروز
 قازیس وارضتوم قیاباری احوالنه داتر خصوصی صلیب وونکره افاده واجبار . بوروقلزنه دقت واهنامه محتاج اولوقی وونخوردسه سی غیرت دولت شعیبه . یوسف
 خدمت زغندک اولوقی وهر عینانم اولیسه دق بویابه بو فونکره دغ غیرت و صلقت ایتداتر هم خیزره و هم دوتیمه رایج اوله سفینه بنا؛ قوه داتر فونکره واسوده واقف
 اولوقی خود با هیلری جلب و مزاکره اوله کیمی امر بوردلیندن امر و فونکره بنا؛ مرصوفی جلب و افاده و اهتمام و دقت و هر کونلو ساینه قارایه دو قلزله کیم کفالت برله
 ری بوی قناعت ایتدی دو قلوا فدرلک کجا هیلری اولوقی بئسوز سنه دجه اولوقی منلی ال عثمان دو قلله صادق و قاضی بویه و در عینک اولوقی زرم و صدای فونکره
 نین بئسقه کدنه همایوله اولوسه افی دو قلوا فدر ایلر بئسوز سنه دجه اولوقی منلی ال عثمان دو قلله صادق و قاضی بویه و در عینک اولوقی زرم و صدای فونکره
 دغنه دغایه سان اولوقی الخالده اشبو صدق شاهانه بیدی اولوقی منلی ال عثمان دو قلله صادق و قاضی بویه و در عینک اولوقی زرم و صدای فونکره
 احموم احموم و هر کونلو بکونه صدق الله کلوسه الله بولورکه دغ ایتدود سولوی شماله دو سفینه نله و کلک افولله ساه سینی او زرم زره قیرم ایتدود قاضی
 کزنت قوه باقی و در هر کونلو بکونه صدق الله کلوسه الله بولورکه دغ ایتدود سولوی شماله دو سفینه نله و کلک افولله ساه سینی او زرم زره قیرم ایتدود قاضی
 ایغلا و زمره تجار مستبراندر و کزیم اولوقی منلی ال عثمان دو قلله صادق و قاضی بویه و در عینک اولوقی زرم و صدای فونکره
 ایله قاضی طرفنامه اولوقی منلی ال عثمان دو قلله صادق و قاضی بویه و در عینک اولوقی زرم و صدای فونکره
 قاضی عیالیم دغی اولوقی منلی ال عثمان دو قلله صادق و قاضی بویه و در عینک اولوقی زرم و صدای فونکره

HAT 10 39/43022 - E

ln
4. f
3

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

43022, e

79. 1039/43022B – Ərzurum valisindən qarı kəndxudasına gələn məktub.
25.01.1830

از بیم نسی نانیان دیگه سوزنی شعیب

عنايت دافند مودتو استیلام دادلیم بوج سوزنی
ارمیزیم وقایع و با بیز و اشکرو و سائر استیلا بیز اولم بخلله دعایا ای حیب زمانه بیز
طریقده ضعی و جلی اولم کونیز بیز سخی و غیره اولمغه ایسه ده دویمه نوبت تحویل و اغفال
ضاه اولم قوری نسی حیب ارمیزیمه کور اولمغه و بوض اولم و دو ایتمی کاعده و نه کتبه با سالیه
ایها و عینا کاعده کونیز لیس اولم بیز دعایا عاروی مواد سازه قیام اولمغیه تانارم قیام کونیز لیس اولم
معلوم موندی اولمغه کیم خالصانه اولم و اولم مودتو تقدیم کیم بیز بیز نوبت اولم اولم بیز بیز
دقت صیب سنا و کیم سلیا ایاوه و تانایم لیس عاقله اعاقدی سوزنی لیس لیس و هتیب لیس

HAT 1039/43022-B

ارزوم والیسی نعلیان خانم سید

دوئو عنائو عاظفانو اینلو و غایم و غایم و غایم و غایم
شرف اوردوسی عسکری عطاقلو عثمان پاشا قاضی طرزدن اتناى مصالحه و یکویچ جنرال صوبه
سفارته کوندویکی اوزدوم بایبوسى سابق قاضی اقتضاک و سبب بوده ضابطاندم برادری و غنی
اولویچ احدی دجهت ابدوک و فیضی اولدی و طبیبی کلان ابدار و شادابم و غنی عبدنی نیجه
دوره ملک خدیو فاسده ابرازیه اوزدوم سبب اینی مویا اولور جو ابدار افاده و
سفارتمه عودتله شادابم کلان و غنی اوزوم اهلینى خانق و بدوک طرزدوم دون عبیه اینها
و سفارتمه بوسیان اوزده غنی و اعلام حب و اسری اوزم هموزناری و فیما بعد طرزدوم احابن
اولامدی و قطع عودت اعدی تینها و فیضی بیانه و افاده ابدوک اوزوم و جوته بر قطع
کاغذ کوندوشی و ساز عود و غنی باندانوال خبر اینتم اولدی معلوم غایم اوطح و انبوا اوزوم
و قاضی و حوالی کورد ستاد اجهده معلوم و دندلی اولدی اوزده او تود فرم سنه و نبرو سبب سلطان
عبیه ده طرزدوم غنی اینتم اینتم و خلفه لند و شعیب قدر اندر هفدنزه سؤمعاده سبب اولدی
مرتمک مکتوبه انجا اینتم اجهده حسب التقیر استیویده اولوب هفدنزه نیک و بد قوشاه
و قاضی سینی باز نرنه اشتباه و فی اوردوم دو جهاد انقلاب اولدی ایک رفو ملک زو اوشنده
خارج حرکتله و سبب لوظنه و وکاد اولدم تمفاندم غایم ابدوک بو ماده و غنی مسیح بندک اولدی

طایفه و فقه و عبادت کوره هر که میفرزود اینست و فضاحه و بربطه ایچوم و بویه او در مردم کیفیت سنوال
 و کاغذی بخاطرب اولدن بیض اعتماد افاده ابدون کاغذیک صورتی و محذوری سفید فسطه
 عصبه زیم ارال اتمدیه و بویه موکایم بز لیک عیناً عصبه زری و صوریه مذبور ارال و تخمین
 مرقوم سفارنده کندیکدم روسه نو ایله سزاوم ماده به کند و باشه شاد که شرطی قطع ابدوب
 یکویچدم مهور سند المح و بر فطه سند و فی شاد ایله مهراندر ملک ایچوم فسق و فاختا اوله دم کورج
 اولدنی بز ایله فسام و دبا و بیک و ابدی علقه قوا سدا باشا و بجی باشا طرانه کورب فصدیب
 اینجیدک بالا مقام و دواتخی اولدنی و ساز فضاحه و هر پاندم بطه اولدوم افرجه تفصیل
 کیفیت و مرقوم حال باشه ثانی فیکو کذا از سعادلو افرجه بنده ربه باز نشدی و صحنی بزیم اوزنجانه
 و دودنله نرباز روسه لوعک بزک کلندن و فی مرقوم مدعی اولدنی روسه لومأمورری
 قضیه باشا اولدوم نرباز بویه خبر و بر شد و نربازدم روسه لوعکری کند کفر فکله نرباز
 و بویه لایزه کلید فقیر اتخد و ارضیه اولدم کاغذ فیهی و فی بویه نرباز اتخد و نرباز
 و نرباز علیه تک ادا کوز قولا و کورسی اولوب خرماسه و نرباز عبه و نرباز رضای سولطان سبه ده
 اتقای عرابنج و دودنیه ابدیه تک اوانا فیه مرقوم عنده منب جهان مالک اولوب و درجه
 افتخار ایدر نرباز اولوب مازنه واجب غایب تک معلوم اولدنی مثلاً بقیه عری اخور عباس

HA 7 1039/43022-I

سو فو شاهانه وقف و ایشاد اندیکم نزد سلطنت علیه ده نمایان و مشهور و عالمیاد اولرم
 صد تکی عیالنه مع فصب علیه واعتماد به بیورلونی حاجی ارضوم و سبواس ابا تکی
 عهده چیکانه اصاح بیورلشکی بوفور کسانک بیله معسم سله دم ارضوم و بوهنه بو
 بوللو کیزه جارغ و وسند فایغ سارکونه فبانی نزد و له علیه ناسدا کورده کندت
 او دام مذبوره بدانتق و ذللو کفدابک قلندینه تحیر و اصال اونق اولر قباله اقاوی و سبه
 عرض بیورلشم اولشور ایشالوق قلمون کور او دام مذبور ماندم بیطعم عالی بیورلشم
 فکله اوده سبه فغاه بیورلشم اولر ایل ماعی و فخر مذبور و لوق بیورلشم بانه
 وه حاجی ارزهاد و ضو فانه عاقلو اینهل و تق و ذالکم اقصایم قلندینکور

۲
 حکم

ارضوم الیسی نعلینک فائمه سب

دودند عنایتد عاطفند دافند سخی الیم مکاشفم اقدم خرفری

شرق اردکانی سرحدی طرفند عثمانه پاشا خرفری طرفند اثنای مصالحه کور
جنک صدیه سفارنه کورردی ارضوم مباحی سابعه فاع اذنیل برسیه لوده خطا
بادرک و تعالی اولج اصلنه وعت ایورت و طیفی اولدق طب یس کمانه ایتار
و متارالیه دخی علیته نتیج دیره جک خلوص فاسده ابرازیم ارضومینک طرفوند سلب
امینتی مویب اولور جدر اداوه و سفارتک عدوتد متالیله طرفه کلک دخی ارضوم الیسی
خاتو دیک طرفوند دولت علیه انها و قضاوند بدسیاق ادره محض و اعدام جلب دخی
اولمئی صود تقری و فیما بعد طرفوند امیه اولملری و قطع علاقه املری تبهان و قضیه سی
بیان و اخاده ایورت ارضوم و جیهنه بر قطع کاغذ کوروش و اتم کلاره دخی به الملک
کورتین اولدی معلوم نساوری اولمئی و استوار ارضوم و قاص و سلطی کورستانه ایب
اوقوز قرق سنه و نبرو سانه سلطن علیده طرفوند تحصیل امیت ایلمد و کلهرندک تمهیه قور
اندر حقلرله سو معامله سرق اولدیغیزه مرقول کتوبه اعتبار اتم کلرله حسب التقیه
استیلا و بیه اولج حقلرله نیل و بد نفعهات و قوعنه بنی حیاه لره اشتباه واقع اولد
دیچار اضطراب اولمداکیه مرقول ماموریندک خایج حرکتیه روسیه طرفه درکار اولد
تملقانندک فرم ایورت بوماده دخی مسموع بندک اولدیج وجهه وقت حال کوره کور طرفوند

امنیت و قناعت و بیگانه ای چه وجه از ضرورت کیفیت منزل و کما غیری عینا طلبا و لذت
 نبوی اعتبار اخاره ایرون کاغذی صورتی و محدودی مفید بر قطعه علیه لرب اربال
 اندر وجه موخایم نسق لایع عینا علیه لری و صورت مذکور منطوقا لیری بیرون ایچ
 مطویا تقسیم و تقسیمه مرقوم سفارته کنده در سبه لرب اربال مذکور ماده که در باقیم
 مناره شروطنی قطع ایوج پکویچه عملور سندلی و بر قطعه سندلی صا اربال تمهید لرب اربال
 نخبه ثانی اولرت کنده اولرتی ثنا و در لرب اربال و در بار کرب الیری عطفه ثنا سعیدان
 و بیچ پنا حضرت کوی تصویب تمیزک بالانفاق رد اولرتی اولرتی و سایر فضاحت
 و هر یانندن بط اولرت ادرجی نوصیل کیفیت و مرقوم حالضات ثانی قبکچ اربال
 ادری بنده لرب یا ز لیری و حتی بزیم ادرجانه در و درله تجاره روسه لرب کنایه کلینه
 دخی مرقوم درخ اولرتی روسه لرب امور لری قضیه به آشنا اولرتی تر جانوب خبر و برسد
 و تر جانوبه روسه لرب کنده فکره تجان و بیچی طرفه کلوب تقریراتش در ضرورت اولرت
 کاغذ قضیه دخی بدین فرادرتی بنده بیماری دولت علیه ابینک اذاد سرفه و کوی
 اولرتی خدمات دولت علیه و تحصیل رضای سلطنت بنده راه افشای امنیت دولت بنده ایچ
 ادرنا لرب و حتی عذره منصف بار مالک اولرتی در بنده اقرار ایچش بنده لرب اولرت

HAT 1039 / 43022 - J

صرف واجب تعاطفك معارك اولی فی مثلو بقیه عمری اعذر هیامن موفور شاهان^{دفع}
 وایثار اتیکم نذو سلطنت علیه ده نمایانه و عشر بود عالمیانه اوله رف حقه عاظمه^{بش}
 نوصه علیه و اعتماد بهیم بیور لقی حاله ارضوم و بیوس ایالتی عهده چکرانه^{بش} بیور لقی
 بیومقوله کسانک بویه محکم معلومه ارضوم وجهنه بیور لقی تحریه جاری و موفور حاج
 سارا کونه حیاتی نذو دولت علیه نامذا کورید چکنه اوراوه مذبورده لقیظ تقدیم
 چکی آصفی بیور لقی اولی باره اجزای اتقفا منوط اراده سینه ایرون افاده سینه^{بش}
 لنا فاهم ترقیه ابتدار و تسبیلاری مکار مکار لری قلند فی اتقا اتقفا و بی علم عالی لری
 بیور لقیه اقباجی عظیم الیاری^{بش} تقدیم صمیمه عالیه بیور لری حله و راه بیور لری^{بش}
 اعمال و ری مکاتبت شیمه لطف عالی لری^{بش}

کمالی
 بیور لقی
 بیور لقی

82. 1039/43022H – Ərzurum valisi Hacı Həsən paşadan qarşı kəndxudasına məktub. 28.01.1830

4

Ərzurum valisi Hacı Həsən paşa

Əzizim və dərddarım Hacı Həsən paşa

Əzizim və dərddarım Hacı Həsən paşa, bu məktubü yazmaq istədiyim səbəblər aşağıdakılardır. Əvvəlcədən bildirməyə çalışmışam ki, bu məktubü yazmaq istədiyim səbəblər aşağıdakılardır. Əvvəlcədən bildirməyə çalışmışam ki, bu məktubü yazmaq istədiyim səbəblər aşağıdakılardır.

Handwritten signature or stamp.

HA 7 1039/43022-H

83. 1025/42741F – Ərzurumda olan general Pankratyevdən Sivas valisi Həsən paşaya gələn məktub. 07.02.1830

۲۵ نردان نوردان

امروزه اوایل الفتره است
مجلس

42741-F

عن قطع

ملا والى باهلا عالى؟ اياك ارفع وسواك دى تو مياو
قامتو سترها ستو مرد تو دى الو كرم الشيخ
افنىع الحاح من ران
حضرتى
دى

صبره
۱۸۱

HAT 1025/42741-F

1

Radwan Zaccare Naunt

دعوت غایتی فی سبوت شهادت مودتو فی الامم کرم الربیع اذبح حضرتک

خسرتک با غنیمت استی خصوصاً سنه جنابک انظار الایم کتفیم بیوردی بیکر ایالت

حالیه اورد ایتمت اما خست ستمی ابرهم بدین بنه افاده الایم که عاکر ایه کلاش

اکراد دوشنا حقیقی بود لکن کتبت دوشنا اورد اکر ادر اوله خسته در ریکت

بوجود تیز خصم کلکتی بقیه ایتمت اما همین استی ایچ موجود که خجرا

امید بنایه حکم تحریر بودین خسرتک با غنیمت استی قار شمس و شتا اکر ادر

دعوت خسته اخلاص ایتمت و با خصم بودیم صاحب منصب عاکر ایه کلاش

و کتبت ایتمت و عاقبتک موقوف اولوب هم میل کتبت دکام

و صحت خلصه مجادیه اظهار اینک ایچ طرف با هر شرف عالی سیدیه

تفتم اولندی و سر عک صنف بیکر حضرتیه دعوت کتبت ادر اولغره

کابیلان مسجود آدم توفیقیه و عاصیا بنده اساده بیوردی

و کتبت عالی سید اساره کتبت خلاصتک نظر علیهم و صحت کتبت

بیوردی اخلاص امان و صحتک ما کتبت خلاصتک مندر کتبت

HAT 1025/42741-F

84. 1025/42741G – Ərzurumda olan general Pankratyevdən Şərq sərəsgəri
Osman paşaya gələn məktub. 07.02.1830

۱۷۱
۲۰۰

۱۷۱-۱۵۶۵۷

مذوق

حالا اقله شرقیه سرکده انفاصله دولتو عنایتو فخریتو
دوتو دافتمو اضع عنایتو
حضرتیایا صوب
عائسریه
بدوق

HAT 1025/42741-G

۰۳ ۱۷۱

Курь.

1

۱۷۱

x

و کتو عنايتو قامتو مردتو راختو اتم حضرتک

بر حيا ماين رهين سحر فقر سديه عن خو جگانه درگاه عالی و کاتب دولتي سعادت نشانی

سختو حسيا اولنگ صحتی فرستاده بيورتي کرمانه کرامدي رسیده دست سرت و طایفه

فرجهتني در محالست قلوب بوخلص تنقه مکتوب بين الامتداد والقران حضرت شرف مقام

عم فراموش کردن نانی جرایگاری مجانوسین سم طاقی بر جفت طبایع و بر طاقه همتی کت

هدیه بهتری وصلی جهان جهان منزه و سرور اوستی و اشدک مشا الهی آسانک

جانب قلبه اکت ایچو متوقع رؤیینه بنای کراختن تاخیر یلیجه منعیجه طایفه کت

کتیوا اولقدار جنرال فاقه مانیا کراف تکلیف ایروافی حضرتیه استوعا الیکن ضمنه خبریه

تقدیم اولنگی وارنقه ماعدا بوشاده سلم انجلی تیمور اولنگی و ساختید بر قطعه صحت

فوطه شریف جلیونق وصلی و عهد موافق کننده دروغ محکمه قرأت اولنوب اولنگی

صکوک علیه کد اعلان و انشاء اولنق بیانی و خاصته اظهار صحت و خصوصیت

حادی قائمه وفاد انزیز تحریریه باکی و مخصوصی صاحب منصب عادیجه کابینه

وای نکوف ایله فرستاده صحت معاف ادب آصفاندری قلمتت بینه رفت

رسیده نزد مردتو اولدوق جانب خصوص و فایده لوله ضمیر الهامی دروغ

اللاحتة وادی نیان بیورسوب داناکوینا سه عالیگری ارسلید در خلاصت

مظفر علیم فرجهت دستت بیورسوب متناهی ۱۳۰۳

HAT 1025/42741-5

85. 1066/43722A – Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan Sədarət qayməqamına məktub. 08.02.1830

خاتون کرامت مرادو قزاق پاشا مکتوب

شوقی خانقا خانانو بیوی پاشا مکتوب مقدس نوره ترتیب انج اولدی اوج بونک نصره نك فله
تافری سونقو بئشقی ترتیب اولم اوزک مینده ساعه قننی لخصه استی انج اولدیست
رضعت بریدرک ناکه اولدی طرفین بئشقری بانق اوزک تبه برقی مقدا سدی معنونه
بانج رسده معلوم عایدی بریلدی و بعد وزلی عظام مضاف دین خانقا نچ به کلایه
برندک برلینه بئشقره استخدا اهم و شاداب کاتوره بولمده مینده اینجه بریدرک
بولتی انج اولدیست مکر اوج بونک اوزینه برج بونک وفق قیر ابرک برطابورک اوق
ساعه قننی شاداب مضاف انج اوج و مایه و مصان ساعه لکینه ترتیب انج
دقیق برده نغله و بوسقه و جانلانک جان بیریتم اعطالکن شرط برطابورک اوق
ایسی شاداب بیریتم اولم عطفوق سکر پاشا مکتوب باقا به مجرداً غیر اوزیتم
برج بونک ایچنه لوزم کلان نغله قلیج و بوسقه و جانلانک ترتیب و شاداب طرفته
تیری خصه هت بریورک ساقه قائم مانتهمه قیر ورتشاده نادق مایه اوج

قوشنده ایضا الله تعالی و قائله بر وجه فوریت برده کلان خانانوز

HAT. 1066/43722-A

۷۷ میند میند میند

43153-J

میتول

۱۸۵

حاله طرزون و لمبی و سرق جانبی عسکری وزیر کاسن فصال
ووقلو عنایلو عهلو قانو راقانو ووقلو عینت کینلو ووقلو
دامدادام اعلم انعام سلطانم حضرت بیک خلیفای هیتروای
مرا بختای ووقلو انیم عهت کال ووقلو
چکله بدر

ارضو معاد رطبه وکند
عنه

HAT. 1043/43153-J 1

سلطان

دوتلو عنایتلو عطرقلو ورجولو وفتیخت کیرلرلو ورجوت دامو ماداملم اقم
 عضال قرقلر کلا دولتو خیمتین بینه تینا عقداوندان مصالحوه خیمتیه به صوم کانه نهایی جانیناه استحصالی اسباب رفاه واستراحتلی مطلوب وماندم اوقتی منلو حدو سرقیه ده سنیلا
 کورن محرمه تکرر رعایا دن سفیرلی بصر کونه حرکتو بلو اخل سابقه لرگیمینه جابت سلطنت سینه دن مؤخره انبیه سیه شورش ووقوالات اوله جعفری مجرم اولدینده نسا
 حین خلق آیره اوستوله رعایا نخل ایام سفره حکات ناه جالی ولسنایسه ده هم شفقت سینه اوقتم اوزره هج سؤل معایتا اولوب ههلهزه عنوسا معایتا اهراد وپونن بویه بکلم مرکز
 قیت واستقا نشه ثابت قه اولمجه رفاه حالدریه ایتداری ولفی وایضو ملک استیلونده صکره قزو قصبان و قنارنزه بطا قلم کرد و ساریا سیتیم ایسی عیایا سناه ایزکاری بودو تعذرات
 رعایای دولتیله و طاعت اولدینده سرقه اضروم شهری وایلی روسیه دولتی مرکز تعلیم اولدوند صکره اصحاب اغراض اسنادو مام کلچاریه رعایای نکوره دولتیله دن برکات
 وقع بولماق کیمه قرصصوب انطن اموال ثیاری هر ه ایسه خادجه اهرایجه اصحابنه و تقییم اولن اوقتی خصونه اراده سینه حین منهنسا هی قیاسده اولباره سوشین صیغه صدور بویسته
 بانظر کیف کونتر رف فرمان جه انطاع و اسباب انتاع و دولتیله طرفه و قدرینه و دودا برکتین فرمان عالی نکور صورتی سرقه و صحنه امرتلف اوزره و دولتیله اضروم و بویسته
 بدو صومسه برینه لرینه و قی لطفاً و کرمآ و معنایه ارسال بویسته عنایتاً نه عالیله کورداری قولدی بیه سوشین دودا برکده و قولدی رفی اضروم سکن تکرر اوسمه عایا لرین جهه جلب و وجهه خیمت
 ارنامه نکور لقات اولدوره رعایا اولدیله فریفته زنت عزیزلی اولدو و اولون اهراداً سوکولونظنرله قدرله و قیض اوقنر بارشاه عالیبنه خلدالله مکه و انعام اغنر خفر زلیجو دوام عمرتو و تقییم
 و وجهه و ایلدی صحت و عاقبای ادی کیمه و انظهم و دولا اغنر خفر بیلده رفی ذات عنایت نمان داود بیلدی و این شاهزیم دنا اولدو و کلام اولدی بولنی باقیانی نانوایام بارشاه خفر نام اوانام
 تکلیفه ایلک و جهه و بویله اراده فاطمه حنیه خلق الهی بوی سوری و سنوری بالعمد و کجه اشغال و رفیغه زم بقره مز اولوب ههله سرور ادا و سینه کور کسینه اطاعت و تحسین شرای
 بینا رعایتیه ایشا رعایتیه صدق و استقا نشه غنی و علی ارتکاب آنها و ندریم اودعمال اولدینقی بیان صنف عو حال جگره تحریریه جادت قدری بوباره و اهراده امر فرمان دولتیله اقم اقم

دولت
 علی
 امین
 ۱۰۴۳

HAT 1043/431s3-J

43153-2

20
110

87. 1025/42741E – Ərzurum müftisi ilə əyanından Sivas valisi Həsən paşaya
gələn məktub. 15.02.1830

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

عالم مآدیح حکمای حاجت و ای حضرت
ولی شریف و عظام چاکرانه درود
مدو

HAT 1025/42741-E

1

مفتی و عیالیه
مفتی
مفتی

۱۷۱

۱۷۱

۵۰ درود و خطب ایضاً

جواب امر وای و غیره نقره خردید که

رویه دوتا جا خنده ایچ ارضوع اتمام اولو با نفا نیف جنرال دفعه دوزنه
 اقم هدم ایلیک طایبه و سار محلی مجداً نغید و اورزینه طویل کیده و وضع
 و صفتی طایفه صفات وجهه خان کوروب کونه بکونه کنه بهشتی
 و عکینه تقویت ویر مکن و مقدماً ارضوع درون و او اقران
 خانات طایفه ماعد ایچی نه بهن قراری هدم و طایفه ارضوعه
 نقد و اراق ایلیک و فقراک و پشانیه درجه کماله کتاب
 تحملی قابل نفوسه بشقه ارضوع ساکنه و متمکنه معا پارلیک جانیه
 بر مقدار ارزل و راجف طایفه ری جیلیندز مکن اولو
 فیا خاندی اظهار بر بویه ایکنه تا هیچ عرض حال جا کیرنه اوع و
 اقم ایسه قاص محافل دو تله عنانه پاشا قزداکن حضرتینک
 دائرة و نظری خدمه لنده بر قاج نقابعلی بی بی ایلیکون فری
 جنال مکن اشیا فی سفرت بر قاج نفی قد و بنیاده مشارایه
 حضرتینک باب و نظریه چینه هکد بر وب کویاک اجرا منط اولو
 واهد اسومک جکینه وله کلوب میت منحید اولوب یرز صبره
 عیدی بر چاره اولدینی سبت خصوصات عاجزانه رزق افادی
 انج حال اید و کنده خکای دوندینه جارت قدسی ایدانه
 واصل رسد و نظری اولوق و طایع و هم حال امر و فرمان
 لطف و عنایت بی پایانه تحفه مراد اولو کتلی

الصدایک

۱۱۱

HAT 1025/42741-E

88. 1043/43153K – General Paskevičdən Şərq sərəsgəri Osman paşaya məktub.
15.02.1830

« مەدەنىيەت مەسئۇلى »
بەنەت

43153-K

ھالو والى ايات طيزوك و محصل جاينيك و سىكر جانب شرق
و جرسياه دونلو سعادتكو مكرنلو جلودنلو
اجبا قتم و ولدكار صفيق خانم وزير جليل
السيد عثمان باشا حقا لابه
سبب باس

ص

۱۸۵

HAT. 1043/43153-K

1

دو تلو سعادتو مکتو جلد تو اہتمام و دو کار صفتی انام سرکار حیل النساء صحتی
 بودقمه ضوابطان دیوان صحابین دیوان کاتبی رفعلو مسین اقدی بدیلہ رسول سوی محبتی
 اولو قائمہ محبت علمبری واصل و مفروضہ اطلاع ثناری شامل اولوب اناطوف
 طرقتہ استلودیدہ اولو ممالکت تدریجا تخدیسہ رد و تسلیمہ دائر بوزن مقدمہ تنظیم
 و جناب شیریلرہ تیسیر اظن مواد شرطہ عقیدہ ارادہ شاہانہ تعلقہ ایلدی قائمہ تنظیم
 مآذک معلوم مخلصی اولوب اشبو مواد و نعمت عظمیو اہل طرم خناری طرفلرک دعوی
 رھیں تصویب اولدقندہ و بومادہ ہر بروضہ طعی تنظیم و اجرا سنہ برنہ مانع اولدقندت
 اشبو ماہ شیاطک التیسندہ ذکر اظن شرطنامہ اقدی مومرا لیلہ بوجھدی بیتہ سما بادی
 قندنی و جناب شیریلرک اشبو مذکورات مواد اثنتلس طرفہ مخلصی اظرار ایلدی معاملہ
 بالجاملہ بہ فوہ الغیاء منقہ اولوب شونلو بادشاہلرک بوبایدہ متعلقہ اولو رای و ارادہ
 عدلریک آتارینی و مصالحہ ضیرہ دن حاصل اولو منافع و لطیفاتی طرفینہ خلقتہ تصدیق
 و توشیحہ صفتندہ جناب وزیریلرہ بالاتحاد عمل و حرکت ایلرک عندمہ سعادت عظمی عقد اولدنی
 و عقد اظن مواد شرطک تماما و کاملو اجرا سنہ صرف تقدسہ غیبت و دقت اولو صفتی
 تعریف و بیازک مستفی اولغندہ بوبایدہ اولو غیبت و ضواہرک ہرکوز اشیاہ صورتی زایل
 اولو ایچہ شرطنامہ نک بر قطعہ صورتی لازم کلمت تعلیمات و تجزیات اکیدہ ایلہ حالہ
 ارضومو اولو رتبتا جنرال بتقریف طرقتہ کوندر لیدی و قائمہ شیریلرہ برط و ایما
 اظن مواد سائرہ دائر ایسہ اطرافیلہ امالہ فکر و ملاحظہ اولو روہ جانب وزیریلرہ ابراز
 ایلدیکن انار اعتبار و صفات خالصانہ مہانیات صفتندہ اقامہ فریب و تجویز قصور اولو صفتی
 و از و علموت حبت و مودت اولو روہ اقدی مومرا بدیلہ رسول سوی ثناری اولو ہدایای
 شیریلرہ رھیں حسن قبلی و بادی محظوظ ثناکاری اولوب جناب دولتیلرہ روابط دوستی
 و مودتیک بوندنیلرہ استقرارینہ مداومت قلہ صفتی بیانیم اشبو نیتہ ثنارنہم تجریر و توشیحہ
 مومرا لیلہ معا و دیتیم تیسیر سوی وزیریلرہ قندنی قریب علم شیریلرہ اولدقندہ بعد ازین طرف
 دولتیلرہ اولو احترام و اعتبار خالصانہم در تمام نک شکر ایجا ماری اخص ماملو

عراق
 عراق ماسکو و ہارون
 قلم ماریال و ہارون
 دولت دہم

۱۵
 ۱۸۸۳
 ۱۵
 ۱۸۸۳

HAT. 1043/43153-K

کک سندھ سٹیٹ آرکائیو

43153-I

۱۸۰

۱۸۰

ارضردوم و ايسناك حسبوقائمه سیده سرسکر فاشاخان تکره بر وادواحه ستره نظهور و معلوم می یونم
اکتسار سرسکرمت رایلهک معالجه بولنده در و تقدیر هر دو مالی بیرون دخی بو طرفدن
اغری و نور قنقدن ایسه مشدیک زفور تینی هر که کلیم اعلو له ایتمارک اوزره عوی الیه
طیبی افسرینج بوغرموده زفور قنقی مکلمدر سرسکره تفصیل و بایله اولنیزی
اوزره اجراسند ابتدار قنقدن

دوند غنایت عاقلتمه دافتد ایتند و الخ صتم شیم عذر اعم و فی الکم انتم علم حریری
ارضردوم اقامت اوزره اولاه بانقرانیف جنال ایم حقیقی اولاده حضور مانع حکایت اید
دوستانه معانیه اولدیف هریم طرفه دخی هلام دوستیله و بودت ابراز انجک و تاریخ عوی
یتقاچکون معقم اوضاع و دستار و مصالحه خیریتون ایفای نکره ابرازیم طرفه بزرگی و عیون
سرسکره متار پاتا حضرتیه مکنته بریم غرضه و معتبر لرین و بی کوف نام سفیر و رود اید و بی بعد
دعایت و برادر قلدای ز ضیقا فرجه صارت قریب و الیه حضرتیه کونولش و هنوز عودت نکند بیت
ارضردوم مفتیحی اوزی مجد و ایدیه درگاه عالی قوری باشلرین اعیان عویغا تودی طرفه
و اد اولاه خیرانک مانده جنال معلوم ارضردوم قلمیه بوزن اقم هم ایدکی طایب و

91. 1025/42741B – Sivas və Ərzurum valisi Həsən paşadan Sədarətə məktub.
19.02.1830

۵۰ لایحه حاکم سیه
رضیح رئیس قونیاک تا سیه

دولتو غایبو عالمقو ایملو داخمو دظ خا کره و ذکرو وایم ایشیم. حیرت
سیوسه اولدوبشور نفعسکر شعوره هجره اقامه و ایصالو امره افاده و تقسیم ایش
استیانتا کلام چکانم رسیده و سه نفعیم اولده ایمان واجب الانسانیات مشارفایستغافه
عسکر قورنک چوب معلوم ده دوقی نظام حادیه عنو کلدرک انقشایده نوازمدایک نفعیم کلک
و تقیم و نوزایک دق لا بقیده ابرجیوه نایبایک سیوسه نوقفایک نفلت رقصایک
در معاینه چوب اولدی تنسب و ذکر اظنه ظایبایک نوقفایک عسکر و عا ایش و نایک
راهه طایغیامو اوزده در سعادت ایصالدیبا عتافایک منسل فریبه نایب ایشی اشار و اواره کویایک
عسکر کلک شکر اولدق و تقیم خیر و حال مایلالمو ای کل معظام و انضایبینه نیکو خیر و ایدایک
مؤدور فریقه تقیم و امر اواره نفع تقیم و تقیم ایش و چند دوزه قدر ایزد و ایدایک ایش
سی برهان قنقده و رید و دوقریزه اجزی اعیندیه اولده خیر و نفعون جیل المومسک
سکونت و کون اولدکل و امر و نفعی نفع ایله معاد مومسک کوننک صرف و ارمقده نفع
بیاد و ایزد و حاجت اید اولده نفع ایله مومسک ایشی نفع ایله نفع ایله نفع ایله نفع ایله
نفع ایله و ایدایک ایشی نفع ایله نفع ایله نفع ایله نفع ایله نفع ایله نفع ایله
ایدری و دوقریزه امر و نفع و نفع غایبو عالمقو ایملو داخمو دظ خا کره و ذکرو وایم ایشیم

Handwritten signature and official seal of the Vali of Sivas and Erzurum, Həsən Paşa. The seal is circular and contains the text 'HAT 1025/42741-B'.

92. 1025/42741C – Ərzurum və Sivas valisi Həsən paşadan Şərq sərəsgəri
Osman paşaya məktub. 19.02.1830

HAT 1025/42741-C

1

بیتین

اقطه شرقیه عسکر کلبه طبر و نه ایله نیه انذار و متی
قصد شرقیه ارماز اولام وزیر باهرا هتیار
دوستانه عطفنور افندو و توسی الاسم
قدردان اولمق اتمه مفرزینک نوز
واتای افسه و نوز
دو ۲

۹۰ تداک طبرک دستخ

دودنو عالمند زافتو هرونو سنگلام فرزند جیشاخ اخندم هرگزئی
 ارضوع اقامه او زده اولام جنانه طرف شناوری و سرب عایدین با کسب و رود ایدم پنجس نزد کاروف عایدین اسان
 اولانقرنکره ارضوع صفیحی و اعیان طرفین عقیقه وارد اولوب فالنج جنال موسم مقدم هم اتیکیل بی دی مجرأ فیه اولوب
 وضع و کسبه سپ گذویر متانه و حکمیه تقصیر ویرکه ابدال و شده قادی نجیب و فخر و درود ارضوع ره باده ارازل
 و اراجف مقودری بی او بانه که اجتر اتمدی محمد بادی و له و عجب صیره اولونغیا اتمار اتمند و بیو موادس دربار کتقزار
 مدکا زیم انهای مقضای خاوریه اولونغینه بودخ در سعادت اول اولمنی تا تارم قیلیم با عیاله انما و عیال عقیقه مذکوره تعیم اولونغ
 کیفیتی طرف اولونغی ای سفی به دازیم اتمار اولونغه طاسم ملاحظه ریگینس اولونغینه بنا: وارد اولونغی اولونغی و تقیم اولونغی انما
 بر قطعه صورتی مطویا سوی کار سوی عولونغینه کوزلری اولونغینه طرف عیالین و بی اولونغی انما بیو بیو تارم قیلیم و بیو تارم
 ز قیضا در اولونغی ازل مطویا رای عیو ایرون و جنال عیو اولونغی ورود و بیو بیو کوزلری اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی
 جهتیه تشکر ابرازیم عبارته بار سجت تقریر الییب بر سنه قیو اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی
 ماده تحقیقه و قیضا طرفین و سرب عایدین اتمار اتمدی افاده اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی
 سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه سبانه
 مستیای تا کید جنانه طمیتیه زیم قیلیم اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی اولونغی

HAT 1025/42741-C

۹

طرزون و ایسناک هسبو بند قانمه ز ظهور و قانم معلوم هردوم اچسدر بو قوچو بولون سفر هردوم نکرده بو هسناک
ادغان محاذیر رهب خاطر هسناک سید اولدیندن بو انغور هر کون مالو و کونک جهت اخرله نوجمله بریشیه
لازمه مکلدر غیزت و اهدوم ایتمه اولدینم ارجاب انصاحه و بهیهه خاطر و هر کونک ارجاب بره قن
سرکار هر بطن عکسوا مک عدم دیانت و غیره لکلدن و افراد عسکیردن معدود بره قن دیه
د دولت محافظه کندر فرجه و تمیز اتمیز کونک بنات و مناسرت لکلدن بو هالده واردین
کونکین خاطر هر ره بناب رب العالمیه صاحب شرفیت اقدوزک دو هر جای حرته
دیهد و دجه علیه زو قوت و قدرت اهن بیون آمیه بالما کور سینه
بان اولدینن اوزر مت رایلی اقدوزک کور و تحریر و هسناک
اقسون

دو لبو غابو عاقلو ابرو ورمو و التو عم اللطف والكره اقم طمان مخزری
 حسب المصالحه اصفه قصصی و بصره گلایزک روسیه لو ضبطه فاله فی مسوعانه دار ایات نکور اهابنک استغابری
 میبه بوند اقم واد اولوه عرض مخزری تقیم و مقتضای طرح جا کریمه زهی اشعار و تقیم قننش و بوضوحه نقاب ابدیه
 ادو دینه بیچیه جوبلی ماوی شرفورود ابدیه امرنامه سائی نواری مفادجه تخیه حدود سترک انقضائه و پیر پور غره
 کله جاک جوبلی قزونه قد تقاریر فیو باری اوزره حرکت بادره اونم شایده بوکوزده ضفحه و جوهانزده سابه
 اصفه قاضی سید ابراهیم افندی و دیگر پیش برار در پیش نظر و جوهلی طرح جا کریمه و در ایله کیفیت حاله بی افاده ابدیک
 حسب المصالحه روسیه لو ضبطه فاله جوه گلایزک مضربه و مجاز بی شود و ایله تغییر بیابه ابدیک

الحاله هذه روسیه لو طرفه ترک اولنه جوه نفس ضفحه و ماوی اولینی با استوبانه و کوبیانه و سکو و استنزه و جحرک
 و از غور قضائیکه اوج در تیزورده و مجاز قرانی مشتمل معقور بقیم اولغدر بر خط مستبرک در زنده واقع اولوب چلد
 ایاتک بتوبه بتوبه ایشه یاز و سینه قضائیکه و میبه اقتضاده اعدا مقابله سنده طیانوب طوره جوه گلایزک اولدیفنده
 بشقه اجاده عیا قصصی در زنده با قوم بیمانه اقرب مسافه بر طریقه و ارکه شبو طریقه هر نقد پیشه زار و سنکساره
 روسیه لوزک احوال سابقه بینه نظر طریقه مذکورک صعب الممالک اولونه گلایزک طاش و اورمان بی قطع ابدیک و سنونی
 جاده اجه ره وقت قیلده با قوم بیمانه و انده مغالله نقای طریزوه قلعه سنده مالک اولدینگی ارض نوم و فارص و وابه
 و کورستانه و سائر گلایزک بجه بتوبه محاصره نزل سنده اوله ره بلا کجابه تسلیم اولدنه غیرکی جاده باب اولر بیه بقاری

در بره افلك و فرسوس طاش باشرك و ميشه تا هيكي تغير اولور گللك در يوزره بجاوز قرايشتمل اولوب
 اكثريني ويرانه در صيفي و قيقولو ط غاري و خوزاري كه نفيس اولكهي معتدلي اراضي واسع اولوب همه اقتضاده اردو
 قديره وجه و عمارت دوره وجه گل اولوب قارص مي رسنده وني زياده اراضي واسع اولفله بتوبه روسيه لوده قالمه
 نوزم كلور ايسر همه اقتضاده دولت عليه طرفه مأمور اوله وجه عماره گل مي نوزنده بنقه اولو ايله اردو قور چو عمار
 بارينه وجه بر گل اولدنيغنه و در قور اوله سفر ايسر ابتداي امره اردو گلي نصميم اقمه جمله اورنه مرج ايدونكه گل يوزره
 روسيه لوده قالمسي نه درجه كانيزي موجب اولدنيغي كيفيت نكوره و نه نمايانه اولدنيغي و خصوصا افلك ط غار نيك
 اولو و وصولو پايلد اولدنيغي حبيله اوله طرفه واقع نفيس و سائر روسيه لويه نايح گلارده كانه ايل و شيريه و اولوس
 تغير اولور قبايل و تركه طانقهي و حيواناتي نفيس طرفه نيك شده حراري و عطفك قوت و نوزدي حبيله نوسم صيفه
 على اجمع حبال نكوره به جباريه وقت شابه قدر استفايع ايدره كللكي دركار و حبال نكوره ايات نكوره كلفانست
 اولو و تقريبه نكوره حباله هكلام اقامت اهل اسلامه نكونه نكدي و پنجه صوماليون بولنجه ره و فراتر عبا
 بكي مدار و حباله ايدره نك مكن و اقامت ايللكي امشكار و طانقه نكوره ايسر هكلام صالحه ده حبال نكوره به
 صيغوب ووقه كاره ده بر نقي كله صيب ووب و مواشباري بتوبه تلف و هلك اوله ره بركونه حصر و قبايلي
 موجب اوله قنده بر صوماليه نظر حبال نكوره سرمدنه خاقانيه ده واقع ميه و سيم كنده اولوب همه اقتضاده
 وجه ايله ايسر بر ايني و روسيه لور طرفه قالميني تغير وجه بوننه عماره قبايل نكوره سبستانه حبال نكوره به كللك
 و كند املاك و اراضي ايدره نك بي پرو ارام و حيايت ايدره ده اوله اهل اسلامه مضره و اهانتي على ايرام و نيه
 بوسيه ميني حبال نكوره هم جوار اوله و حلاله اهلاني و رعيا مكن و اقامت حباريه ايدره به بكار و اقامت ايدري
 اوله ره بر فاته چي منج اولدنيغي قصه نري نوزار اولفله انكهي مضره و كانيزي ندي للمطالع ظاهره حبيله نك
 دولت عليه ترك اوله ره بوننه عماره سرمدند اوله وجه خرووس و اجاره عبا وارد هان قصبه و قضااري كه اوله نوزاريك
 حاوي اولدنيغي قرسي بتوبه روسيه لوده قالمه بندنه و نفس خرووس قصبه ايسر هكلام كاره ده اجاره و قراب اولدنيغند
 قرسي قصبه نك بر اينه بر ايني و درونده اسكانه و اداره مكاره اولدنيغي جزئه اهل اسلامه اقامت هكلام اوله ره خا
 و معطل قالميني و حباب اضمره اسكانه اوله نك قرسي روسيه لوده بوننه تقريبه اهلاني قرانكه قصبه به دور و نكدي
 و سائر كونه اضمار و ضايعه باري اوله ره بر ايشانيزي ميب اولدنيغي حبيله بوسورن خرووس قصبه نكده نقي بر منفعت
 م ش هده اوله ميچيني

تا نيا اجاره عبا طرفي كه ايشه برابر بر گل و قلعهي اوليه ره بتوبه وادي و حبال و اورمانه عباريه برانواعي
 و تركه مدار و معاش حبيله صيب و خوزار اولوب همه اقتضاده مجامع اوله اهلاني و كنه شه و صوف عكار ساره به
 اردو اقامت و نقي بر گل بولنه ميه ره و بر برده دوام و ثبات اقمه مكاره اوله ميه ره قوت عماره باري اولدنيغنه
 انكهي بر حبيله شفق م ش هده اولدنيغي

HAT 1046/43192

و تالیا اردهاره قلعه‌ای که آمدنی اصولی بعینها خریدنی قصبه‌ای یکی اولدیفندنه چنخه جاننده سرحد عد اولدیفنده بواج
کجک بر صورتکه استقام و مناتاری مآ هده اولدیفندنه معاذ الله تعالی بروقدنکاره روسیه لوانک نصره عید ابدارک
کاربھی و تو عجلو لورایم اشوشنه چینی طرفنده واقع اولوب ایکی سنه طرفنده استیلادوب اولدیه کلار اولدیشی کوبه طرفنده
ضبط و استیلادوبنی بالار طرف کیضیا به و اولدیفندنه نمایا به اولدیفنی

و محصل کلام ذکر افضیه چنخه و حاوی اولدیفنی جعفر تقیب اولدور بیک قطعه قضیله اضفکاک قضیله که ایراف
و کورجستانه بوغانزیریر معاذ الله تعالی روسیه لوانک ایادی ضطنده قاله چه اولورایم همه کاربه ده شوره جانینک
جوانب اربعه‌ای برآوجا روسیه لو الله اولدی یکی اولدیه اهل اسلامک برپا نینه بریب قوی اولدیفنی و روسیه لوانک
چیه استیلادیه قر تقیب و کورجستانه و طاشتانه و ازریجه طرفنزنه سلطات جقاره مدیفنی انچه چنخه به مالک
اولدیفندنه اقصا اتمکله یعنی روسیه لوانک چنخه به مالک اوسنی مجدد ا یکیند بیک نفر عکره مالک اولدی و درجه نزه
تقویت بوله جفندنه بشقه چنخه و حاوی اولدیفنی قضالارک اهانای و سکنه شده اولدیه بهال و سوا به و صیانه
بوزیکده میجاوزه اهل اسلام ایسترا روسیه و ضطنده قالیقنی

ا چنخه قصبه‌ای و قضالری اها لسنک و قبه استیلاده طرفنده کلاره منات خوشی عتی و حساب نقد استیلادوب صاره
زمانه مصالحه به قدر اهلایی طرفنزنه ترک کاربه اولدیفنده روسیه و تقاض صدای کبیده‌ارک اولدیه و جوقاق هرکس
بولدیفنی مجلده اعداد به اخذ تار و انتقامه سعی و غیره ایلک نزنه و اضروم و کل ساره اها لسنک بلا کاربه سلمه
عیبه به ترک اولدیفنی مجلده اعداد به مصالحه ده روسیه لوب بلا کاربه تبعیت داعیه شده اولدیه قضا و نواحی و قرا هانی اوزره دولت
ایله کاربه دولتی و مقابله ده روسیه لوب بلا کاربه تبعیت داعیه شده اولدیه قضا و نواحی و قرا هانی اوزره دولت
و قرائی طرفه دولت عیبه به ترک اولدیه روسیه اسلام ایچده فالوب کفارت سارننه بولنننزه هواد ثانی عمون السنه
اهالیده جاری و بربرینه ساری اولدیفندنه حسب القدر بروقدنه صکاره روسیه لوانک نصره عید ایله کاربه‌ای
تحقق ایددی تقدیرجه چنخه طرفنزن اولدیه روسیه اسلام ایچده فالوب کفارت سارننه بولنننزه هواد ثانی عمون السنه
صورتلری کونوردلریم مصافحه نه صورت کب ایددی و قیسی ایچا بنده ایدکونه کیفیت هانی طرفه کاربه بیجا رازها
اولدیفنی بیک قطعه قضالارک دولت عیبه به ترک و قیسی ایچا بنده ایدکونه کیفیت هانی طرفه کاربه بیجا رازها
نصره ابدار و مقتضای ماقویت کما نزم اوزره عرض و نزهاله اجبار قلمشدر اولدیان امر و فرما به طرفه عید ابدار کرد

Handwritten signature or official mark in the bottom center of the page.

۵۰ سدرت صدرت

طریق والی قونیا قاسم

دولتو عیالو عاقلانو ابرئو مرآتو ولیم علی لطف افخم الطام خیرتی
 ارضومده اقامت اولده اولایه بانقرایف جنرال بوندره اقم ارضوم قلعه شده ههم وخریب ایلدی طایبه وساترکلاهی مجددا
 تعمیر واندلرینه طوبدرکشیده ووضو ایله حشرقلعهکی طرفده مهاسه وجبه فانه جب ابدلک کونه بکونه کدوبه منات
 وکیرنه تقویت ویریلده وارضومده تابع قریب خیرت ایلکده دوروبه ارضومده کاتره دعایا اجازت اولایه انارل
 وارایه یف طرفیزنه اهل اسلامه اذواجفا صورتی ظهور ابدلک اهل اسلامه هیره ال ویرلکه اولدی کیفیتی بوقده
 ارضوم مقبسه اقلی واعیانی طرفیزنه باخریز حالیه یولس وارضوم والیسی عطفوفانو جهر ص بانا خیرتی طرفیزنه
 وک رابیه طرفیزنه کیفیت فایکای شعنا بینه عرض وانها وارضوم طرفیزنه مورد کاغدوفی لفا تقید کاجنر قلمش ایلدی
 حسب الماموریه ایفای لوزم اتقاقی وکاده اقامت اولغور ایلکجه خصوص منکوردک طرفه جاگیریه دفی عرض وانها انجسی
 م رابیه طرفیزنه باخریزانه انازه اولمش و تقیم اقلعه عریضه بیلک ارضوم طرفیزنه کلانه کاغذک بر دوطه صورتی
 طرفه جاگیریه کونوش و لکی المطالعه کیفیت معام کتری اولمش ایسه ده م رابیه کخرتی صعب عیسانده و رودی لایقنه
 قدر ارضوم طرفیزنه اوقوله موادعات استیع اولمش و صقی تاریخ عریضه ده مقبله جنرال رسودک وی کونوی ناشه
 برادریله ابراز موالیه و اطوار مصادقه ضمنه م رابیه طرفه جاگیریه بر دوطه مکتوبی کلمش و صعب عیسانده اولایه

مکتوبه اقرجه تغیس جانبته مانور دیوانه کجتر نمیده افقی قولله جزیال مرسوم کوندر بویه هدی نمونده ابراز ممنونیت
 و مؤخر ارضوم و موالیسی رعایا سناک عفو و امانه کیقیناک اعدای ماوی شرف و صود اولاده اربابناک بر طعه مغنی صوبه
 ارضومه بعوض سلام نشانی خدمت جاگیریک اولاده محمودراقی قولله سناک و رود بیه اراده سینه سناک اعدله و اش عهسته
 غیره اولدی یقینه بختله دوستاره و صفوته و اثر بر از کلام خیر ایش وادی مرسوم نقیریک ذمی اولوب بیه اولدی نقیرت
 ساز کونده حلقه مدتر سروریشی فرم اولونش و ش رابله کجریانی و رود بیه ایچکوره مقدم جزیال مرسوم کلاسه اولدی
 لایقی و جبهه اکرام و تحلیف اولنورده بالاعاده ش رابله طرفه کوندریشی بیره مرسوم هفتوز اوز بانه وارموزده اولش رابله
 کجریانه و ناماری و رود ایش اولونش و خصوص نکونک کله و حقیقت و صحتی طرفه قوللنورده ذمی حقیقه و کجریه مباروره ایش
 اولقنده تکی لری الحقیقه و زاده بالاطراف عرض و انهار قلغنی دوکار ایشیه ذمی عرض و انهاره ایشار و افاده هانی قشهر ش رابله
 و خاکچاقنی نایز بینه اولورده عریضوی ماملای اوزره طرفه جاگیر بیه ذمی عرض و انهاره ایشار و افاده هانی قشهر ش رابله
 طرفه جاگیر بیه کلاسه شکی و مقدمه جزیال مرسوم صوبه عیدانه و ارد اولورده مکوفی دوزره عرض عبور بینه لقا خاکچاق
 و صمانه بینه تقدیمه اجناس قلغنیله کیفیت عاونه ش رابله عریضوی و ارضوم مقبسی و اعیاناک کاغذی مالیزه
 ذمی متبانه اولونش و موالیجه دیوانه کجتر افقی قولله سناک تقبسه عدوی نقیر ایش و بر طرفه ذمی صوب کجریه
 حقیقه ماده بیه بشیره ایش اولدی یقینه بینه تقال بونوره صکره افقی موالیجه و رود بیه و صوباک حقیقتی طرفه
 جاگیر بیه ذمی تحس اولنورده کله و صحتی بالاطراف عرض و انهاره اجناس قلغنی افاده ای بابین عرض حال جاگیریم تقبینه
 ایشار قلغنیب انبار تقال کا طاعیم جبهه ارای و نج عریضوی بوردوق اولیابده امر و فرما و مظهره مه له الامر کور

د

Handwritten signature or mark.

HAT 1025/42741-D

کے سندھوئے سندھ

43153-9

۱۸۵

کک منبر لاسبق

43153-H

دپ
10

99. 1077/43950F – Rusiya feldmarşalı qraf Dibliçdən Sədrəzəmə gələn türkca məktub. 25.03.1830

مذکور

رتبه دار عالیجناب وزیر اعظم
و کبریٰ مطبقه سعادت عثمانی وزیر
عبدالرحمن محمد پادشاه

43950-F

HAT 1077/43950-F 1

Handwritten text in Ottoman Turkish script, likely a letter or official document, starting with 'Kıymetli ve müstəzad...' and mentioning 'Osman Paşa'.

Handwritten text in Ottoman Turkish script, continuing the letter or document, mentioning 'Sədarət' and 'Osman Paşa'.

Handwritten text in Ottoman Turkish script, concluding the letter or document, mentioning 'Osman Paşa' and 'Sədarət'.

Official stamps and signatures in Ottoman Turkish script, including a circular seal and a signature.

سلام
 طه و زوجه حضرت نافع البرزنجی و علی بن اسیب و حکم بن ابی اسحاق و ابی اسحاق و ابی اسحاق و ابی اسحاق
 رسالتک استخراجه غریب المجله دار و صابای لازم با اسیب و حکم بن ابی اسحاق و ابی اسحاق و ابی اسحاق
 مناسبی مطالع و تفسیر اربع خصوصیات وقوع در هر فصل از ابوابه سنه شهادت از شیخ و صد و بیست و یکم
 اولین به اجری مقتضای منقحه ابتداء اول شعبی و مطالع از ای سنه هجری سپیدار و سن امروز و زوجه حضرت نافع البرزنجی

فقهیه
 رساله
 ۲۲

مکتب
 ۲۲
 ۱۱

43153

شماره
 ۱۸۵

2

سلام
 طاورنوج خدمات نافعا بزرگه و علی الخصوص اسلوب حکمانه ابلا حولی شرقیه رعایا بسک دایما نامیده دستمالی
 رسالتک استخالفه غیرت الجسد دار و صابای لازم با لوسی عکرمین را درینج اید شفاها رضی مذاک اولدرف
 مناسبی مطالعاتی ابرم خصصات وقیمه در هر خطه ماده سنه شهاذری سنوع و صدور جویلوید
 اولدرف اجرای مقتضای سینه ابدار اولدرفی مظهر علم ارای سخن هلدیرین جودرفق امر و زمانه حضرت و نظار و تودر

فره هاید
 سید
 ۲۴

صدوق
 ۲۲

43153

صدوق
 ۱۸۵

سید علی محمد

43153-D

1

عزیزتر اسی ورتاجی علی شکر خان شکر خان قزاق ناظم

خطو عابد عاضدی ایتمو دکان طغرل اللطیف الایم قزاق خان

المذکوره دعوات ایزد عسکر موده اریک سینت یوزن عسکر موده قاپوزیک آکال
تصانف دیگه ایتمو موده کله اراده نیته شخصیه اینه قوی بکیر بکیر عسکر خان
کودره نری مشد عسکر نی خطوه ادا عیبه حقه بکله نهد یوزن دکل و کول و کول
قرودو خاقنده ایتمو اوسلا دیگه خاقنده یوزلا کله کول قورقور قزاق خاقنده
یوزلا کله قزاق تیب و دسکله ایصال قیزی بانه پورنده اصل بویجه اوغیر
شاه و وارورده قزاق تیب نسیبه ساسه کایم قییم و منشا عیالت زور اتمه جا کول
ایرلی و اشوجا کرموده قزاق شعابه قزاق بویجه و خطوه مستقیمه دوت عیله ابراشینه
اوسلر تبه بو خطوه قورده کولیک اقامه قییمه جموجق قزاقه عالیله دویجه دسجا راقی
قزاق بویجه ادا نیته قزاق کولورده خطوه کایم بویجه قزاق کولورده کایم بویجه ادا
قزاق قزاقه عالیله ایتیمه قزاق و قزاق قزاقه عالیله ایتیمه قزاق کولورده کایم بویجه
اقصا دوق قزاق قزاقه عالیله کولورده کایم بویجه کز و دسکله قزاق تیب ایتیمه قزاق
بایک ساقا ربه خطوه ایتیمه کولورده کایم بویجه کز و دسکله قزاق تیب ایتیمه قزاق
بایک ساقا ربه خطوه ایتیمه کولورده کایم بویجه کز و دسکله قزاق تیب ایتیمه قزاق
اقصا دوق قزاق قزاقه عالیله کولورده کایم بویجه کز و دسکله قزاق تیب ایتیمه قزاق

۱۸۳۰
۱۸۳۰

HAT. 1043/43153-D

۴۴ نرسوز قاسم

1

43153-F

ص ۱۸۵

علی پاشای اسیزین شریعتی ایسکی شکر خانی خانی

دودو عتابد اینکو عاقبتو رانو عاقبتو ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

قاصد صحت استیله کمانه و کسره و کجمن ایله ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

قاصد مکلفند بعضی ارضه طاقه سنه و قاضی دهاباسیه دوس طاقه سنه قاضی ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

قوتله ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

حرب ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

چاکریم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

علی ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

مقتضای وقت موقوفه ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

مقتضای وقت موقوفه ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

مقتضای وقت موقوفه ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

مقتضای وقت موقوفه ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

مقتضای وقت موقوفه ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم ایسکیم

HAT: 1043/43153-F

108. 1077/43950B – Sədrəzəm Rəşid paşadan kəndxudaya gələn qaimə.
10.04.1830

بیتالی

قائمقام وکارهای امور خارجه سارندو مکشود مروندو
فرزندانش اعظم نظام و سید علی
نارغی سارندو بیایدی

عایاضه ندرت ایدم حاجه بیایدی

43950-B

صود
۱۹۱

HAT 1077/43950-B-1

110. 777/36432J – Rusiya generalı Pankratyev tərəfindən Ərzurum və Sivas valisi Həsən paşaya məktub. 15.04.1830

2

36432 J

ص ۱۱

۱۶۴

1

وچو مائتو عیونو رانئو و قانچ کیم ائیم ائیم حضرتی
 غورایعی اعلانیه مکتوبیه مکتوبه نغز اسراره سیواله جلب و لطفه
 ارا لیکزه کله و وصول بولک ذاباچه منجا و سرور اولم و ائنا و الله
 نقت مبانه خدمت مائمه مزید اوردن عی ظهرا هئیه عیاضا مهر اولم
 مسکلم و حجاب عیوضیدینجه حلقه راجع اوردن مئینک نیا نرا
 حلقه بزرگ اؤسنه ماعده مزا اولم و بیاف و قیاب اعدا و صحت
 و ائشار عاتیکو ارا لیکه سرلرد و مستدار بیورم و معوضه

حاصلداده مدرک
۱۶۴

HAT 777/36432-J

111. 1068/43746 – Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan Sədarət qayməqamına məktub. 16.04.1830

مۆخالی

دکابری پونز فاشمقای سادینلو کارینلو مردوخو
فوزدان عزیزم زینعلین قورقونلو
نادی سادتمباریدیز

۵۷۱
۵۷۵

۱۳۷۴

HAT 1068/43746

۸۶
۱۳۷۴
۱۳۷۴

1

سازمان مکتوب مردانو قزوین ۱۳۸۲

معاونت مدیریت بودجه و جلد این دفتر را خوب و در حدی ترک آنجا تا به بعد رعایا ما در هر کوشش و اقدامی که در
 نقش ارزنده و بی پایان فریبی در هم رعایا بودیه که تا کنون آنرا انجام دادیم و از هر یک
 با تحقیق مژده بود و یک به یک بنام سازمان امور ایالتی که در هر دو طرفه ترک او طاعت سواد آنرا
 رعایا بی نهایت به نامید و از یک سینه اولی و اولی در هر دو طرفه که در هر یک سینه اولی از هر یک
 مردانک در سینی ابا و جلدی دارد و باقی ترک آنرا در هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 سابقه تا به این وقت هر دو طرفه است و در هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 تأسیس و رعایا در هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 در هر دو طرفه که تا به این وقت در هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 چند روز در هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 قی قیام او در سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 مضاعف در هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 تخطی در هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 تکلیف و از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 در هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک
 از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک سینه اولی از هر یک

بسم الله الرحمن الرحیم

HAT 1068/43746

۱۳۸۲

43746

259

سعادتمند مکرم مولود فرزند سید محمد علی

مخدا جان خادوم سعید احسان علی پسر شاهزاده چو بیرون ای دلگنجی که در کماله ای دلگنجی فرزند سعید علی
شخصی از روی غلبه کور کیمه در سبب دولتت احسان علی پسر شاهزاده چو بیرون ای دلگنجی که در کماله ای دلگنجی
مؤثر در اوقات تو که در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو
اعمال او را در این امر که در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو
عسکر سعید
اولدنه نای سعید
باقیه در هر چه که در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو
عسکر سعید
صید سعید
بدر وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو
اقبله که در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو
ضایع او در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو
بدر وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو
فرزند سعید
استور سعید
دانش سعید
در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو
کلیت سعید
مؤثر در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو
فرزند او در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو
سعادتمند سعید
اورده سعید
با کمالی که در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو در وقت تو
فرزند سعید

سید محمد علی

HAT. 1066/43722-C

Handwritten text in Ottoman Turkish script, arranged in a circular or semi-circular pattern at the top of the page.

والذي يفتقره اذ لم يفتح حرفته
تقدماً سكته ورعا يادك بشه ندمان هما بدت احضه اما نكحنا فما نابعه ووزعيه ابرعنا نقارده
اولاً في ذلك خبر سترنا محمد تلك فمدد سلس اوله كذبى نكحنا لربه اشباع ورجوع ونصاقرى بيجكس
التي ابرده الحاقه هذه به مجرد احضه ابانتي رويتم دولتي طرفه قار كره اوله وبه ركك حذوف
انها حبابه ابر انبغه مصاخذينه تقويت وتبارك قريه لري اولوب سى واقدا لري اولونقنده حراما كره
كلوبه اياك حريم جانس طقتن سنه به كيجد كره جنرال مرمع ومجد به خطابا بر شطير ونمود يسي
عينا اياته عنايت و اقبال بومردى بناز واستر ما بيد

فعمرو حكمته ووقلا دمه غنى وكفاه فصا لري اصابه ذلك افاض لري بومردى صكره به مجعاً كراه
طافه لري فقا اوزينه شوق ويريمه بد نكحنا مان وفتح وفتحيه بناز ده اولونقنده لري فوكرا
طرفه فاعت واظمانه ويريمه لره به شبه ولد خلا ويرى اولونقنده فقا عزير اصابه
فقدوه ويركسى ممتكده وبه ركك سرفظه لره بومردى جيبه اصدار به اعطاء اياته ماعوش عيبه لري
ارزانه بيدعته بانس امور فوله ولشفتن اذ لم يفتح

رجعا حاك نوازنا اذ لم يفتح حرفته
صوب اولونه شرفتم وركلا لره ديكر انما صامه ساملين امور فوله بومردى كره ورعا بانك قوباش
طرفه استكناه واصناف ليخلفينه و سائر نه جواب و سركليني حكاي ووكزه افاده امور فوله
بوشين بد مقول ذلك طرفى سركليني عشاره كومات فمعتنه اولوب اولو كره بانك بومردى
اولوب مقلد به احاف ونصيقنده خلا ويرى اولوب اساع ابره رك زلفت طرفى الير بر لري
اشلى وكجدي مقلبت وخبا نكده خلا اولونقنده ومصالحه كنهيه صحتك فصا كره ابره
اولوب هواج بيدمكده خرمه صانك بومردى نرد صغى ولشرفه منوط وفتح اولونقنده اراه
سنه لري نكجه قلعه و ارزانه بيدعته بومردى بانس فقبج به وهواله امور فوله بومردى لره كره
بومردى

والنفا اذ لم يفتح حرفته
نابح سوسه حال حيدل نه موده بركوله صكر او افازينه كونه وكلاي و لري قريه بقمه وهان نجاقه
ايروب وفزه الدقه صكر بيان لرنه كفتكو بر مقدارى كيدر و بر مقدارى كنهيه لره
بانه لرنه فال براه اولونقنده نكجه اشاع اولونقنده ولادله نرد جومردى افاده ونيار
اولونقنده حاكم على اراي و النما لري بومردى نكجه اشاع اولونقنده ولادله نرد جومردى افاده ونيار
امور فوله ولشرفتم اذ لم يفتح حرفته بومردى لره كره

HAT 777/36432-E

نورس باغچلی ایچایلی قوزانب اولدو همی نوزده اولدو عیالیه بید

سقا
 دھقەر عتابر عیظله مقرر اتمم
 قهرری دولت اھالی ابرغا بوضع ودار اولسا
 عیال بیکو لیدرک بیزه طرف بده لیا اولسا بقطعه اسنام لای دھوزن معلوم شیکانم اولرک بظرفده اولدو بانطه اشغالیک اھل سقا
 و رعایا اولدو ظلم و تعدد بیدی و صیحت برقرار صوری و پیاده عسکر ایصال افریسه ایدده ہم جمیع دوسته یه قوراندی مازون ایدر قالیق
 تعدد و سلیم ایلیق هانه مغز قطاق مایه دکه بانولرک و ندرای قظاسنده بر اولو ضرور س قطاق صوری قالیق کور ب قلا رعایا اولدو
 روسیه طرفی سکه تحریک اوزره در و مقیم روسیه یه دفتر قید اولوب کور کور عه لندره داغله ده کیزلنچ کتفا لیک کولجلی رعایا
 ایچله و قضاہ اسکانه ایدر جلی رعایا لای تدریفا طبع طرف زده قید سرداری نسیه اولور فر و مقدرای صوری ایله و اوند خود رعایا
 قهر باشدی ایصال اولغی مرسوم رعایا لای بریزه کلف و نه تمییم سید عسکر منسده محمد صوری و پیاده ظهور ایل اولدو ایله
 کورک بیزه و کورک بیزه دوجلی رعایا کور فرقی تابع و پرکته اولمقدری بیانی و بانطه اشغال زده کورک بیزه کولجلی قالیق
 دوسته یه ایله کتبلر و اولدو سیر قریه آباده فرد ام کورک بیزه نصیح اولدی ایله اھالیه طرف زده کله تحری و شتم عیضه ری
 دھوزن و بیلتو ایصال اولدو و ایچي عدد رعایا قهر باشی طرف زده کورک بیزه دستور لای قهر بیزه دینی معلوم بولور
 واقعه اولمقدار عسکر ایچله بانولر قضا سنده و ندرای تمینات ایچله دفعه و شیر افنام و کورک صغانه برده بده (بلانغی اشغاری
 و بوزن بولیه کورک اشغار بانطه طرف زده و سار تکلی ظهور قوی ابر ایله بیدر پی تحیر و افاده اولمقی معلوم خات عیظله ک
 بیدر لای باقی امر و طبع نه لطف و امانه دھقیر ضله الومندو علی سقا
 سقا
 سقا
 سقا

HAT 1042/43120

211
111
05

اورانہ

نمبر
۵۷

نمبر

کامیابیتہ قاضی ساداتو مکتوب
مزدوںو قرضوںو عین معنیخ دستو خطوںو
مکتوبوںو نادو نمائندو

(Handwritten signature)

43991

فردی نام سندو ابطال
صوبہ سندھ ایف اے
۱۹۵۰

ل
۷

صندو

۷۹۱

HAT. 1080/43991

2

رفیق ایشرف مەنەبە مەسائیلینا جەناب نەوادا ایدین عیونلک سابع نەیک مەزگە سیدە ۱۹۰۲

اورده مەنزەلەرنە اھم نام كەنە اورده قلی جزیبی انزام ایله اولطرق کیمچی اولونقی مئارالە ائوزلک مسموعا اولورده هیهه تخبندە رعایانک
 اورکیدیلمی دیوجزیه دار مزکیلزیک اعیاد ایلکله مقربانسه تونقی ایچی خصوصاً نومیس مضمندە مرقوم جب الیه نینبات لازمه اهرای
 مره سنده بوزارک جزیبی درعات اصوله اویچوب جزیه اوراقله اعلاقی التمی درت بجه واسطی اوفورایچی وارسی اوزینقی
 عروندن خیل اولمغنی وادینسیر باشن بقتان جوققلره اونی کاغدی دیریلوب اویچکسیر باشنده اولنلرینه اوز وادینسیر
 بقتانلرینه کوز ولسو در در شین کبازنه البسیر عروچی انبخی وکندوی مقوم دی بو ادره قلی جزیبی در رسنه جابت ادرک
 طشره نلک فاعده سی بودجه ابرونکی دوزنه بشفه یازچی باده کی نایله بر رعایانسه قریب نلک حال و قدرنه کوره اویچکسیر اویچسیر
 کیوش باده نغو وراج قوجیلدی وچی کویله رعایا طرفینه اواره اونمو معاد اولونقی دیر وچیرالعه خجلی بانج ابراز ایلچی اوعالی
 پدینه دیرلنکی بروجه سید سولنجی اولونقی نایله بوصورت وقت حال اقتضاچه اوبرمه جفتنه بو باره نوجول ادره سیه نغاله ایدر ابر
 سرعت اچلن هت بولسه مئارالە اقتضاتشار بوزلر

مقدم مرقولات صرافی طرفه
 ارسال ایله تقیم ایشان
 دوزنظمه
 ۱

HAT 1080 / 43991-A

118. 777/36432 – Ərzurum valisi Həsən paşadan Sədarətə məktub.
06.05.1830

سید محمد علی قزوینی

دوبلین
۱۸۳۰

مترجم

قالوا اني باهرا المعالي االيه ارفع وسواسي وقتو عنيتو
فما تلو شهامتو فتو عندي الامور مع الشيم اتم
الخارج حق رأ حذرتك
صحة عالدنية
بدفع

Въ Арзурумъ
Татаръ Исмаилъ Навин

HAT 777/36432

1

الکائنات

حد و بارک خکای ماروای حوزة و الفریه
عوضه ال عبیدانه رزدر
مدفوع

HAT 777/36432

2

۱۱۶

بمذقون

حالا والله يا جفا الما لي انا ايه ارضع وسواس
دودناو عنابتو فماتو عطفوا وافتلوا

وفي اهم كرم الشيع افندم
الحالا صوح يلا
خضرتي صوة
بدي

HAT 777/36432

3

بمذفق

ماله والى اجه المعالى المله ارفع و سواس
دولتو عى تياو عتوفتو وقتو

وفا اكمى شى افشا

المالى شى نى

ظننه

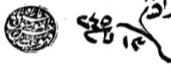
جيد

HAT 777/36432

4

ارزوم والیسی نوزادین ایتمیشدی شایسته

مناجیه دافته دونو سنی لام و ادراج مطام حوضه
 ارضوبه اقامه اوده اولام بانقرنیف جنال برمدون الطبع اوزوب اصوله دوام و دستاره شایق اولمجا و کار اولمغه
 ارزوم عود اولمک کتخد خوجیشکار اولدنی ارزوم اعشاریه مافله کوشی و قوشانی ایروم کلاری مان و ارضیه شیشتا ایروم کلاری
 و جرحه صحرانچی طرقتو قشیمی بورلی کونرسیمکی ایضاح ایرلی برقتنا ایچسید طرقتو و قوشانی کلاری ایروم کلاری
 کتدی و اوزوب جرحه صحت و قوش و طرقتو بورلی کونرلیک اولمجا طرقتو جرحه صحت کونرلیک اولمجا ایروم کلاری
 کادری قوشان اولمجا ایضاح اولدیر و لایقیدم هیزناده یازوب کونرلیک و اطراف جرحه وار اولدیر ایروم کلاری اولدیر
 اولدیر قوشان کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری
 و ایروم کلاری قشیمی و طرقتو و مامدر کونرلیک ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری
 وارو اولدیر قوشان کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری
 سینه قشیمی لایقیدم زیاده اکرام اولدیر قوشان کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری
 ناییدم صافی خدیمر و ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری ایروم کلاری

HAT 777/36432-D

ارضى حيا بركت اهداى خردى قوتى بركت خردى

معهده فخريرك

عظمتو فائقام باشا عظمتى بركى طرهنده اولدره تقويم قناده عظيمه ملكنده معلوم ايندوم ونى العبدى بويدينى اولدره
 سادله سايله ابايا هفتنه جهاندارده اتا توقبات معانا آيات سبيله شريك رعاباره قديره وار برصوت و سار
 قديره شابه نيك عبد كيتب بوغديره كيندره حسب الضرر اعنابه مجده انكيز بصره و قنات هاله خديش ازهاك بيه
 ايدره وى و بايى كونه نيك اوزينه قيدانك اوزارلى وى انكيز شريكى جنبه بوكنه موصفا تانا ره حقا بصره
 اهم بيلم شود سويت كافى اركونيه مى قوه كيايه تاناك نهى عودته بازا يا سوله طره وى موصى تانا اركونيه
 باينولا اعيانه وى مستب زنده ايله بازلدى معلوم بورانده منى رحمت ايرليني كى ترفنده قناده فواسله اعاده
 ايدوب قوه كيايه بره ايدوب ايدوب ايدوب اسماي وارن كيهنى كونه بعب ايمن و وقت كونه باشيب كيهنى
 قزانه رعابا طرهنده استه به كيه بوم نطوره بويز عثمانونك مراديه واقتم بيم كندوم عقزوه نيزه قناره
 اعلاه ايدرك كيهنى قواقى قيه سنده كوش اولدره برقاچ رعابا بجهده ساكرافى قناده سويش نصارده رعابا
 مصلوك فرارنده اولوب تلوش و وسوسه ي تده و سبب هون عيانه كى اوى اظه سيد عقزوه انكيز ننده كرم اولسه
 قاجمردى برك قورقند قهنگر حور باه بيه و بجه سوز اكلبانك بر ايسر حيب و مقلات لونه ايم تا ميه ايم
 حيدى سراج اولدره آندره وسيت بورجهده فرار ايدوب ويدرر قيدانك كيندر ايله تيزه لرى اولدره قوتى قاهدين
 قند مبارزه اولدره مقولو جا درينه كيدوب واروقه كى همنوره اركاب ايم كونه شد بوغ انكيز بركت فاصوب
 ويردى اتى بييند كيهنى ايم عقزوه ناس اوندره بر اهنه اوبارى ميه بو طرفنه اوغا اوندره بركت فاصوب
 و سبب كونه نه كيه بركت كونه حيتياك همى ملت اسديه موقع عقظ و عدا و نكه بسيله كونه كونه
 حاجت ايدوبه موتم بقدر و انكيز اجهانده على الروام وقت و اهتم اطفق در لنگه بوم فاصوبى حيد آيا قناده
 كيه عقل كسيوب مصلع عبيانده كونه قدر و نيك تفعيم ايتيم كا عهده بار بونى صوت حيل اوقيه بيه عبات
 اولدره بيه ربابه طرهنده كونه سوكيه قنده رعابا بيه حورب كونه ملك تفعيم ايتيم كا عهده بار بونى صوت حيل اوقيه بيه عبات
 عقظنده اولدره نغره عقظنده تفصيله اسميه طرفنه استفهام ايدرك اكا كونه حيله ايجس تفصيله حورب و انكيز
 اتا قناده خيرا ايتيم كا عهده اوجيله اسميه كيننده كلوده شقه و موصى كونه كونه لقا تفعيم و كى عمارى در ايدوب
 قندى و موصى و همده عقظنده بويه بيه سببى وى و كوالير عظمتو حور و باشا ملكه بن كيه بيه بعد اوندره شاد و ايدوب

HAT 1085/44180

علم
 خدای رضی الله عنہ مقدم و نظر اشارت به غیر از علم معصنات دیگران نه هیچ بر عهد انانده سبب ظهور
 اینجسی انقلب در دین بکارانده حاجت انقبود اشته بود انک احوال مغز سی بوجه انطباق بینه ملک فقیه
 شایان بهی الله بسبب عیب و انان فتنه از جمله فقیه شایان در مجله با جمله فقیه دعوات ضربه خدمت
 شرفی ایله دعای بریای توفیق و ولادت فقیه مشغول انهم از ملوک عالم آرای و کانی فقیه سید فخر همدان
 امضاه و تاریخ انشاء اوله ۱۲۱۴ هجری

و تعجبیم کبریا لعله انهم
 عموی رعایا ایمانی و کلمه بکار نام آنکه در اول علم علیه بود بوجه باقیان کلمه صلح نمودند و با نظر حق اولی
 انقباط طیب کبر و در رک برتره دقایق انقباط و غایت اینجه نظره کوندرم بوده قف فقیه جناب
 بادشاهی ایلم کوه انزلی سردار از سینه کوه بهی دکان انطباق شوقه در دورد مداره بکار بکار و انهم سوار بی
 میآوی اسکندر باب و کلمه بکار اقا فخری سیدک زفره در اولی و در بی نظریه در کلمه سیدک سید فخر
 سید فخر امضاه و تاریخ انشاء اوله ۱۲۱۴ هجری

44180
 ۱۰
 ۱۰
 ۱۰

بلد قرضه فرخت اولوق قره لوی بیات

قره کایس	جیر علی	دایا دولتی	کونانلی کیم	کونانلی صغیر
اورد کچی	اولوقلی	برصدان	اسلم کور	قره خان
چاوشلی	بلک احمد	اردوس	چاوشلی	غنی قور
واعیز قور	خلقا وطف	بولونقا	چاوشلی	مازین
چاوشلی	زاعم	ینلی قور	کیم بولنه	کادایه صالحی
قره کایس	اغری اچقا	میدانچقا	سویان	کولولان
بلدرخان	انجی دایه	ناحیه کور کیرد	ازنجی اغلی	
کوللی بولنه	تینیس	قولودارا	کارلی	کابور
اوزون کایس				قبیلور

بلد قرضه نقل اولدوقی قیاده سوره اهلای دیوان خانیه عرفیله ورد بیلورکه نضت
 درین یومزه اولوق قورلوقی فرخت ابدانه دیوان خانیه نضت وردی بو مکرور
 قریلورک و طام و دکان و خان و سارا ایراد لوری برات پارکشا ایله مفتح و قفنی
 سند یلیم ایدوب بان سخی اخذ ایدیلور بیز لوردن سیرد اهریلر زراعت
 مباحثت ایدوب حاصل اولوق زراعتی اهلان شورو قریه کیم قرضه فرخت قکیه
 ایوانه انجه انجمن حسنی رضا لر یلی اولوق قور کورتور بیلورک اهلای قرضه
 معلومیدر و بیز لوری قرضه امری سردار ایله ملس اولورک پانه ایله امانت
 قریلورین زراعتی و حسنی رضا لر یلی رولرین نوبر لغنه کیدان فقر الیکه شیره
 سنخ اولوزارن نعیین ایله دولتی فقر اسلمجه بنلورن برکونه معارضه اولما
 و رولرین دولت نلیه خزینه اولوق کمنه لور فقر ایله بردان زشیره بریم
 مطلوبی اولدوقی عاقبه معلومیدر چونان ماعدای بریشی دخیل و تفرور
 بو قدر و بو برمانت معلومیدر

Handwritten signature and official stamp.

HAT 1040/43065-F

الحمد لله رب العالمين

احسنی مدیری بولکونف و تخریک بولفم دودو اینه ووقتی قالی جنم طرف او دونه طهر قضات جبال ونون و طرور کف
وق عدل نعینم مور و عبوری بکده عبارت ایزو کنی یارشی انجه ارض و دره سو دا تری رعایانک اکثر و طهرنی ایزو کیمیم
و ازینک داعیم دینه ووشکلینی احسانت رت کیچ جهت بولدی قطع ایزو کی سفوررت کما فظم علی و لغم و رو دایره ورفه
معدوم جهاد فرم عبوری بو طهر ایزو دونه عریضه نقا نفیج المنعمه هجرات امر و ظاهر معدنا ایزو کرس اعراض

HAT 1040/43065-F

دولتو عنائو عامه فقاری رحمتو وانعم کثیرالطف والکرم اقدیم حوزندری

هزاره عرضی قدیم و ثنا و مستیج بند لری اولدر که هوالله تعالی همت علیه کز اولدی بانی بولی قصبه سنه و قبول امر و اولاده سنبلری اولوزه اسلام و رعایا
فقرا سنه حفظ و حراسه و با محصور رعایا نالت کما کله اسکانه نیه چه و باش و حجاب راحتی ترک ایدرن جده سنی نیه کانیم اولمده ایدره اعلان رعایا
معلوم و لغات لری چکی ایا قع کرمه بوان قدر بر طرفه و طوبیاتی تحصیله و ایشتمی و احدی ظهور ایلدی ایدره قیطیه جزیره دار لری قضایه خرج ایدوب
رعایا میا تنده بولنه منور دیندر بر برینده اشته بزلرنه و در جگاری اولدی جزیره لری و تکالیفی و معلوبات سازه نکه حکمتی تحصیل اندکلر ندر معاری
رودیه لری کید ندرت دیوندرت وخی اولمقد و حاله رودیه لری قریب جوارینده ایلمه ابتدا قیطیه جزیره لری اولدی ایدرن رودیه لری کید ندرت
ما عدد لری ظهور ایدرجه تو ایشمکلر ندرت و دولتی قریب اباد قصبه ندرت و اسدی بیایم با سله قریب ندرت ایلمه جزیره لری ایدرن رودیه لری کید ندرت
واکله و طر ایدندر وخی اطراف اکناف کسکی هه باش ایدرن بنیم رودیه لری معصوم و دولتی سیور لری قضایه ایدرن رودیه لری کید ندرت
حال لری جانب رودیه لری افاوه و میری کلور ایکی نفر قیطان ایلمه کیک ریز دیو قریب لری معصوم و دولتی سیور لری قضایه ایدرن رودیه لری کید ندرت
جهدار قضایه قلمه اولاس رعایا به و ایشمجه و احد برسنه مطایبه ایدرن بود ایدره و قیطیه جزیره دار لری اندک منعم و کلا ایدره اطین ایشم قریب
اولتالری با بنیم جزیره دار سنه کورلت و فعلی کالیدرین مطایبه و دفع ایدره و ملاقه ایلمه بلات منعم و دفعی و صومعه بر قطعه امر نامدی قنایت و احصاء
بیورطوبای نیت با قیام و قیامه و غیره در امور و احصاء کلدر صحیح

سید
احمد
نایب
کلی

HAT 1080/43991-C

250
191

43991-C

250
6V

MÜNDƏRİCAT

Ermənilərin Osmanlı imperiyasından Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsini sübut edən qiymətli arxiv sənədləri	3
“Xətti-Hümayun” sənədlərinin qısa məzmunu	12
Sənədlər	31
777/36432G – <i>Erməni əhalisi haqqında məktub</i> . 30.08.1789	32
1098/44461 – <i>Osmanlı dövlətinin Rusiya ilə hərbi-siyasi vəziyyəti barədə məktub</i> . 24.07.1827	33
1088/44264Y – <i>Qars mühafizindən Ərzurum valisinə göndərilən məktub</i> . 10.03.1828	35
1088/44264P – <i>Çıldır bəylərbəyindən Ərzurum valisinə göndərilən məktub</i> . 10.04.1828	37
1088/44264E – <i>Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub</i> . 24.04.1828	39
1088/44264J – <i>Çıldır valisi Əhməd Ruşdu paşaya göndərilən məktub</i> . 24.04.1828	42
1088/44264N – <i>Ərdəhan generalı Əli tərəfindən Çıldır valisinə göndərilən məktub</i> . 24.04.1828	45
1088/44264F – <i>Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub</i> . 26.04.1828	48
1088/44264G – <i>Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub</i> . 30.04.1828	51
1088/44264İ – <i>Çıldır valisi Əhməd Ruşdu paşadan Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub</i> . 02.05.1828	53
1088/44264T – <i>Çıldır bəylərbəyisinin Ərzurum valisinə məktubu</i> . 02.05.1828	56
1088/44264Ü – <i>Çıldır bəylərbəyisinin Ərzurum valisinə məktubu</i> . 02.05.1828	58

1088/44264K – Çıldır valisi Əhməd Ruşdu paşadan Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub. 03.05.1828.....	59
1088/44264C – Muş əhalisinin Ərzurum valisinə göndərdikləri məktub. 05.05.1828	61
1088/44264H – Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub. 08.05.1828	64
1088/44264D – Çıldır valisindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub. 08.05.1828	67
1088/44264V – Qars mühafizindən Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub. 12.05.1828	70
1088/44264S – Çıldır bəylərbəyisi Ruşdu paşadan Ərzurum valisinə göndərilən məktub. 12.05.1828.....	73
1088/44264B – Çıldır bəylərbəyisindən Ərzurum valisinə göndərilən və Muş valisi Yusif paşazadə Əmin imzasıyla Ərzurum valisinə yazılan məktub. 14.05.1828	76
1088/44264 – Ərzurum valisi Qalib paşadan sədarətə göndərilən məktub. 15.05.1828	81
1088/44264A – Ərzurum valisi Qalib paşadan qapı kəndxudasına yazılan məktub. 15.05.1828	84
1088/44264M – Ərzurum valisi Qalib paşadan qapı kəndxudasına göndərilən məktub. 15.05.1828.....	87
1088/44264Ö – Qars mühafizi Əmin paşadan Ərzurum valisi Qalib paşaya göndərilən məktub. 15.05.1828	90
1086/44210 – Vidin mühafizi İbrahim paşadan sədarətə göndərilən məktub. 29.05.1828	94
1088/44264L – Çıldır bəylərbəyisinin Ərzurum valisinə məktubu. 12.07.1828.....	92
1088/44264R – Çıldır bəylərbəyisinə yazılmış məktub. 12.07.1828	94
1088/44264U – Çıldır bəylərbəyisinin Ərzurum valisinə məktubu. 12.07.1828.....	98

1088/44264Z – Ərzurum valisinə göndərilən məktub. 12.07.1828	99
1088/44264Ç – Əhməd bəy tərəfindən Çıldır bəylərbəyisinə yazılan məktub. 12.07.1828	100
1024/42724 – Sivas və Ərzurum valisi ilə Şərqi ordusu carhacısı olarak təyin olunan Trabzon valisi Həsən paşadan sədarətə gələn məktub. 14.08.1828	102
1024/42724A – Sivas valisi Həsən paşadan sədarətə məktub. 14.08.1828	106
1024/42724B – Kəmah başçılarından Dəmir bəydən gələn ərizə. 14.08.1828	107
1024/42724C – Sivas valisi Həsən paşadan sədarətə məktub. 14.08.1828	109
1013/42478E – Sivas valisi Mehmed paşadan Ərzurum valisi Qalib paşaya gələn ərizə. 21.08.1828	110
1013/42478C – Qars müttəsrifi Mustafa paşa ilə Ərzurum valisi Qalib paşa və Sivas valisi Mehmed paşanın kənd- xudalarından birlikdə Qalib paşaya gələn ərizə. 23.08.1828	112
1013/42478D – Çıldır bəyi Əhməd Ruşdu paşadan Ərzurum valisi Qalib paşaya gələn ərizə. 25.08.1828.....	114
1013/42478G – Maden Emmini və Diyarbəkiri valisi Salih paşadan sədarətə məktub. 04.09.1828	116
1013/42478A – Ərzurum valisi Qalib paşadan gələn ərizə. 04.09.1828	117
1013/42478B – Ərzurum valisi Qalib paşadan qapıkəndxudasına gələn məktub. 04.09.1828.....	118
1048/43253 – Osmanlı qaymaqamının məktubu. 02.07.1829.....	119
1039/43022 – Ərzurum valisi Həsən paşadan sədarətə məktub. 05.07.1829	121
1066/43722B – Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan sədarət qaymaqamına məktub. 08.07.1829	123

1024/42724H – Ərzurumda olan rus generalı Pankratiyev tərəfindən Ərzurum xalqına gələn məktubun surəti. 19.07.1829	125
822/37386G – Ərzurumdakı hərbi-siyasi vəziyyət haqqında məktub. 19.07.1829	126
822/37386D – Trabzon əyanı İshaq ağanın məktubu. 20.07.1829	127
822/37386F – Harput əhalisinin müraciətləri. 20.07.1829	128
822/37386 – Mədən qaymaqamı Firuz ağanın məktubu. 21.07.1829	130
822/37386A – Harput əyanı İshaq ağadan gələn məktub. 21.07.1829	133
822/37386B – Mədən qaymaqamı Firuz ağanın məktubu. 21.07.1829	135
822/37386İ – Ərzurumdakı hərbi-siyasi vəziyyət haqqında məktub. 21.07.1829	136
822/37386J – Əyan İshaq ağanın, Ərzurum müftisinin və Kəmahda olan Sağırzadə Timur bəyin məktubları. 22.07.1829	137
1024/42724E – Ərzincan naibi Abdullahın məktubu. 11.08.1829	139
1033/42894 – Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu. 08.09.1829	141
1033/42894A – Şərq sərəsgəri Osman paşanın qapı kəndxudasına məktubu. 08.09.1829	143
1033/42894B – Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu. 08.09.1829	144
1033/42894C – Şərq sərəsgəri Osman paşanın qapı kəndxudasına məktubu. 08.09.1829	146
1033/42894D – Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu. 08.09.1829	147
1033/42894E – Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu. 08.09.1829	148

1033/42894F – <i>Trabzon valiliyinə təyin edilən Seyid Məmiş paşanın təşəkkür məktubu. 08.09.1829</i>	150
1030/42864 – <i>Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu. 11.09.1829</i>	152
1075/43938J – <i>Ruscuq mühafizi Əhməd paşadan sədrəzəmə gələn qaimə. 14.09.1829</i>	154
1079/43962 – <i>Sədrəzəmdən Rəşid Məhəmməd paşaya gələn məktub. 24.09.1829</i>	155
1033/42894K – <i>Bayburd başçularından Məmişzadə İsmayıl bəy ilə oğlu Hacı Həsənzadə Təməlli ağanın müştərək məktubları. 02.10.1829</i>	159
1033/42894L – <i>Batum əyanı Arslan Əli bəyin məktubu. 04.10.1829</i>	161
1085/44171F – <i>Muş mütəsərrifi Emin paşadan Şərq sərəsgərinə göndərilən məktub. 18.10.1829</i>	164
1085/44171G – <i>Şərq sərəsgəri Osman paşanın məktubu. 28.10.1829</i>	166
1075/43938D – <i>Yergöyü qalasını ələ keçirən generaldan gələn sənədin tərcüməsi. 31.10.1829</i>	167
1039/43022L – <i>Ərzurum valisi Həsən paşa haqqında və digər hadisələr barədə olan məlumatların sərəsgər Osman paşaya çatdırılması haqqında məktub. 22.11.1829</i>	168
1048/43240H – <i>Şərq sərəsgəri Osman paşaya kapitan knyaz Kardaşovdan gələn rəsmi məktub. 27.11.1829</i>	169
1035/42930B – <i>Rusiya səfirindən Sədarət qaymaqamına məktub. 29.11.1829</i>	173
1035/42930C – <i>Rusiya elçisindən Sədarət qaymaqamına məktub. 29.11.1829</i>	174
1035/42930A – <i>Rusiya səfirindən Sədarət qaymaqamına məktub. 30.11.1829</i>	175

1040/43065 – Ərzurum valisi Əli Şəfiq paşadan sədarətə məktub. 31.11.1829	176
822/37386E – Ərzurumdakı hərbi-siyasi vəziyyət haqqında məktub. 10.12.1829	178
1077/43952 – Sədrəzəm Rəşid paşadan kəndxudaya gələn qaimə. 10.01.1830	179
1039/43022D – Alaşgird müftisinin Şərq sərəsgərinə məktubu. 14.01.1830	182
1039/43022E – Sərraf Kosaoğlundan Ərzurum valisinə məktub. 14.01.1830	184
1043/43144B – Ədirnədə olan məmur Sadiq əfəndidən Sədarətə gələn ərizə. 24.01.1830	187
1039/43022B – Ərzurum valisindən qapı kəndxudasına gələn məktub. 25.01.1830	188
1039/43022I – Ərzurum valisi Hacı Həsən paşadan Sədarətə məktub. 26.01.1830	189
1039/43022J – Ərzurum valisi Hacı Həsən paşadan qapı kəndxudasına məktub. 26.01.1830	192
1039/43022H – Ərzurum valisi Hacı Həsən paşadan qapı kəndxudasına məktub. 28.01.1830	195
1025/42741F – Ərzurumda olan general Pankratyevdən Sivas valisi Həsən paşaya gələn məktub. 07.02.1830	196
1025/42741G – Ərzurumda olan general Pankratyevdən Şərq sərəsgəri Osman paşaya gələn məktub. 07.02.1830	198
1066/43722A – Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan Sədarət qayməqamına məktub. 08.02.1830	200
1043/43153J – Ərzurum patrik vəkili Qarabaş Karapetin ərizəsi. 13.02.1830	201
1025/42741E – Ərzurum müftisi ilə əyanından Sivas valisi Həsən paşaya gələn məktub. 15.02.1830	204

1043/43153K – <i>General Paskeviçdən Şərq sərəsgəri Osman paşaya məktub. 15.02.1830</i>	206
1043/43153I – <i>Ərzurum naibi Mehmed Nurinin məktubu. 17.02.1830</i>	208
1025/42741 – <i>Ərzurum və Sivas valisi Həsən paşadan Sədarətə məktub. 19.02.1830</i>	210
1025/42741B – <i>Sivas və Ərzurum valisi Həsən paşadan Sədarətə məktub. 19.02.1830</i>	214
1025/42741C – <i>Ərzurum və Sivas valisi Həsən paşadan Şərq sərəsgəri Osman paşaya məktub. 19.02.1830</i>	215
1046/43192 – <i>Trabzon valisi Şərq sərəsgəri Osman paşadan gələn fərman. 21.02.1830</i>	217
1025/42741D – <i>Şərq sərəsgəri və Trabzon valisi Osman paşadan Sədarətə məktub. 23.02.1830</i>	222
1043/43153G – <i>Muş naibi Süullahın Şərq sərəsgərinə məktubu. 28.02.1830</i>	224
1043/43153H – <i>Ərzurum valisi Həsən paşanın məktubu. 08.03.1830</i>	226
1030/42863 – <i>Şərq sərəsgəri və Trabzon valisi Osman paşadan gələn məktub. 20.03.1830</i>	228
1030/42863A – <i>Şərq sərəsgəri Osman paşadan valiyə məktub. 20.03.1830</i>	230
1077/43950F – <i>Rusiya feldmarşalı qraf Dibliçdən Sədrəzəmə gələn türkçə məktub. 25.03.1830</i>	232
1066/43722İ – <i>Rusiya feldmarşalı Dibliçin Sədrəzəmə cavab məktubu. 06.04.1830</i>	235
777/36432H – <i>Rusiya generalı Pankratyev tərəfindən Ərzurum və Sivas valisi Həsən paşaya məktub. 07.04.1830</i>	237
1043/43153 – <i>Trabzon valisi və Şərq sərəsgəri Osman paşadan Sədarətə gələn məktub. 07.04.1830</i>	238

1043/43153B – Şərq sərəsgəri Osman paşadan Sədarətə məktub. 07.04.1830	242
1043/43153C – Keçmiş mütəsərrif Əbdülhəmid paşaya münasib bir maaş verilərək Sivas və ya başqa bir yerdə yerləşdirilməsi haqqında məktub. 07.04.1830.....	244
1043/43153D – Trabzon valisi və Şərq sərəsgəri Osman paşadan Sədarətə məktub. 07.04.1830.....	246
1043/43153E – Şərq sərəsgəri Osman paşadan Sədarətə məktub. 07.04.1830	248
1043/43153F – Şərq sərəsgəri Osman paşadan Sədarətə məktub. 07.04.1830	251
1077/43950B – Sədrəzəm Rəşid paşadan kəndxudaya gələn qaimə. 10.04.1830.....	253
1066/43722G – Məmur Mehmed Ləbib əfəndidən Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşaya məktub. 14.04.1830	255
777/36432J – Rusiya generalı Pankratyev tərəfindən Ərzurum və Sivas valisi Həsən paşaya məktub. 15.04.1830	257
1068/43746 – Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan Sədarət qayməqamına məktub. 16.04.1830	258
1066/43722C – Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan Sədarət qayməqamına məktub. 24.04.1830	260
1066/43722Ç – Sədrəzəm Rəşid Mehmed paşadan Sədarət qayməqamına məktub. 25.04.1830	261
777/36432E – Ərzurum müftisi İbrahim Ədhəm əfəndi və qarıçıbaşı Ömər və Əli Rəşid möhürləri ilə məktub. 28.04.1830	262
1042/43120 – Yanbolu nahiyəsi əyanlarının məktubu. 02.05.1830	263
1085/44179 – Ordu kəndxudası Hadi əfəndinin məktubu. 03.05.1830	265
1085/44180A – Ordu kəndxudası Hadi əfəndinin məktubu. 04.05.1830	267

777/36432 – Ərzurum valisi Həsən paşadan Sədarətə məktub. 06.05.1830	268
777/36432B – Trabzon valisi Osman paşadan Sədarətə məktub. 06.05.1830	273
777/36432C – Trabzon valisi Osman paşadan Sədarətə məktub. 06.05.1830	274
777/36432D – Ərzurum valisi tərəfindən qapı kəndxudasına məktub. 06.05.1830	275
1085/44180 – Ordu kəndxudası Hadi əfəndinin məktubu. 07.05.1830	276
1039/43027 – Ağyolu, Misiri və Berqos qəzalarına yenidən naib təyin olunmasına dair Sədarətə göndərilən məktub. 10.05.1830	278
1040/43065F – Çıldır mütəşərrifi Əhməd Tefiq paşadan Ərzurum valisinə göndərilən məktub. 19.05.1830	279
1080/43991C – Yanbolu əyanı Hüseyn ağanın Sədarətə yazdığı ərizə. 23.05.1830	281
Mündəricat	283

AZƏRBAYCAN TARİXİNƏ DAİR MƏNBƏLƏR

ERMƏNİLƏRİN
OSMANLI İMPERİYASINDAN
ŞİMALİ AZƏRBAYCAN
TORPAQLARINA KÖÇÜRÜLMƏSİ

SƏNƏDLƏR TOPLUSU

I cild

Türkiyə Cümhuriyyəti
Cümhurbaşkanlığı Osmanlı Arxivinin sənədləri

Format: 70*100 ¹/₁₆. Tiraj: 100.

Buraxılışa məsul: **Gülər Fikrətli.**

Bədii redaktor: **Esmira Kərimova.**

Bədii tərtibat: **Rəvanə Mirzaliyeva.**

2023-cü ilin kotirovka sorğusu üzrə